

รายงานประจำปี 2567

ANNUAL

REPORT

2024



กรมการข้าว
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์



หน้าที่ของข้าราชการทุกฝ่ายนั้น อาจแบ่งได้เป็น
๒ ส่วน. ส่วนหนึ่งคือการทำงานตามภาระรับผิดชอบ
ของตน ให้สำเร็จผลอย่างมีประสิทธิภาพ อีกส่วนหนึ่งคือ
การร่วมกับชาวไทยทุกคน ในอันที่จะจรรโลงรักษาความดีงาม
ในชาติบ้านเมือง. จึงขอให้ข้าราชการทุกคนทุกฝ่าย
ตั้งใจชวนชวนปฏิบัติหน้าที่ทั้งนี้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์.

พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

สารอธิบดี

กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 9 นโยบาย ภายใต้แนวคิด "ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้" ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ขับเคลื่อนโครงการสำคัญ เช่น การยกระดับสินค้าเกษตร เสริมศักยภาพเกษตรกร ผลักดันสินค้าเกษตรและบริการที่มีมูลค่าสูง พร้อมทั้งส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร รวมถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร อย่างยั่งยืน โดยใช้แนวทาง BCG Model และ Carbon Credit ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เพิ่มรายได้เกษตรกรไทยให้มากขึ้น 3 เท่า ภายใน 4 ปี กรมการข้าวจึงมุ่งเน้น การลดต้นทุน การผลิต ส่งเสริมการทำนาแบบยั่งยืน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกร ควบคู่ไปกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม วิจัย และพัฒนาพันธุ์ข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจน สนับสนุน เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี และให้คำแนะนำด้าน การปลูกข้าวที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ทั้งหมดนี้ดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ "ข้าวไทย ก้าวไกล ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตชาวนาเข้มแข็ง"

นอกจากนี้ กรมการข้าวได้กำหนด เป้าหมาย ตัวชี้วัดผลผลิต โครงการ และกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมถึง เสริมสร้างความเข้าใจและความมุ่งมั่นของบุคลากรภายในองค์กรเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ให้ประสบความสำเร็จตามแนวทางและนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าว เพื่อให้ชาวนาและระบบการผลิตข้าวมีความเข้มแข็ง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้ระบบการผลิตข้าวที่ยั่งยืนต่อไป



อธิบดีกรมการข้าว

สารบัญ

	หน้า
พระบรมราโชวาท	1
สารอธิบดี	2
สารบัญ	3
ผู้บริหาร	5
ส่วนที่ 1 ข้อมูลภาพรวมหน่วยงาน	6
วิสัยทัศน์	7
พันธกิจ	7
ภารกิจและอำนาจหน้าที่	8
โครงสร้างองค์กร	9
อัตรากำลัง	10
งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามประเภทรายจ่าย และงบรายจ่ายประจำปี 2567	11
งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 กรมการข้าว	11
แผนผังการเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่แบบ และโครงการของกรมการข้าว 2567	12
งบประมาณรายจ่ายประจำปี ปี 2567 กรมการข้าว	13
รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	14
ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2567 และรายงานผลการประเมินส่วนราชการ	
1. ผลผลิตการเพิ่มศักยภาพการวิจัยและพัฒนาข้าว	21
- กิจกรรมหลักพัฒนาพันธุ์และปัจจัยการผลิต	21
- กิจกรรมหลักธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าวเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์	25
2. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า	27
3. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	29
- กิจกรรมหลักส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	29
- กิจกรรมหลักเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	35
4. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	38
5. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	39
- กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์	39
- กิจกรรมหลักส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	40
6. โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	41
- กิจกรรมหลักผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ชั้นพันธุ์คัด พันธุ์หลัก)	41
- กิจกรรมหลักผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวขยายและจำหน่าย	42
- กิจกรรมหลักเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	43
- กิจกรรมย่อยพัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	43
- กิจกรรมย่อยธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว	43
- กิจกรรมย่อยเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนการผลิตข้าว	44
7. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน	46

	หน้า
8. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	54
- กิจกรรมหลักการเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน	54
- กิจกรรมหลักสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว	55
9. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)	56
- กิจกรรมหลักพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น	56
- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	58
10. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	61
- กิจกรรมหลักเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	61
- กิจกรรมหลักพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ	62
- กิจกรรมหลักพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง	62
11. โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	64
12. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร	65
13. โครงการปรับปรุงระบบการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	67
14. โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว	69
15.โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์	70
16. โครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุ์กรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย	75
17. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการหลวง	78
- กิจกรรมหลักโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	78
- กิจกรรมหลักพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	78
18. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	81
19. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	84
20. โครงการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก	88
21. โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	89
22. รายงานผลการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	94
23. รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตรวจสอบภายใน กข.	96
ส่วนที่ 3 งบการเงิน	100
รายงานการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567	101
ส่วนที่ 4 เรื่องอื่นๆ	145
ข้าราชการดีเด่น ศูนย์วิจัยข้าวดีเด่น และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่น	146
งานความร่วมมือกับต่างประเทศ	149
งานประชาสัมพันธ์	154
กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม	158
คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี กรมการข้าว	160
ภาพกิจกรรมการประชุมคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี	162

ผู้บริหาร



นายณัฐกิตติ์ วงศ์กัม
อธิบดีกรมการข้าว



นายอานนท์ นนทรีย์
รองอธิบดีกรมการข้าว



นายชินนุชา บุคคาบุญ
รองอธิบดีกรมการข้าว

ส่วนที่ 1

ข้อมูลภาพรวมกรมการข้าว

วิสัยทัศน์

“กรรมการข้าวเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม การผลิตข้าวยั่งยืน ชาวนามีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ต่อปี ใน 2570”

พันธกิจ

1. พัฒนางค์กร และบุคลากร สู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม รองรับการเปลี่ยนแปลง
2. พัฒนาศักยภาพชาวนาและองค์กรชาวนา ให้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และมีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีพ
3. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการผลิต การแปรรูป และผลิตภัณฑ์ข้าว ให้ตรงกับความต้องการของตลาด
4. ยกระดับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการของชาวนา
5. วางแผนการผลิตตามหลักการตลาดนำการผลิต ส่งเสริมสนับสนุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวให้ได้คุณภาพมาตรฐาน การแปรรูปและเพิ่มมูลค่า ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การลดต้นทุน และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ค่านิยมกรรมการข้าว (Core Value)

RICE

R = Responsibility	หมายถึง	มีความรับผิดชอบ
I = Integrity	หมายถึง	ยึดมั่นคุณธรรม ทำในสิ่งที่ถูกต้อง
C = Credibility	หมายถึง	มีความน่าเชื่อถือ
E = Excellence	หมายถึง	เป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศ

ภารกิจและอำนาจหน้าที่

กรมการข้าว มีภารกิจเกี่ยวกับข้าว โดยครอบคลุมถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าว ให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์ และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน การส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตชาวนา การแปรรูป และการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมทั้งการตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

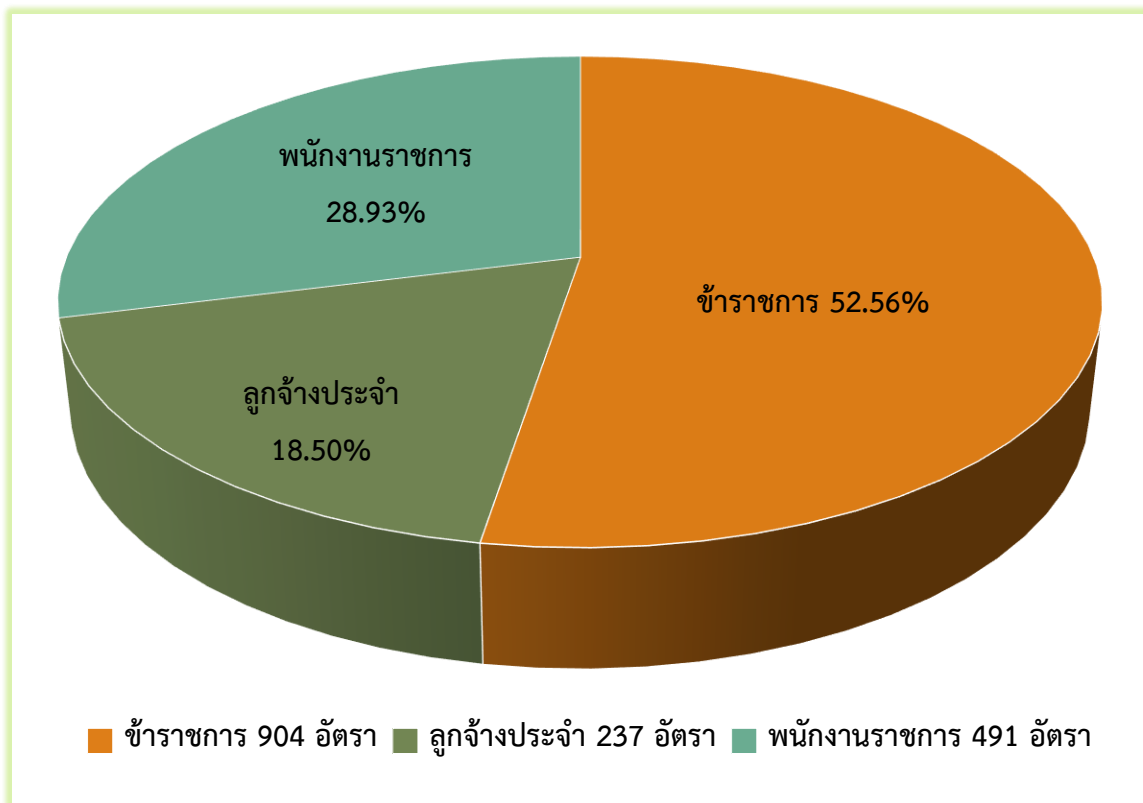
1. ศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะ และจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวของประเทศ รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องข้าว
2. ศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาเกี่ยวกับพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การอารักขา วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป และมาตรฐานพันธุ์ข้าว
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์กรรมและคุ้มครองพันธุ์ข้าว
4. ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าว
5. ดำเนินการผลิตและส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าว
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาระบบการจัดการสินค้าข้าว การแปรรูปข้าว และผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนการค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวเพื่อตลาดเฉพาะ
7. ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการผลผลิตข้าว รวมทั้งอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว
8. ส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่องค์ความรู้แก่ชาวนาและผู้ประกอบการด้านข้าว
9. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โครงสร้างองค์กร



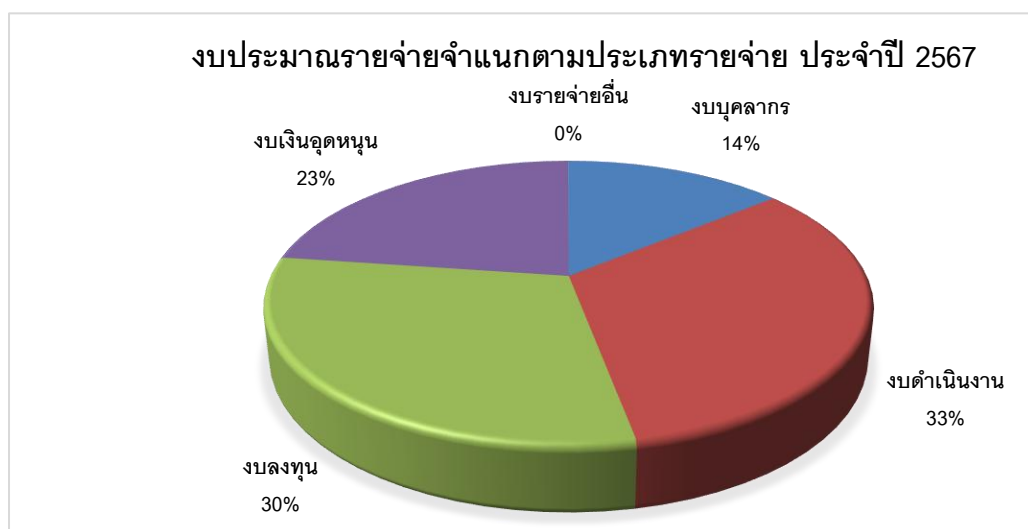
*ปัจจุบันจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกรมการข้าว
แต่ยังไม่ปรากฏในกฎกระทรวง

อัตรากำลัง (MANPOWER)

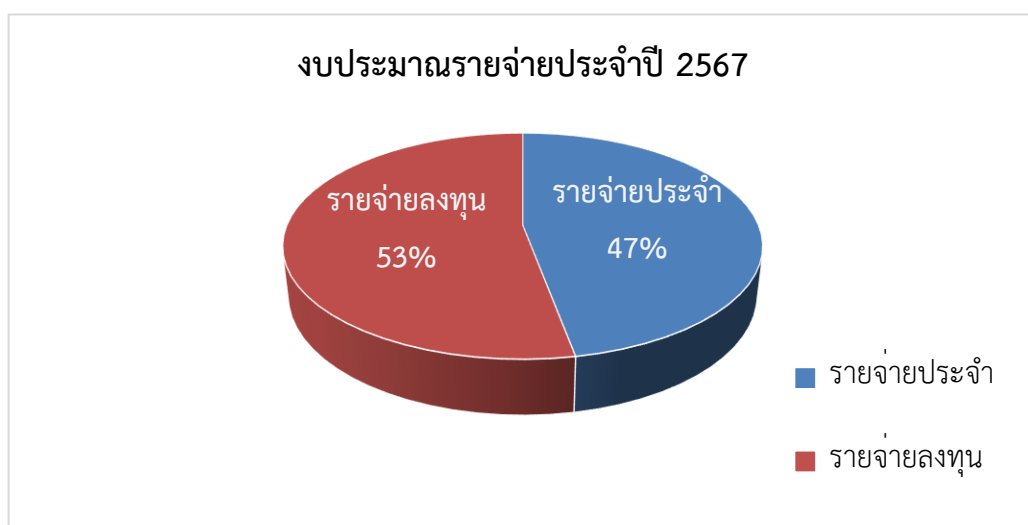


ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กรมการข้าวมีบุคลากรที่ปฏิบัติงาน รวม 1,632 อัตรา
จำแนกเป็น ข้าราชกร 904 อัตรา ลูกจ้างประจำ 237 อัตรา และพนักงานราชการ 491 อัตรา

งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามประเภทรายจ่าย และงบรายจ่ายประจำปี 2567



ประเภทรายจ่าย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ
งบบุคลากร	622.2672	14.02
งบดำเนินงาน	1,464.0892	32.99
งบลงทุน	1,339.7347	30.19
งบเงินอุดหนุน	1,010.2033	22.76
งบรายจ่ายอื่น	1.2996	0.03
รวม	4,437.5940	100.00



ประเภทรายจ่าย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ
รายจ่ายประจำ	2,088.7033	47.07
รายจ่ายลงทุน	2,348.8907	52.93
รวม	4,437.5940	100.00

แผนผังการเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และโครงการของกรมการข้าว 2567

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580

1. ด้านความมั่นคง

2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

3. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม

4. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

5. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม



แผนแม่บทย่อย
เป้าหมาย/
ตัวชี้วัด
โครงการ/ผลผลิต
กรมการข้าว
2567

01 ความมั่นคง

1.2 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

เป้าหมาย: เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้รายได้เพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5

1. โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่

03 การเกษตร

3.1 เกษตรอัตราก้าวหน้า

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรอัตราก้าวหน้าเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: มูลค่าผลผลิตข้าวหอมมะลิ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี

3.2 เกษตรปลอดภัย

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยตามการปฏิบัติตามมาตรการที่คณะกรรมการอำนวยการฯ กำหนดเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี

3.3 เกษตรชีวภาพ

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: มูลค่าผลิตภัณฑ์ชีวภาพตามมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

15 พลังทางสังคม

15.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม

เป้าหมาย: เกษตรกรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามโครงการอื่นเนื่องจากพระราชดำริ
ตัวชี้วัด: เกษตรกรเป้าหมายที่น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

20.โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการหลวง

16 เศรษฐกิจฐานราก

16.1 การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

เป้าหมาย: ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: เกษตรกรได้รับการพัฒนาอาชีพจำนวน 300,000 ราย

21. โครงการเกษตรกรปรารถนา (Smart Farmer)

18 การเติบโตอย่างยั่งยืน

18.3 การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย: การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง
ตัวชี้วัด: ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงอย่างน้อยร้อยละ 20 จากระดับปี 2014

23.โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก

20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

20.2 การพัฒนาบริการประชาชน

เป้าหมาย: หน่วยงานสังกัดกรมการข้าวมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว บุคลากรสังกัดกรมการข้าวมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต
ตัวชี้วัด: หน่วยงานของกรมการข้าวที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (85 คะแนนขึ้นไป) ร้อยละ 100

25. โครงการเพิ่มศักยภาพบุคลากรกรมการข้าว

23 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

23.1 ด้านปัจจัยสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม

เป้าหมาย: งานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์
ตัวชี้วัด: สัดส่วนงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่แล้วเสร็จ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

26. โครงการการวิจัยและพัฒนาข้าว

3.4 เกษตรแปรรูป

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรแปรรูปมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปตามมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

3.5 เกษตรอัจฉริยะ

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: มูลค่าผลิตภัณฑ์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี

7. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

8.โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตร

3.6 การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

เป้าหมาย: ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด: ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มแปลงที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

9.โครงการระบบส่งเสริมการแปรรูป 10. ผลผลิตแปรรูปตามการผลิตข้าว 11. โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว 12. โครงการเสริมศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน 13. โครงการสนับสนุนการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว 14. โครงการส่งเสริมการแปรรูปเมล็ดพันธุ์ข้าว 15. โครงการการจ้างโรงงานแปรรูปเมล็ดพันธุ์ข้าว 16. โครงการพัฒนาและส่งเสริมนวัตกรรมชีวภาพป้องกันกำจัดโรคข้าวเพื่อการผลิตข้าวแบบยั่งยืน 17. โครงการการพัฒนาพันธุ์ข้าว 18. โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยี (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย 19. โครงการสนับสนุนการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

16.2 การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

เป้าหมาย: รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง
ตัวชี้วัด: อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานรากของมูลค่าสินค้า OTOP

22. โครงการส่งเสริมการพัฒนาแบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

18.4 สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน

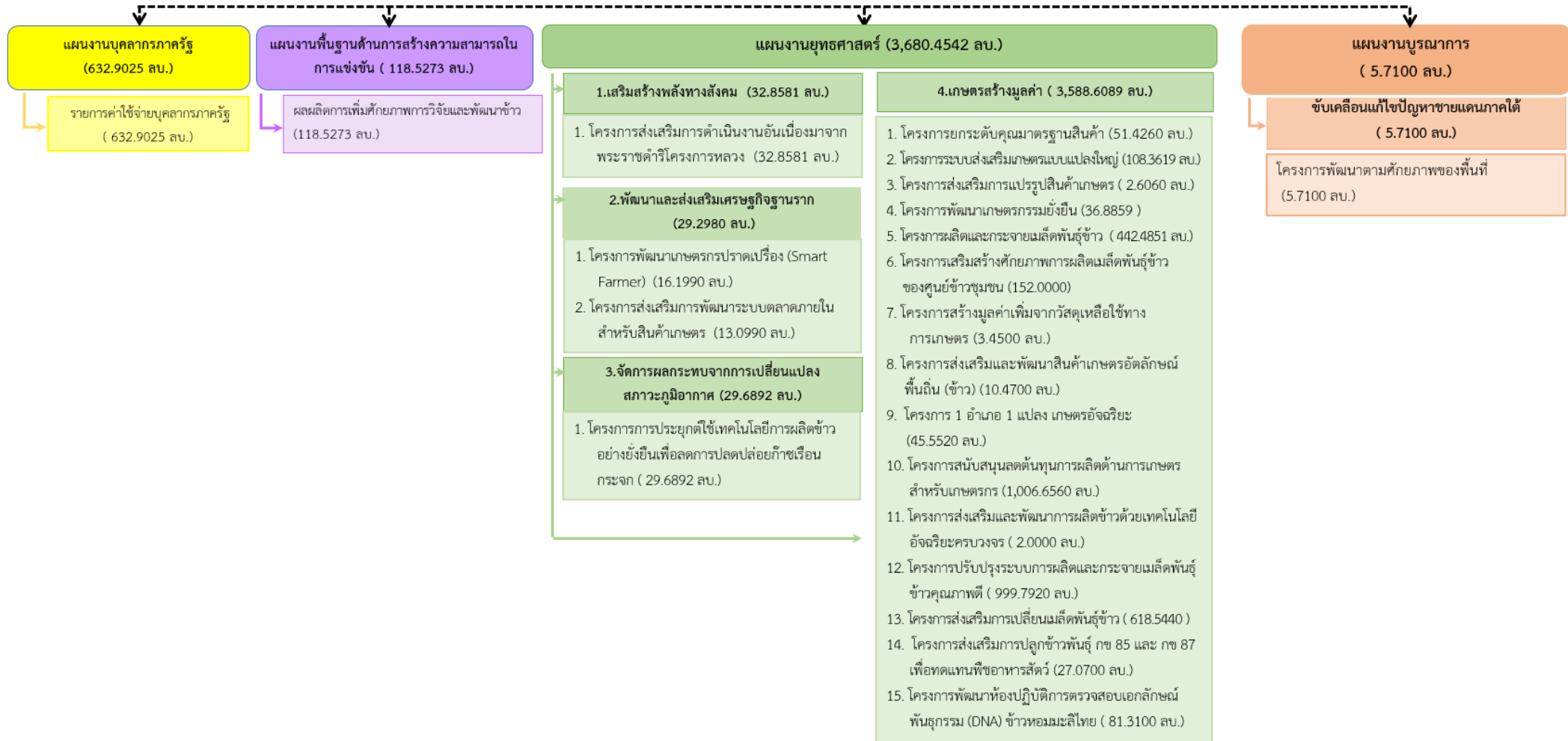
เป้าหมาย: การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
ตัวชี้วัด: ผลผลิตต่อหน่วยเฉพาะแปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

24. โครงการส่งเสริมการตลาดต้นทุนการผลิตข้าวรักษ์โลก BCG Model



งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 กรมการข้าว

7 แผนงาน 1 รายการ 1 ผลผลิต 20 โครงการ 4,437,594,000 ลบ.



รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

แผนงาน/โครงการ/ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	ผลการดำเนินงาน				
	หน่วยนับ	เป้าหมาย (ทั้งปี)	ผลการ ดำเนินงาน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน					
1.1 ผลผลิตการเพิ่มศักยภาพพัฒนาการผลิตข้าว					
1.1.1 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว					
เชิงปริมาณ : จำนวนพันธุ์ข้าวคุณภาพดีที่ได้รับ การรับรองพันธุ์	พันธุ์	2	10	500	
1.1.2 กิจกรรมการบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวพัฒนาศักยภาพองค์กร					
เชิงคุณภาพ : เสริมสมรรถนะการบริหารตัด การผลิตและพัฒนาศักยภาพองค์กร	ร้อยละ	80	80	100	
2. แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า					
2.1 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าข้าว					
เชิงปริมาณ: จำนวนแปลงข้าวที่มีมาตรฐาน เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ไร่	500,000	364,801		ผลคาดการณ์
เชิงคุณภาพ : มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเกษตร อินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5			อยู่ระหว่างรวบรวม ข้อมูล ได้ผลในช่วง พ.ย. – ธ.ค. 68
2.2 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่					
2.2.1 กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่					
เชิงปริมาณ : ส่งเสริม สนับสนุนการทำเกษตร แบบนาแปลงใหญ่	ไร่	405,000	312,330.25	77	
2.2.2 กิจกรรมการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว					
เชิงปริมาณ : รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว	ครั้ง	52	52	100	
เชิงคุณภาพ : มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15			อยู่ระหว่างรวบรวม ข้อมูล ได้ผลในช่วง พ.ย. – ธ.ค. 68
2.3 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร					
เชิงปริมาณ : ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว	ผลิตภัณฑ์	2	2	100	
เชิงคุณภาพ : อัตราขยายตัวของมูลค่าสินค้า เกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	4	4	100	
2.4 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน					

แผนงาน/โครงการ/ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	ผลการดำเนินงาน				
	หน่วยนับ	เป้าหมาย (ทั้งปี)	ผลการ ดำเนินงาน	ร้อยละ	หมายเหตุ
2.4.1 กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนการผลิตข้าวอินทรีย์					
เชิงปริมาณ : ส่งเสริมและพัฒนการผลิตข้าวอินทรีย์	ไร่	10,000	23,314.5	233	
เชิงคุณภาพ : มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเกษตร อินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	5	100	
2.4.2 กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่					
เชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าวได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ	ราย	1,500	3,956	232	
2.5 โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว					
2.5.1 กิจกรรมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ชั้นพันธุ์คัด, พันธุ์หลัก)					
เชิงปริมาณ : จำนวนเมล็ดพันธุ์ดีชั้นพันธุ์คัด, พันธุ์หลัก)	ตัน	3,960	3,960	100	ผลคาดการณ์
2.5.2 กิจกรรมผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวขยายและจำหน่าย					
เชิงปริมาณ : จำนวนการผลิตและกระจายชั้น พันธุ์ขยายและจำหน่าย	ตัน	95,000	90,177.425	94.92	
2.5.3 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (ศูนย์ต่อเนื่อง : สุพรรณบุรีเชียงรายและเพชรบูรณ์)					
เชิงปริมาณ : ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ต่อเนื่องให้แล้วเสร็จ	ศูนย์ ต่อเนื่อง	3	1	33	
2.6 โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน					
เชิงปริมาณ : ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวคุณภาพดีไม่น้อยกว่า	ตัน	60,000	58,391	97.32	ผลคาดการณ์
เชิงคุณภาพ : ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15			อยู่ระหว่างรวบรวม ข้อมูล ได้ผลในช่วง พ.ย. – ธ.ค. 68
2.7 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร					
2.7.1 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน					
เชิงปริมาณ : แปลงต้นแบบเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการฟางข้าว	ไร่	40	40	100	

2.7.2 กิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว

แผนงาน/โครงการ/ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	ผลการดำเนินงาน				
	หน่วยนับ	เป้าหมาย (ทั้งปี)	ผลการ ดำเนินงาน	ร้อยละ	หมายเหตุ
เชิงคุณภาพ : มูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต สินค้าเกษตรจากฐานชีวภาพเพิ่มขึ้นต่อปี ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	5	100	
เชิงปริมาณ : ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือ ใช้ทางการเกษตร	ผลิตภัณฑ์	2	2	100	

2.8 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)

2.8.1 กิจกรรมพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

เชิงปริมาณ : ส่งเสริมการผลิตข้าวอัตลักษณ์ พื้นถิ่น	ไร่	1,300	600	46	เนื่องจากบ ประมาณถูกปรับลด เหลือเพียง 10 พันธุ์ พันธุ์ละ 60 ไร่ จึง เหลือเพียง 600 ไร่
เชิงคุณภาพ : มูลค่าการผลิตข้าวอัตลักษณ์ พื้นถิ่นเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	5	100	

2.8.2 กิจกรรมการยกระดับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

เชิงปริมาณ : สินค้าข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)	ผลิตภัณฑ์	3	3	100	
---	-----------	---	---	-----	--

2.9 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

2.9.1 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

เชิงปริมาณ : ส่งเสริมการผลิตข้าวด้วย เทคโนโลยีอัจฉริยะ	ไร่	400	150	37	
เชิงคุณภาพ : มูลค่าผลผลิตของฟาร์มแปลง ที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5			อยู่ระหว่างรวบรวม ข้อมูล ได้ผลในช่วง พ.ย. - ธ.ค. 68

2.9.2 กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ

เชิงปริมาณ : ระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะได้รับ การพัฒนา	ระบบ	1	1	100	
---	------	---	---	-----	--

2.9.3 กิจกรรมพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง

เชิงปริมาณ : พัฒนาระบบอัจฉริยะสนับสนุน การผลิตข้าว	ระบบ	1	1	100	
---	------	---	---	-----	--

แผนงาน/โครงการ/ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	ผลการดำเนินงาน				
	หน่วยนับ	เป้าหมาย (ทั้งปี)	ผลการ ดำเนินงาน	ร้อยละ	หมายเหตุ
2.10 โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว					
เชิงปริมาณ : ครั้วเรือนเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร ที่ได้รับการสนับสนุนลดต้นทุนในการผลิตข้าว	ศูนย์	336	347	103	
เชิงคุณภาพ : มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15			จัดหาเครื่องจักรกล การเกษตรแล้วเสร็จ ให้ศูนย์ข้าวชุมชนใช้ งานในฤดูกาล เพาะปลูก 2568/69 จะสามารถวัดผล ได้ เดือน พ.ย. 68
2.11 โครงการส่งเสริมและ พัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร					
เชิงปริมาณ : ถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยี เกษตรอัจฉริยะแบบครบวงจรที่เหมาะสมใน การบริหารจัดการนาข้าว	ราย	500	700	140	
เชิงคุณภาพ : ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม/ แปลงที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15			อยู่ระหว่างรวบรวม ข้อมูล ได้ผลในช่วง พ.ย. – ธ.ค. 68
2.12 โครงการปรับปรุงการผลิตกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี					
เชิงปริมาณ : ศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ชั้นพันธุ์คัดและพันธุ์หลักของกรมการข้าวเพิ่มขึ้น	ตัน	1,000	เกินหลัอมปี 2567		อยู่ระหว่างบริหาร สัญญา
เชิงคุณภาพ : มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15	เกินหลัอมปี 2567		อยู่ระหว่างบริหาร สัญญา
2.13 โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว					
เชิงปริมาณ : ชาวนามีโอกาสใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว คุณภาพดี	ตัน	33,000	33,360.76	101.9	
เชิงคุณภาพ : มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15	15	100	
2.14 โครงการส่งเสริมการปลูกข้าว พันธุ์ กข85 และ กข87 ทดแทนพืชอาหารสัตว์					
เชิงปริมาณ : ส่งเสริมการปลูกข้าวทดแทน อาหารสัตว์	ไร่	100,000	83,360	83	

แผนงาน/โครงการ/ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	ผลการดำเนินงาน				
	หน่วยนับ	เป้าหมาย (ทั้งปี)	ผลการ ดำเนินงาน	ร้อยละ	หมายเหตุ
เชิงคุณภาพ : ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15			อยู่ระหว่างรวบรวม ข้อมูล ได้ผลในช่วง พ.ย. - ธ.ค. 68
2.15 โครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย					
เชิงปริมาณ : พัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบ เอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าว	ตัวอย่าง	700	823	117.57	
เชิงคุณภาพ : มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5			อยู่ระหว่างรวบรวม ข้อมูล ได้ผลช่วง พ.ย. - ธ.ค. 68
3. แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม					
3.1 โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการหลวง					
3.1.1 กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง					
เชิงปริมาณ : ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว	ราย	500	1,097	219	
3.1.2 กิจกรรมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ					
เชิงปริมาณ : ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว ให้เกษตรกร	ราย	42,500	41,993	98.8	มีข้อจำกัดในการเข้า พื้นที่ในบาง โครงการฯ จึงทำให้ ไม่สามารถ ดำเนินงานตามเป้าได้
เชิงคุณภาพ : จำนวนเกษตรกรที่น้อมนำ โครงการพระราชดำริและโครงการหลวงไป ปฏิบัติไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	60	90	150	
4. แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก					
4.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer)					
เชิงปริมาณ : เกษตรกรได้รับการยกระดับ เป็นเกษตรกร ปราชญ์ (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)	ราย	19,200	18,954	98	

แผนงาน/โครงการ/ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	ผลการดำเนินงาน				
	หน่วยนับ	เป้าหมาย (ทั้งปี)	ผลการ ดำเนินงาน	ร้อยละ	หมายเหตุ
เชิงคุณภาพ : เกษตรกรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80			อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล ได้ผลในช่วง พ.ย. – ธ.ค. 68
4.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร					
เชิงปริมาณ : เชื่อมโยงผลผลิตข้าวกับผู้ประกอบการค้าข้าว	ตัน	7,500	4,735.73	63	
เชิงคุณภาพ : มูลค่าผลผลิตของสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15	11.9	79.33	
5. แผนงานยุทธศาสตร์จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ					
5.1 โครงการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก					
เชิงปริมาณ : ขยายผลแปลงการผลิตข้าวที่ใช้เทคโนโลยีการจัดการในนาข้าวเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ไร่	40,000	40,000	100	
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรในแปลงขยายผลการผลิตข้าวที่ลดต้นทุนการผลิตลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ร้อยละ	80			อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล ได้ผลช่วง พ.ย. – ธ.ค. 68
6. แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้					
6.1 โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่					
เชิงปริมาณ : การส่งเสริมพัฒนาการผลิตข้าว (เกษตรกร 229 ราย)	ไร่	1,000	1,000	100	
เชิงคุณภาพ : จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพจังหวัดชายแดนใต้มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	60	81	135	

ส่วนที่ 2

ผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ.2567

และรายงานผลการประเมินส่วนราชการ

1. ผลผลิตการเพิ่มศักยภาพพัฒนาการผลิตข้าว

1.1 กิจกรรมหลักพัฒนาพันธุ์และปัจจัยการผลิต

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ขออนุญาตนำเข้า ส่งออกเชื้อพันธุ์กรรมข้าวเพื่อการวิจัย 2) ทดสอบสายพันธุ์ข้าวในหลายสภาพแวดล้อมในด้านการให้ผลผลิต เสถียรภาพผลผลิต ลักษณะทางการเกษตร คุณภาพเมล็ด คุณค่าทางโภชนาการ ความต้านทานต่อโรคและแมลงที่สำคัญ การตอบสนองต่อปุ๋ย ประเมินลักษณะประจำพันธุ์ และลักษณะดีเด่นของสายพันธุ์ข้าวเพื่อการรับรองพันธุ์ 3) จัดทำข้อมูลพันธุ์ข้าวเพื่อการขึ้นทะเบียนพันธุ์ และคุ้มครองพันธุ์ 4) ทดสอบประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตข้าว และ 5) เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ดีของสายพันธุ์ข้าวดีเด่นสำหรับเตรียมพร้อมในการการรับรองพันธุ์ข้าว

เป้าหมาย ได้แก่ 1) ทดสอบและประเมินลักษณะทางการเกษตรและคุณภาพเมล็ดของสายพันธุ์ข้าวที่มีความคงตัวทางพันธุ์กรรมจำนวนปีละ 100 สายพันธุ์ 2) รับรองพันธุ์ข้าว จำนวนอย่างน้อย 1 พันธุ์ และ 3) ขึ้นทะเบียนพันธุ์ข้าวและคุ้มครองพันธุ์ข้าวอย่างน้อย 1-2 พันธุ์

ตัวชี้วัด รับรองพันธุ์ข้าวอย่างน้อย 2 พันธุ์

ผลการดำเนินงาน

รับรองพันธุ์ข้าวจำนวน 10 พันธุ์ ดังนี้

1. ข้าวเหนียวพันธุ์ กข24 (สกลนคร 72) เป็นข้าวเหนียวไวต่อช่วงแสง ลำต้นเตี้ย ต้านทานการหักล้มดีกว่าพันธุ์ กข6 และ กข18 ออกดอก 50 เปอร์เซ็นต์ ประมาณวันที่ 21 ตุลาคม เก็บเกี่ยวประมาณวันที่ 23 พฤศจิกายน ผลผลิตเฉลี่ย 663 กิโลกรัมต่อไร่ ศักยภาพการให้ผลผลิตสูงสุด 1,002 กิโลกรัมต่อไร่ ทรงกอตั้ง ความสูงประมาณ 96 เซนติเมตร ลำต้นแข็งแรง เมล็ดยาว รูปร่างเรียวยาว คุณภาพการสีดี เมื่อนึ่งสุกเนื้อสัมผัสนุ่ม ต้านทานต่อโรคไหม้ในระยะกล้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ข้าวเหนียวพันธุ์ กข26 (เชียงราย 72) เป็นข้าวเหนียวไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยวประมาณ 130 วัน ศักยภาพการให้ผลผลิต 1,152 กิโลกรัมต่อไร่ ศักยภาพการให้ผลผลิต 1,152 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์สันป่าตอง 1 ความสูงประมาณ 111 เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยวสั้นกว่าพันธุ์สันป่าตอง 1 และกข14 ประมาณ 5-6 วัน ต้านทานต่อโรคไหม้ระยะกล้าในภาคเหนือตอนบน

3. ข้าวเจ้าพันธุ์ กข99 (หอมคลองหลวง 72) เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยว 115 วัน ความสูงประมาณ 113 เซนติเมตร ปริมาณอมิโลส 17.85 เปอร์เซ็นต์ มีกลิ่นหอมอ่อน ให้สาร 2AP เท่ากับ 1.69 ppm เป็นข้าวเจ้าหอมพื้นนุ่ม ไม่ไวต่อช่วงแสง ศักยภาพการให้ผลผลิต 957 กิโลกรัมต่อไร่ อายุเก็บเกี่ยวสั้นกว่าปทุมธานี 1 คุณภาพการสีดีมาก สามารถผลิตเป็นข้าวสาร 100 เปอร์เซ็นต์ ชั้น 1 ได้ ข้าวสุกมีกลิ่นหอมเนื้อสัมผัสค่อนข้างเหนียวและนุ่ม

4. ข้าวเจ้าพันธุ์ กข103 (หอมชัยนาท 72) เป็นข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง อายุเบาใกล้เคียงกับพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง ออกดอกประมาณวันที่ 15 ตุลาคม ลำต้นค่อนข้างแข็งใบสีเขียว ทรงกอตั้ง ข้าวเปลือกสีฟาง ข้าวกล้องสีขาว รูปร่างเรียวยาว ปริมาณอมิโลส 17.3 เปอร์เซ็นต์ ข้าวสวยมีสีขาวนวล นุ่ม เหนียวและมีกลิ่นหอมให้สาร 2AP เท่ากับ 0.98-1.25 ppm ผลผลิตเฉลี่ย 596 กิโลกรัมต่อไร่

ศักยภาพการให้ผลผลิต 875 กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพการหุงต้มและรับประทานดี เมล็ดเรียวยาว สามารถผลิตเป็นข้าวสาร 100 เปอร์เซ็นต์ ชั้น 1 ได้

5. ข้าวเจ้าพันธุ์ กข107 (พิษณุโลก 72) เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยว 107 วัน (ฤดูนาปี) และ 108 วัน (ฤดูนาปรัง) เมื่อปลูกโดยวิธีปักดำ อายุเก็บเกี่ยวสั้นกว่า กข41 ความสูงประมาณ 102 เซนติเมตร ด้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ทนน้ำท่วมฉับพลันปานกลาง เป็นข้าวเจ้าพื้นแข็งหอมปริมาณอมิโลส 26.61 เปอร์เซ็นต์ ให้สาร 2AP เท่ากับ 0.61 ppm มีศักยภาพการให้ผลผลิต 1,070 กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดี ท้องไข่น้อยคุณภาพการสีดี สามารถสีเป็นข้าวสาร 100 เปอร์เซ็นต์ ชั้น 1 ได้

6. ข้าวเจ้าพันธุ์ กข109 (หอมพัทลุง 72) เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยว 102 วัน (วิธีหว่านน้ำตม) และ 112 วัน (วิธีปักดำ) อายุเก็บเกี่ยวสั้นกว่าข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 ลำต้นแข็งแรง ใบสีเขียว ทรงกอตั้ง ใบตรงตั้งตรง ปริมาณอมิโลส 15.06 เปอร์เซ็นต์ ข้าวสวยมีสีขาว นุ่ม เหนียว และมีกลิ่นหอม ศักยภาพการให้ผลผลิตสูงสุด 1,086 กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพการหุงต้มและรับประทานดี เมื่อหุงสุกแล้วข้าวสวยนุ่มเหนียว และมีกลิ่นหอม คุณภาพการขัดสีดีมากได้ข้าวเต็มเมล็ดและต้นข้าว 51.8 เปอร์เซ็นต์ และเป็นท้องไข่น้อย

7. ข้าวเจ้าพันธุ์ กข111 (เจ้าพระยา 72) เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยวประมาณ 100-110 วัน (หว่านน้ำตม) 110-116 วัน (ปักดำ) ความสูงประมาณ 112-122 เซนติเมตร ศักยภาพการให้ผลผลิต 1,176 กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณอมิโลส 26.68 เปอร์เซ็นต์ ค่อนข้างต้านทานโรคขอบใบแห้ง และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดีเป็นข้าวเจ้าเมล็ดยาวเรียวยาว ท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดีมาก สามารถผลิตข้าวสาร 100 เปอร์เซ็นต์ ชั้น 1 ได้

8. ข้าวไร่พันธุ์ หอมหัวบอน 35 (กระบี่ 72) เป็นข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง อายุวันออกดอก ระหว่าง 21 กันยายน – 17 ตุลาคม ความสูงประมาณ 147 เซนติเมตร ปริมาณอมิโลส 21.58 เปอร์เซ็นต์ มีเยื่อหุ้มเมล็ดสีแดง ข้าวหุงสุกมีกลิ่นหอมเหมือนเผือก มีคุณภาพหุงต้มและรับประทานดี มีปริมาณสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย คือ Gamma Oryzanol และ Total antioxidant ค่อนข้างสูง ค่อนข้างต้านทานโรคไหม้ในระยะกล้า

9. ข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ กขจ1 (วังทอง 72) เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยว 98-113 วัน (ฤดูนาปี) และ 105-123 วัน (ฤดูนาปรัง) เมื่อปลูกโดยวิธีปักดำ ลักษณะทรงกอตั้ง สูงประมาณ 93 เซนติเมตร ลำต้นค่อนข้างแข็ง ใบสีเขียวเข้มเมล็ดร่วนงอก ข้าวเปลือกสีฟาง มีหาง ปริมาณอมิโลส 17.31 เปอร์เซ็นต์ ข้าวเมื่อหุงสุกมีลักษณะนุ่มเหนียว สีขาวนวล เลื่อมมันเล็กน้อย มีศักยภาพการให้ผลผลิต 953 กิโลกรัมต่อไร่ ด้านทานต่อโรคไหม้ได้ดีกว่าพันธุ์ ก.วก.1 และ ก.วก.2 คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดี ท้องไข่น้อยกว่าพันธุ์ ก.วก.1 และ ก.วก.2 คุณภาพการสีดีมาก คุณภาพการหุงต้มและรับประทานดีเนื้อสัมผัสข้าวสุกนุ่มกว่าพันธุ์ ก.วก.1 และ ก.วก.2

10. ข้าวสาลีพันธุ์ กขส1 (สะเมิง 72) เป็นข้าวสาลีขนมปัง อายุเก็บเกี่ยวประมาณ 89 วัน เมื่อปลูกโดยวิธีโรยเป็นแถว ลักษณะทรงกอตั้ง ต้นสูงประมาณ 90 เซนติเมตร ใบสีเขียว เมล็ดสีขาว เมล็ดมีรูปร่างวงรี เมล็ดยาวผลผลิตเฉลี่ย 441 กิโลกรัมต่อไร่ ศักยภาพให้ผลผลิตสูงถึง 569 กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพของโปรตีนเหมาะสมสำหรับทำแป้งขนมปัง โปรตีนสูงมีค่าเท่ากับ 12.5 เปอร์เซ็นต์ ค่าการตกตะกอน มีค่า 33.5 มิลลิลิตร กลูเตนเปียก มีค่า 40.8 เปอร์เซ็นต์ และกลูเตนแห้ง มีค่า 15.4 เปอร์เซ็นต์ คุณภาพของแป้งเหมาะสมสำหรับทำขนมปัง มีค่าความหนืดสูงสุด (Peak Viscosity) เท่ากับ 248 RVU ค่าความหนืดสุดท้าย (Final Viscosity) เท่ากับ 235 RVU และค่าเซตแบค (Setback) 89 RVU



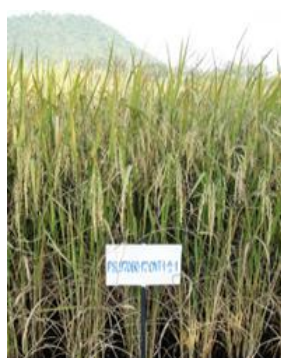
ข้าวเหนียวพันธุ์ กข24 (สกลนคร 72)



ข้าวเหนียวพันธุ์ กข26 (เชียงใหม่ 72)



ข้าวเจ้าพันธุ์ กข99 (คลองหลวง 72)



ข้าวเจ้าพันธุ์ กข103 (ชัยนาท 72)



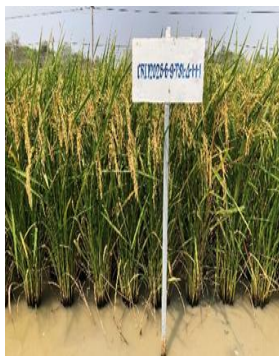
ข้าวเจ้าพันธุ์ กข107 (พิษณุโลก 72)



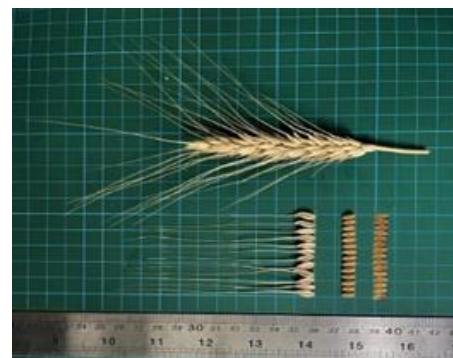
ข้าวเจ้าพันธุ์ กข111 (เจ้าพระยา 72)



ข้าวเจ้าพันธุ์ หอมหัวบอน 35 (กระบี่ 72)



ข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ กขจ1 (วังทอง 72)



ข้าวสาลีพันธุ์ กขส1 (สะเมิง 72)

1.2 กิจกรรมหลักธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าวเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่ออนุรักษ์ พันธุ์และศึกษาคุณสมบัติของทรัพยากรพันธุ์กรรมข้าว 2) ดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่จัดเก็บทรัพยากรพันธุ์กรรมข้าวของประเทศ (ศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ: ธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว) และ 3) ดูแลบำรุงรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่มีอยู่เดิมหรือจัดหาใหม่ ให้สามารถรองรับการดำเนินการด้านอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย ได้แก่ 1) ทรัพยากรพันธุ์กรรมข้าวได้รับการอนุรักษ์ ดูแลรักษาและฟื้นฟู และ 2) อาคารและเครื่องมือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้สำหรับการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ให้สามารถรองรับการดำเนินงานอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าวได้ทั้งระบบ

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) เชื้อพันธุ์ข้าว จำนวน 2,500 ตัวอย่างเชื้อพันธุ์ ได้รับการปลูกฟื้นฟู มีความงอกมากกว่า 95 เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณเพียงพอสำหรับให้บริการ 2) จัดส่งเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวไปเก็บรักษาที่ธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชโลกสวาลบาร์ด ราชอาณาจักรนอร์เวย์ จำนวน 1 ครั้งต่อปี 3) ให้บริการเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อการศึกษาวิจัยและการใช้ประโยชน์ที่มีใช้เพื่อการค้า แก่นักวิจัย เกษตรกร สถาบันการศึกษาและผู้ที่สนใจอย่างน้อย 250 ตัวอย่างเชื้อพันธุ์ต่อปี 4) เชื้อพันธุ์ข้าวที่มีความมีชีวิตลดลงได้รับการปลูกฟื้นฟูเพื่อต่ออายุทรัพยากรพันธุ์กรรม 5) อาคารศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ (ธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว) เครื่องมือ อุปกรณ์ครุภัณฑ์ ในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และโรงเรือนที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน และ 6) มีความพร้อมในด้านแรงงานและวัสดุสิ้นเปลืองที่สามารถรองรับการดำเนินการด้านอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการบำรุงรักษาซ่อมแซมระบบห้องเย็นและความชื้น การบำรุงรักษาซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์และครุภัณฑ์ ในห้องปฏิบัติการ จำนวน 4 ห้อง
2. ดำเนินการดูแลบำรุงรักษาแหล่งอนุรักษ์ข้าวป่าในสภาพธรรมชาติ จำนวน 2 แห่ง
3. ดำเนินการกิจกรรมต่างๆในระบบการอนุรักษ์ โดยปลูกฟื้นฟูเชื้อพันธุ์ข้าว นวดทำความสะอาดเมล็ดลดความชื้น ทดสอบความงอก และจัดเก็บในห้องอนุรักษ์ จำนวน 2,500 ตัวอย่างเชื้อพันธุ์
4. ให้บริการเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแก่นักวิจัย สถาบันการศึกษา หน่วยงาน และเกษตรกร จำนวน 22 คำขอ 739 ตัวอย่างเชื้อพันธุ์
5. ให้ความรู้ด้านเชื้อพันธุ์ข้าว การดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ การเก็บรักษาเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าว แก่สถาบันการศึกษา ประชาชนทั้งไทยและต่างประเทศ จำนวน 6 ครั้ง
6. นำเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวไปที่ศูนย์ทรัพยากรพันธุกรรมแห่งยุโรปเหนือ (The Nordic Genetic Centre – Nordgen) ราชอาณาจักรสวีเดน เพื่อส่งไปเก็บรักษาในธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชโลกสวาลบาร์ด (Svalbard Global Seed Vault) ราชอาณาจักรนอร์เวย์ จำนวน 72 ตัวอย่างเชื้อพันธุ์ ระหว่างวันที่ 13 - 18 สิงหาคม 2567



ร้อยเอกธรรมนัส พรหมเผ่า พร้อมด้วยนายอนุชา นาคาศัย ลงพื้นที่ติดตาม วันจันทร์ที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2566



อธิบดีกรมการข้าว ให้การต้อนรับ

รองศาสตราจารย์.ดร.อุทิศ ศรสรินทร์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี วันที่ 2 พฤษภาคม 2567

2. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า

2.1 กิจกรรมหลักยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าข้าว

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อยกระดับสินค้าข้าวให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสินค้าข้าว Q (Q Product) และสินค้าข้าวอินทรีย์ (Organic Product) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้บริโภค และ 2) เพื่อยกระดับศักยภาพผู้ตรวจประเมินมาตรฐานข้าวคุณภาพ

เป้าหมาย ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกรที่ยื่นคำขอและได้รับการตรวจสอบมาตรฐานข้าวคุณภาพตามมาตรฐานข้าว GAP ไม่น้อยกว่า 200,000 ไร่ และมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ไม่น้อยกว่า 300,000 ไร่ รวมพื้นที่ไม่น้อยกว่าปีละ 500,000 ไร่ และ 2) ผู้ตรวจประเมินมาตรฐานข้าวคุณภาพได้รับการพัฒนาสมรรถนะ ไม่น้อยกว่าปีละ 250 ราย

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนแปลงข้าวที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 500,000 ไร่ และ 2) มูลค่าของสินค้าข้าว (Q Product & Organic Product) เพิ่มขึ้นร้อยละ

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมประชาสัมพันธ์ระบบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าวคุณภาพ					
1. จัดนิทรรศการเครื่องหมายรับรองข้าวในงาน Thailand Rice Fest 2023	1 งาน		1 งาน		
2. จัดผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์มาตรฐานข้าวคุณภาพ	1 งาน		1 งาน		
3. จัดจัดงาน Best Quality Rice Expo 2024	1 งาน		1 งาน		
4. จัดผลิตวิดีโอทัศน์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ข้าวยั่งยืน (มกษ. 4408-2565)	1 งาน		1 งาน		
5. จัดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภารกิจสารวัตรข้าว (Rice Regulator) ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	1 งาน		1 งาน		
6. จัดทำป้ายนโยบายคุณภาพตามมาตรฐาน ISO/IEC 17065:2012	1 งาน		1 งาน		
กิจกรรมจัดทำเอกสารประกอบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าวคุณภาพ					
1. รายงานประจำปี 2566 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า	1 งาน		1 งาน		
2. คู่มือโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าปีงบประมาณ 2567	1 งาน		1 งาน		
3. จัดทำคู่มือการดำเนินงานภารกิจตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ควบคุมข้าวเปลือกและพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	1 งาน		1 งาน		
กิจกรรมสารวัตรข้าว (Rice Regulator)					
ตรวจติดตาม ควบคุม กำกับสถานประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ควบคุมข้าวเปลือก ตาม พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	1,500 แห่ง		1,378 แห่ง (สถานที่รวบรวม 144 แห่ง และสถานที่ขาย 1,234 แห่ง)		

รายการ	เป้าหมาย	ผลการตรวจสอบและรับรอง			
		กลุ่ม	ราย	แปลง	ไร่
กิจกรรมตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าวคุณภาพ					
1. ระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว					
1.1 ตรวจประเมินโดยกรมการข้าว	2 กลุ่ม	2	49	50	762.00
1.2 ตรวจประเมินโดยหน่วยงานภายนอก	314 กลุ่ม				146,266.50*
2. ระบบการผลิตข้าว GAP					
2.1 ตรวจประเมินโดยกรมการข้าว	36 กลุ่ม	15	186	228	1,793.00
2.2 ตรวจประเมินโดยหน่วยงานภายนอก	329 กลุ่ม	...	...	...	132,516.00*
3. ระบบการผลิตข้าวอินทรีย์					
3.1 ตรวจประเมินโดยกรมการข้าว		8	306	393	3,358.25
3.2 ตรวจประเมินโดยหน่วยงานภายนอก	827 กลุ่ม	...	...	...	316,605.13*
4. ระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ (การแปรรูปและการคั่วบรรจุ)			17	63 สินค้าข้าว	2,918,136.50 กิโลกรัม
5. ระบบการผลิตโรงสีข้าว GMP	10 แห่ง		7 แห่ง		
6. มาตรฐานสินค้าข้าว Q			7	7 สินค้าข้าว	1,727,979.00 กิโลกรัม
7. เครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้			2	9 สินค้าข้าว	
กิจกรรมตรวจวิเคราะห์เฝ้าระวังสารเคมีตกค้าง ในข้าวเปลือกและสินค้าข้าว	1 งาน		1 งาน		
กิจกรรมพัฒนาผู้ตรวจประเมินระบบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าวคุณภาพ					
1. พัฒนาผู้ตรวจประเมินระบบควบคุมภายใน ตามมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว GAP Seed	60 คน		58 คน		
2. พัฒนาผู้ตรวจประเมินระบบควบคุมภายใน ตามมาตรฐานการผลิตข้าว GAP และการผลิต ข้าวอินทรีย์	60 คน		53 คน		

* เป็นค่าตัวเลขคาดการณ์ผลการตรวจที่ กรข. ทำส่ง กพร. ซึ่งยังไม่สามารถระบุเป็นจำนวนกลุ่ม ราย แปลง ได้
ทั้งนี้ ค่าตัวเลขผลการตรวจที่ถูกต้องและครบถ้วน จะส่งตรวจรับพัสดุได้ภายในเดือนมีนาคม 2568

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

เกษตรกรที่ยื่นคำขอการรับรองตามมาตรฐานจะดำเนินการปลูกข้าวช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นไปตามฤดูกาลของฝน และการตรวจรับรองตามมาตรฐานข้าวจะดำเนินการตรวจพื้นที่ปลูก แหล่งน้ำ การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว ระหว่างการเก็บเกี่ยว หลังการเก็บเกี่ยว และการบันทึกข้อมูล จึงควรตรวจรับรองให้ครอบคลุมระยะเวลาการปลูกข้าวของเกษตรกร ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับปีงบประมาณ



การพัฒนาผู้ตรวจประเมินระบบควบคุมภายในตามมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว GAP Seed

3. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

3.1 กิจกรรมหลักส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตข้าว มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิด การรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิต ต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน และ 2) เพื่อเพิ่มศักยภาพเกษตรกรปลูกข้าว ที่มีคุณภาพให้เหมาะสมกับระบบนิเวศน์และพื้นที่ของการปลูกข้าวตามชนิดพันธุ์ที่เหมาะสม

เป้าหมาย ได้แก่ 1) ส่งเสริมการรวมกลุ่มทำการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมายโครงการ 2) ลดต้นทุนการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 และ 3) เพิ่มผลผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) พื้นที่ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ไม่น้อยกว่า 405,000 ไร่ 2) มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 3) สามารถส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรนาแปลงใหญ่ทำการผลิตเพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและจำหน่าย ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมายโครงการ และ 4) เกษตรกรในกลุ่มนาแปลงใหญ่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

ผลการดำเนินงาน

ส่งเสริมสนับสนุนการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 405,000 ไร่ ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่

สนับสนุนการจัดตั้งนาแปลงใหญ่ ในพื้นที่ 57 จังหวัด จำนวน 549 แปลง โดยยกเลิก 1 แปลง จากเดิม 550 แปลง แบ่งเป็น แปลงต่อเนื่อง ปี 2565 ดำเนินการ 102 แปลง แปลงต่อเนื่อง ปี 2566 ดำเนินการ 283 แปลง มีการยกเลิกแปลงใหญ่ จำนวน 1 แปลง คงเหลือ 282 แปลง และแปลงจัดตั้งใหม่ ปี 2567 ดำเนินการ 165 แปลง โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 24,631 ราย และมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 312,330.25 ไร่ (เป้าหมาย จำนวน 550 แปลง และมีพื้นที่ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ไม่น้อยกว่า 405,000 ไร่)

ปีดำเนินการ	จังหวัด	จำนวนแปลง	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
แปลงต่อเนื่องปีที่ 3 แปลงปี 2565	37	102	5,341	66,800.00
แปลงต่อเนื่องปีที่ 2 แปลงปี 2566	44	282	12,126	150,668.40
	46	165	7,164	94,861.85
รวม 57 จังหวัด		549	24,631	312,330.25

หมายเหตุ : จังหวัดสุพรรณบุรี ยกเลิกแปลงใหญ่ ปี 2566 จำนวน 1 แปลง

2. กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้

การเพิ่มศักยภาพกลุ่มนาแปลงใหญ่ในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้ผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด สุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 16 แปลง เกษตรกร 790 ราย พื้นที่ 11,938 ไร่ (เป้าหมาย 15,000 ไร่)

ลำดับ	ศมข./ ศวข ที่รับผิดชอบ	จังหวัด	จำนวน (แปลง)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ไร่ (ไร่)
1	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	6	363	5,903
2	ศูนย์วิจัยข้าวสุรินทร์	สุรินทร์	4	164	2,171
3	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	6	263	3,864
รวม 3 จังหวัด			16	790	11,938

3. กิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวเจ้าพันธุ์คุณภาพดี

การเพิ่มศักยภาพกลุ่มนาแปลงใหญ่ให้ผลิตข้าวเจ้าพันธุ์คุณภาพดี ในพื้นที่ 16 จังหวัด เกษตรกรเข้าร่วม
ฯ จำนวน 35 กลุ่ม เกษตรกร 1,383 ราย พื้นที่ 20,255.55 ไร่ (เป้าหมาย 20,000 ไร่)

ลำดับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	จำนวนศูนย์ ที่ดำเนินการ	จังหวัด	กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
1	ศูนย์วิจัยข้าว	4 ศูนย์	4	7	280	3,506.25
2	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	10 ศูนย์	12	28	1,103	16,749.30
	รวมทั้งสิ้น	14 ศูนย์	16 จังหวัด	35	1,383	20,255.55

ผลการดำเนินงาน

1. ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าว

1.1 การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว เป้าหมาย 94,878 ไร่

ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี โดยมีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กลุ่มเกษตรกร
จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิ
คุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ และกิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวเจ้าพันธุ์คุณภาพดีในพื้นที่ 95,641.91 ไร่
และจัดส่งให้เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ตามช่วงเวลาปลูกในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2566 ถึงเดือนสิงหาคม 2567
มีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่สนับสนุนทั้งสิ้น 925,625 กิโลกรัม (925.62 ตัน)

1.2 จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง โดยพัฒนาเกษตรกรแปลงใหญ่ ปี 2565
ซึ่งเป็นแปลงใหญ่ปีที่ 3 เพื่อเป็นผู้จัดการแปลงให้สามารถวิเคราะห์วางแผนบริหารจัดการกลุ่ม/การผลิต/
การตลาด และทุก ๆ กิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยบูรณาการกิจกรรมร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร
และมีการจัดอบรมฯ จำนวน 4 รุ่น ระหว่างวันที่ 8 กรกฎาคม – 1 สิงหาคม 2567 มีเกษตรกรเข้ารับการอบรม
ทั้งสิ้น 712 ราย จากบุคคลเป้าหมาย 768 ราย

2. ด้านการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต

2.1 ถ่ายทอดความรู้โดยจัดทำแปลงเรียนรู้แปลงสาธิตด้าน BCG หรือนำเกษตรกรศึกษาดูงานด้าน BCG
เป้าหมาย 1 จุดต่อจังหวัด จำนวน 57 จังหวัด ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 56 จังหวัด

2.2 จัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้านการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ด้าน ICS
(แปลงใหม่ แปลงต่อเนื่อง ปีที่ 2 และ ปีที่ 3) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเตรียมความพร้อม

ให้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่เข้าสู่การตรวจรับรองระบบการผลิตข้าว GAP แบบกลุ่ม มีกำหนดจัด 1 ครั้งต่อกลุ่ม ในช่วงเดือนมีนาคม - สิงหาคม 2567 ซึ่งดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายจำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ และกิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวเจ้าพันธุ์นุ่มคุณภาพดี มีเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 33,000 ราย และดำเนินการเรียบร้อยแล้ว จำนวน 20,518 ราย

2.3 จัดงานนิทรรศการในงานวันเกษตรภาคอีสาน ประจำปี 2567 ณ อุทยานเทคโนโลยีการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2567 ถึงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2567 บุคคลเป้าหมาย 5,000 ราย โดยมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนทั้งสิ้น 31,000 ราย

2.4 จัดงานนิทรรศการในงานวันเกษตรภาคอีสานใต้ ประจำปี 2567 ณ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 16 - 25 กุมภาพันธ์ 2567 บุคคลเป้าหมาย 2,000 ราย โดยมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนทั้งสิ้น 2,208 ราย

2.5 จัดทำสื่อเรียนรู้ฯ ดำเนินการจัดจ้างพิมพ์คู่มือโครงการฯ คู่มือเจ้าหน้าที่และคู่มือเกษตรกร ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567 โดยจัดส่งให้แก่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และจัดพิมพ์ปฏิทินล้นเกล้า จำนวน 1,000 ชุด

3. การบริหารจัดการกลุ่มและเสริมสร้างสมรรถนะกลุ่มนาแปลงใหญ่

3.1 ส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 550 แปลง พื้นที่ส่งเสริมแปลงใหญ่ 405,000 ไร่ ดำเนินการในพื้นที่ 57 จังหวัด จำนวน 549 แปลง โดยยกเลิก 1 แปลง จากเดิม 550 แปลง มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 24,631 ราย และมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 312,330.25 ไร่

มีการจัดประชุมเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง แผนธุรกิจ และปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 550 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 549 แปลง (ยกเลิก 1 แปลง) ในพื้นที่ 57 จังหวัด

3.2 เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เพิ่มศักยภาพกลุ่มนาแปลงใหญ่ ในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้ผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง ในพื้นที่ 3 จังหวัด เกษตรกรเข้าร่วม จำนวน 16 แปลง มีเกษตรกร 790 ราย พื้นที่ 11,938 ไร่ (เป้าหมาย 15,000 ไร่) โดยมีกิจกรรม ดังนี้

1) การจัดประชุมเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์วางแผนการผลิตและการตลาด เป้าหมาย 16 แปลง ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 16 แปลง

2) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (การเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดิน) เป้าหมาย 11,938 ไร่ ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 11,938 ไร่

3) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต: การจัดเวทีเรียนรู้เกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ (การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว) เป้าหมาย 480 ราย ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 480 ราย

3.3 ส่งเสริมการผลิตข้าวเจ้าพันธุ์นุ่มคุณภาพดี เพิ่มศักยภาพกลุ่มนาแปลงใหญ่ให้ผลิตข้าวเจ้าพันธุ์นุ่มคุณภาพดี ในพื้นที่ 16 จังหวัด เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 35 กลุ่ม เกษตรกร 1,383 ราย และมีพื้นที่ 20,255.55 ไร่ (เป้าหมาย 20,000 ไร่) โดยมีกิจกรรม ดังนี้

1) จัดประชุมเวทีชุมชน เพื่อวิเคราะห์วางแผนการผลิตและการตลาด มีเป้าหมาย 35 แปลง ดำเนินการแล้ว 35 แปลง

2) การเชื่อมโยงด้านการตลาดข้าวหอม มีเป้าหมาย 16 จังหวัด ดำเนินการแล้ว 16 จังหวัด

3) จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวเจ้าพื้นนุ่ม มีเป้าหมาย 2 จังหวัด ดำเนินการแล้ว 2 จังหวัด

4. ด้านส่งเสริมการตลาดข้าว

4.1 จัดประชุมของหน่วยงานภาคีร่วมกับผู้นำกลุ่มนาแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เป้าหมาย 57 จังหวัด ดำเนินการแล้ว จำนวน 57 จังหวัด

4.2 จัดประชุมเชื่อมโยงตลาด ระดับภูมิภาค (ผู้ประกอบการพบผู้ผลิต) เป้าหมาย 57 จังหวัด ดำเนินการแล้ว จำนวน 51 จังหวัด

4.3 จัดสัมมนาการพัฒนาและเชื่อมโยงการตลาดนาแปลงใหญ่ เมื่อวันที่ 4 - 5 กันยายน 2567 ณ โรงแรม เลอ แคสเซีย จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 102 คน (เป้าหมาย 104 คน)

5. การบริหารจัดการโครงการ

5.1 จัดสัมมนาการเชื่อมโยงนโยบายเกษตรแบบแปลงใหญ่ และศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชนสู่นโยบายด้านการผลิตข้าวของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และนโยบายรัฐบาล เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2566 ณ โรงแรมรามาร์คเด็นส์ กรุงเทพมหานคร โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอนุชา นาคาศัย) เป็นประธานเปิดงาน และมีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งสิ้น 120 คน (เป้าหมาย 120 คน)

5.2 จัดงาน “สร้างสรรค์เศรษศิลป์ กินข้าวหอมมะลิไทย ส่งเสริมกลุ่มนาแปลงใหญ่ให้ยั่งยืน ภายใต้งานมหกรรมเกษตรและท่องเที่ยวถนนสายดอกไม้งาม ริมกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา ระหว่างวันที่ 25 ธันวาคม 2566 ถึงวันที่ 3 มกราคม 2567 เป้าหมาย 1,200 ราย โดยมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนทั้งสิ้น 11,194 ราย

5.3 อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรพัฒนาความรู้และทักษะด้านการผลิตสินค้าเกษตรและบริหารจัดการกลุ่ม ให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนในชุมชน จำนวน 2 รุ่น ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 401 คน (เป้าหมาย 410 คน) ได้แก่

1) รุ่นที่ 1 จัดเมื่อวันที่ 21 - 23 กุมภาพันธ์ 2567 มีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 198 คน

2) รุ่นที่ 2 จัดเมื่อวันที่ 11 - 13 มีนาคม 2567 มีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 203 คน

5.4 ร่วมจัดนิทรรศการและประชาสัมพันธ์การจัดงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ประจำปี 2567 ระหว่างวันที่ 4 - 6 มิถุนายน 2567 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โดยมีการแสดงนิทรรศการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมทั้งรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อกิจการด้านข้าวและชาวนาไทย นิทรรศการและสาธิตด้านการผลิตข้าว โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นิทรรศการโครงการสำคัญของกรมการข้าว การแสดงนิทรรศการของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และการแสดงวิถีชีวิตชาวนา

5.5 จัดสัมมนาสรุปผลการดำเนินงาน ร่วมวางแผน และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักส่งเสริมการผลิตข้าว ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567 เมื่อวันที่ 26 - 28 สิงหาคม 2567 ณ ภูสักรธาร รีสอร์ท จังหวัดนครนายก มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 54 คน (เป้าหมาย 77 คน)

การดำเนินงานตามตัวชี้วัด

1. ผลผลิต (Output)

- 1) ส่งเสริมการรวมกลุ่มทำการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมายโครงการ มีการรวมกลุ่มทำการผลิตทั้งสิ้น 549 แปลง คิดเป็นร้อยละ 99.81
- 2) ลดต้นทุนการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ผลการดำเนินงาน พบว่า สามารถลดต้นทุนได้ 488.03 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.22
- 3) เพิ่มผลผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 มีการรวมกลุ่มทำการผลิตทั้งสิ้น 549 แปลง คิดเป็นร้อยละ 99.81

2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

- 1) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ พื้นที่ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ไม่น้อยกว่า 405,000 ไร่
มีพื้นที่ได้รับการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวมทั้งสิ้น 312,330.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.12
- 2) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
 - 2.1) มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 พบว่า มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.97 และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.76
 - 2.2) สามารถส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรนาแปลงใหญ่ทำการผลิตเพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและจำหน่ายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมายโครงการ พบว่าเกษตรกรกลุ่มนาแปลงใหญ่ได้มีการจำหน่ายผลผลิตจำนวน 440 แปลง จากเป้าหมาย 550 แปลง คิดเป็นร้อยละ 80 ซึ่งมากกว่าที่ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพกำหนด
 - 2.3) เกษตรกรในกลุ่มนาแปลงใหญ่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 พบว่า กลุ่มเกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตได้ 39.44 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.53

หมายเหตุ : ข้อมูลจากการรายงานผลของกลุ่มนาแปลงใหญ่ 440 แปลง ณ วันที่ 21 มกราคม 2568 ทั้งนี้ ข้อมูลนี้อยู่ระหว่างการจัดเก็บ ตรวจสอบความถูกต้องและการวิเคราะห์ผลของข้อมูล

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาอุปสรรค

- 1.1 การจัดสรรงบประมาณล่าช้าทำให้การดำเนินงานไม่ตรงตามแผนที่วางไว้
- 1.2 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ บางส่วนอ่านเขียนหนังสือไม่ค่อยได้ ทำให้มีปัญหาด้านการจดบันทึกข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ รวมถึงยังขาดเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สามารถเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
- 1.3 ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักรที่ทันสมัยที่จะมาช่วยทุ่นแรงประหยัดแรงงาน เวลา และมาพัฒนาศักยภาพการผลิตให้ มีศักยภาพผลผลิตเพิ่มขึ้นและคุณภาพดี

1.4 เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP เพราะทำไปแล้วยังขายข้าวได้ราคาเท่ากับ ราคาข้าวในท้องตลาด

1.5 กลุ่มไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน และไม่สามารถบังคับหรือทำข้อตกลงด้านการตลาดกับโรงสีเอกชนได้

1.6 ปัญหาร้ายทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตของเกษตรกรได้รับผลกระทบ

1.7 ปัจจัยการผลิตปรับราคาสูงขึ้น เช่น ราคาน้ำมัน ปุ๋ยเคมี สารเคมี ค่าแรงงาน ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้น

2 ข้อเสนอแนะ

2.1 ควรจัดสรรงบประมาณให้รวดเร็ว และสอดคล้องตามแผนการดำเนินกิจกรรมของโครงการ

2.2 ควรมีการส่งเสริม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีการพัฒนาแปลงใหญ่อย่างต่อเนื่อง และมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาคีในพื้นที่เข้าไปกำกับดูแล ติดตามและให้คำแนะนำแก่กลุ่มเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

2.3 ควรมีการต่อยอดกลุ่มนาแปลงใหญ่ต่อไปอีก เช่น การสนับสนุนโครงการเพิ่มเติม และควรมีการเปิดโอกาสให้เกษตรกรกลุ่มใหม่ๆ ได้สมัครเข้าร่วมโครงการต่อไปทุก ๆ ปี

2.4 สร้างเครือข่ายผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ขยายและเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด รวมทั้งมีการกำหนดความต้องการชนิดข้าวของตลาดในแต่ละพื้นที่ที่เป็นภาพรวมทั้งประเทศ ในแต่ละช่วงฤดูเพาะปลูก

2.5 หน่วยงานรัฐต้องเข้าไปสนับสนุนการตลาด เชื่อมโยงการตลาดอย่างจริงจังเพื่อให้การผลิตข้าว GAP มีตลาดรองรับที่ชัดเจน



สัมมนาการเชื่อมโยงนโยบายเกษตรแบบแปลงใหญ่ฯ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2566 ณ โรงแรมรามารการ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร



งานสร้างสรรค์เสปศิลปะ กินข้าวหอมมะลิไทย ส่งเสริมกลุ่มนาแปลงใหญ่ให้ยั่งยืน ภายใต้งานมหกรรมการเกษตร และท่องเที่ยว ถนนสายดอกไม้งาม ริมกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา ระหว่างวันที่ 25 ธันวาคม 2566 ถึงวันที่ 3 มกราคม 2567

3.2 กิจกรรมหลักการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อติดตามสถานการณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและภัยธรรมชาติ และ 2) เพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบการติดตามสถานการณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและภัยธรรมชาติ

เป้าหมาย ได้แก่ 1) จำนวนข้อมูลสำหรับใช้พยากรณ์เตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและภัยธรรมชาติ 1 ฐานข้อมูล และ 2) จำนวนระบบการติดตามสถานการณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและภัยธรรมชาติ 1 ระบบ

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนรายงานสถานการณ์ศัตรูข้าวและแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและภัยธรรมชาติ จำนวน 52 ครั้ง 2) เกษตรกรสามารถลดความเสียหายของผลผลิตข้าวจากการทำลายของศัตรูข้าวได้ ร้อยละ 70 3) ร้อยละของรายงานสถานการณ์ศัตรูข้าวและแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและภัยธรรมชาติ เป็นตัว ช่วยให้เกษตรกรวางแผนและตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาการระบาดของศัตรูข้าวได้ ร้อยละ 70

ผลการดำเนินงาน

1. การจัดทำแปลงประเมินค่า BUS ของโรคไหม้ (ดำเนินการโดยกองวิจัยและพัฒนาข้าว) ดังนี้

1.1 ดำเนินการในแปลงเกษตรกรที่ใช้เปรียบเทียบ และจัดบันทึกรายงานการระบาดของโรคไหม้ในพื้นที่ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการระบาดต่อไปโดยเลือกแปลงเกษตรกรที่ปลูกข้าวพันธุ์อ่อนแอต่อโรคไหม้เพื่อเปรียบเทียบความรุนแรงของโรคไหม้จนถึงระยะคอรวง และเปรียบเทียบผลผลิต

1.2 ดำเนินการตรวจเช็คและประเมินความรุนแรงของโรค จำนวน 4 ครั้ง ในแปลงเฝ้าระวังที่สถานีเมื่อข้าวแตกกออย่างน้อย 3 ครั้ง และเมื่อข้าวตั้งท้องที่ใบธง 1 ครั้ง ทำการสำรวจประเมินไหม้คอรวงในระยะก่อนเก็บเกี่ยวโดยสังเขป

1.3 ดำเนินการบันทึกผลในแปลงร่วมกับการติดตั้งเครื่องมือตรวจอากาศ (Data logger) ซึ่งผลของการเปรียบเทียบกรรมวิธีนำไปสู่การปรับค่าวิกฤติ (CBUS) ให้เหมาะสมแม่นยำต่อการเตือนการระบาดของโรคไหม้มากขึ้น

2. การจัดทำแปลงทดสอบความแม่นยำการพยากรณ์การระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยข้าวสะเมิง) ได้ดำเนินการศึกษาความแม่นยำของการพยากรณ์ การอพยพของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลจากข้อมูลในกับดักแสงไฟ และความแม่นยำในการพยากรณ์โรคไหม้ โดยตรวจเช็คจากข้อมูลค่า BUS ที่ได้จากเครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติ (data logger) นำข้อมูลการระบาดของศัตรูข้าวจากศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

ในแปลงสำรวจ (Surveillance) และแปลงเฝ้าระวัง ย้อนหลัง 5 – 10 ปี เปรียบเทียบกับจำนวนของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในกับดักแสงไฟ และค่า BUS จากศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนหลัง 5 – 10 ปี

3. จัดทำแปลงส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวแบบผสมผสาน (ดำเนินการโดยสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว จำนวน 27 ศูนย์ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 10 ศูนย์) ได้ดำเนินการจัดทำแปลงส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวแบบผสมผสาน ในแปลงเกษตรกร จำนวน 5 ไร่ รวม 36 แปลง

4. สำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวในแปลงนา (ดำเนินการโดยสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว จำนวน 27 ศูนย์ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 10 ศูนย์) ได้ดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวทุกสัปดาห์ รวมจำนวน 52 ครั้ง

5. จัดทำข้อมูลสถานการณ์เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ เพื่อรายงานเจ้าหน้าที่ นักวิจัย และผู้บริหาร (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสรุปและประมวลผลข้อมูลสถานการณ์เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ จากระบบสนับสนุนการพยากรณ์และเตือนภัยการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ จำนวน 1 ฉบับ

6. ช่อมแซมกับดักแสงไฟ (ดำเนินการโดยสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว จำนวน 27 ศูนย์ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 10 ศูนย์) ได้ดำเนินการจำนวน 43 เครื่อง โดยการซ่อมเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดให้สามารถกลับมาใช้งานได้ และซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเก็บแมลงศัตรูข้าวและแมลงศัตรูธรรมชาติ

7. รายงานสถานการณ์และแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์และแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว จำนวน 8 ครั้ง โดยรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าว ให้แก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมการเตือนภัยในระดับภูมิภาค เพื่อแจ้งเตือนภัยแจ้งเตือนภัยสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวผ่านหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบประชาสัมพันธ์ให้แก่เกษตรกร ได้แก่ แมลงห่อ 2 ครั้ง หนอนห่อใบข้าว หนอนปลอกข้าว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงบัว โรคไหม้ จำนวน 2 ครั้ง โรคใบจุดสีน้ำตาล แมลงหริวข้าว จำนวน 2 ครั้ง และเพลี้ยกระโดดหลังขาวและเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล จำนวน 2 ครั้ง

9. ผลิตสื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการผลิตสื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ แผ่นพับเรื่อง โรคข้าวที่สำคัญและการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญและการป้องกันกำจัดวัชพืชในนาข้าวที่สำคัญและการป้องกันกำจัดและมิตรแท้ของชาวนา (แมลงที่มีประโยชน์ในนาข้าว)

ปัญหาอุปสรรค

1. เครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติ (Data Logger) ชำรุดเสียหายไม่สามารถซ่อมแซมได้เนื่องจากอายุการใช้งานเกิน 15 ปี จำนวน 32 เครื่อง ปัจจุบันสามารถใช้งานได้เพียงจำนวน 10 เครื่อง ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลในการพยากรณ์และแจ้งเตือนภัยการระบาดของโรคไหม้ได้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย

2. วัสดุอุปกรณ์ของกับดักแสงไฟชำรุดเสียหายบ่อยครั้ง เนื่องจากอายุการใช้งานเกิน 15 ปี ในการวินิจฉัยการระบาดของโรคแมลงที่บางชนิด

3. งบประมาณในการดำเนินงานที่ได้รับในแต่ละปีไม่เพียงพอสำหรับดำเนินงานบางกิจกรรม เช่น การจัดทำแปลงส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวแบบผสมผสาน การจัดสัมมนาชี้แจงโครงการ การสำรวจ ติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวในแปลงนา ในระดับภูมิภาค

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลจากเครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติไม่สามารถดาวน์โหลดออนไลน์ตลอดเวลา จึงขอให้ได้แบบละเอียดทุกชั่วโมง เพื่อนำมาประกอบการทำรายงาน
2. ควรมีการชี้แจงวิธีการดำเนินงานที่ละเอียด และชัดเจน
3. ควรสนับสนุนงบประมาณในการจ้างเหมาสำหรับกิจกรรมการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวโดยเฉพาะ
4. ขอให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเช็คหรือซ่อมแซมเครื่องบันทึกข้อมูลอุตุนิยมวิทยาแบบอัตโนมัติ เพื่อให้ใช้งานได้เป็นปกติ
5. ควรมีการจัดอบรมทางด้านโรคแมลงศัตรูพืชให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
6. ควรจัดหางบประมาณในการจัดซื้อเครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติเพื่อทดแทนเครื่องที่ชำรุด



การจัดทำแปลงส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวแบบผสมผสาน ในพื้นที่ดำเนินการของสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว 27 ศูนย์ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 10 ศูนย์



การสำรวจ ติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวในแปลงนา ในพื้นที่ดำเนินการของสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว 27 ศูนย์ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 10 ศูนย์



การติดตั้งอุปกรณ์เครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติ ในพื้นที่ดำเนินการของสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว 27 ศูนย์ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 10 ศูนย์

4. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

4.1 กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่มีศักยภาพทางการตลาด 2) เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการแปรรูปและมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากข้าวให้แก่เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 3) เพื่อประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว

เป้าหมาย ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่ได้รับการพัฒนา จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ และ 2) ผู้เข้ารับการอบรมด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวหรือมาตรฐาน GMP โรงสีข้าว จำนวนไม่น้อยกว่า 60 ราย

ตัวชี้วัด ผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวได้รับการพัฒนา จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 : พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวจำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1.1 ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวดอยเสริมสร้างพัฒนาการและทักษะการกินสำหรับเด็ก

ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวดอยยอกรอบผสมฟักทอง เป็นการเพิ่มมูลค่าของข้าวให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าและคุณค่าทางโภชนาการสูง ที่เหมาะสมกับเด็กที่กำลังฝึกหัดรับประทานอาหาร (Baby Led Weaning)

1.2 ผลิตภัณฑ์โยเกิร์ตจากข้าว

ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์โยเกิร์ตจากข้าว เป็นการเพิ่มมูลค่าของข้าวให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าและคุณค่าทางโภชนาการสูง และสำหรับผู้ที่ต้องการรักษาสุขภาพ ซึ่งสามารถนำไปสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ได้อีกทางหนึ่ง

กิจกรรมที่ 2 อบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว



หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแปรรูปสินค้าเกษตร”

ระหว่างวันที่ 15 – 17 พฤษภาคม 2567 ณ โรงแรมชินนาม่อน เรสซิเดนซ์กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมที่ 3 ประชาสัมพันธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป



การเข้าร่วมจัดนิทรรศการผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวในงาน “Thailand Rice Fest 2023”

ระหว่างวันที่ 14 – 17 ธันวาคม 2566 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ชั้น LG ฮอลล์ 6

5. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

5.1 กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนการผลิตข้าวอินทรีย์

วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มพื้นที่การปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทย และส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ให้ได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่างประเทศ

เป้าหมาย ส่งเสริมและพัฒนการผลิตข้าวอินทรีย์ 10,000 ไร่

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) พื้นที่การปลูกข้าวอินทรีย์เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ และ 2) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรองร้อยละ 5

ผลการดำเนินงาน

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์



อบรมหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพที่ปรึกษาเกษตรกร สำหรับระบบควบคุมภายในเพื่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่างประเทศ ผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 120 ราย
ระหว่างวันที่ 24 - 26 มิถุนายน 2567 ณ โรงแรมเลอ แคลเซีย จังหวัดขอนแก่น

2. การเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์

2.1 จัดอบรมมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 879 กลุ่ม 19,381 ราย 182,841.50 ไร่ (กลุ่มต่อเนื่อง 832 กลุ่ม 18,156 ราย 167,016.50 ไร่ กลุ่มสมัครใหม่ 47 กลุ่ม 1,225 ราย 15,825 ไร่)

2.2 จัดอบรมกลุ่มเกษตรกรหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) มาตรฐานอินทรีย์ (กลุ่มต่อเนื่อง/กลุ่มใหม่) มีเป้าหมายทั้งสิ้น 18,868 ราย ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2567 จำนวน 18,711 ราย พื้นที่ 181,114.15 ไร่

2.3 มาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ EU/USDA-NOP มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 44 กลุ่ม 2,355 ราย 29,354 ไร่ (กลุ่มต่อเนื่อง 30 กลุ่ม 1,707 ราย 21,864.50 ไร่ กลุ่มสมัครใหม่ 14 กลุ่ม 648 ราย 7,489.50 ไร่)

2.4 อบรมหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) มาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ (กลุ่มต่อเนื่อง/กลุ่มใหม่) มีเป้าหมายทั้งสิ้น 754 ราย ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2567 จำนวน 711 ราย พื้นที่ 7,753.20 ไร่



อบรมกลุ่มเกษตรกรหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) มาตรฐานอินทรีย์
ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2567

5.2 กิจกรรมหลักเกษตรกรทฤษฎีใหม่

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาเกษตรกรต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในชุมชนไปปฏิบัติต่อไป

เป้าหมาย กลุ่มเกษตรกรต้นแบบได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว

ตัวชี้วัด เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าวได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ จำนวน 1,500 ราย

ผลการดำเนินงาน

- 1) สนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน 3,856 ราย
- 2) อบรมหลักสูตรชาวนามีอาชีพตามแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 100 ราย ดังนี้
 - รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 5 – 7 มีนาคม 2567 ณ ศูนย์ฝึกอบรมนานาชาติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เกษตรกรเข้าร่วมอบรม จำนวน 50 ราย และศึกษาดูงานนอกสถานที่ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
 - รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 20 – 22 มีนาคม 2567 ณ ศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เกษตรกรเข้าร่วมอบรม จำนวน 50 ราย และศึกษาดูงานนอกสถานที่ ณ ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช



อบรมหลักสูตรชาวนามีอาชีพตามแบบเกษตรทฤษฎีใหม่

6. โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ทันและเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร
- 2) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร เครือข่ายผู้ผลิต และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว
- 3) เพิ่มศักยภาพเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 8 แห่ง
- 4) เพื่อเพิ่มศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
- 5) เพื่อพัฒนาระบบน้ำในงานวิจัยและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ลดการใช้พลังงานจากน้ำมันเชื้อเพลิง โดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์เข้ามาทดแทน

เป้าหมายและตัวชี้วัด

- 1) ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์คัด ชั้นพันธุ์หลัก จำนวน 3,960 ตัน และชั้นพันธุ์ขยาย และจำหน่าย จำนวน 95,000 ตัน
- 2) ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวต่อเนื่อง 2 ศูนย์ และจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน จำนวน 8 แห่ง
- 3) จัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรประจำปี 2 แผน
- 4) พัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 50 ชมรม และร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 255 ร้าน
- 5) เพิ่มศักยภาพเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 8 แห่ง
- 6) แหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เพื่องานวิจัยและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ให้แก่ศูนย์วิจัยข้าวทั้ง 27 แห่ง และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ 1 แห่ง

ผลการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ชั้นพันธุ์คัด พันธุ์หลัก) มีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ฤดูนาปี 2566 เก็บเกี่ยว ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ และการเก็บรักษาผลผลิต ตามแผน จำนวน 2,182 ตัน ได้ผลผลิต จำนวน 1,947.746 ตัน (89.26%) ผลผลิตผ่านมาตรฐานการวิเคราะห์ 1,605.985 ตัน (82.45%)
- 2) ฤดูนาปรัง 2567 โดยดำเนินการตลอดทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ และการเก็บรักษา ตามแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์คัด จำนวน 57.50 ตัน ได้ผลผลิต จำนวน 45.63 ตัน (79.36%) และรวง จำนวน 338,200 รวง ชั้นพันธุ์หลักแผนผลิต จำนวน 563 ตัน ได้ผลผลิต จำนวน 487.204 ตัน (86.54%)
- 3) ฤดูนาปี 2567 โดยดำเนินการในขั้นตอนการเตรียมดิน เตรียมเมล็ดพันธุ์ การปลูก และการดูแลรักษาตามแผนผลิต ชั้นพันธุ์คัด จำนวน 238.65 ตัน และชั้นพันธุ์หลัก จำนวน 2,970 ตัน

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ผลผลิตประสพภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม(ศวข.แม่ฮ่องสอน) สัตว์ศัตรูข้าว(นก)เข้าทำลาย (ศวข.อยุธยา/คลองหลวง/ปทุมธานี) ผลผลิตออกดอกเจอช่วงอากาศร้อนทำให้เมล็ดลีบ (ศวข.ฉะเชิงเทรา)
2. ขาดแคลนแรงงาน
3. ขาดแคลนเครื่องจักรกลการเกษตร



การตรวจติดตาม ตรวจตัดพันธุ์ปน 5 ระยะ

6.2 กิจกรรมผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชั้นพันธุ์ขยาย – จำหน่าย

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานปี 2567 มีเป้าหมายการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี 95,000 ตัน สำหรับเป็นเมล็ดพันธุ์ตั้งต้นสำหรับส่งต่อให้แก่ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ภาคส่วนต่างๆ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ชั้นพันธุ์ขยายและชั้นพันธุ์จำหน่าย ได้จำนวน 90,177.425 ตัน ตัดยอด ณ 30 กันยายน 2567 คิดเป็นร้อยละ 94.92 ของเป้าหมายการผลิต ทั้งนี้ ข้อมูลเมล็ดพันธุ์ข้าวหลังการปรับปรุงสภาพแล้วเสร็จ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ได้ จำนวน 90,405.225 ตัน โดยในปีงบประมาณ 2567 เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2566 - 30 กันยายน 2567 มีปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่ายทั้งสิ้น จำนวน 92,916.672 ตัน จำหน่ายได้สะสม 91,112.951 ตัน คิดเป็นร้อยละ 98.06 ของเมล็ดพันธุ์ที่มีจำหน่าย สามารถใช้ในพื้นที่เพาะปลูกได้จำนวน 6,074,196 ไร่ (ปริมาณการใช้ 15 กิโลกรัมต่อไร่) มีเมล็ดพันธุ์คงคลังยกไปจำหน่ายในปีงบประมาณ 2568 จำนวน 1,803.721 ตัน ทำให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี สามารถนำมาใช้เพาะปลูกได้อย่างทั่วถึง

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

งบประมาณสำหรับการเพิ่มปริมาณการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีจำกัดทำให้ไม่สามารถเพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

6.3 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

6.3.1 กิจกรรมย่อยพัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว

ผลการดำเนินงาน

1. เครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวทั่วประเทศ จำนวน 1 สมาคม และ 50 ชมรม สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีตามมาตรฐาน และเกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ได้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ
 - 1.1 จัดประชุมสมาชิกสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ข้าวไทย มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย
 - 1.2 จัดประชุมเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่าย พร้อมทั้งสำรวจ และจัดทำข้อมูลผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวทั่วประเทศ จำนวน 1,469 ราย จากเป้าหมายการดำเนินงาน จำนวน 1,500 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.93 ของเป้าหมาย
2. ร้านค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop ที่ผ่านการรับรอง ปี 2565-2566 จำนวน 397 ร้าน จากเป้าหมาย จำนวน 249 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 159.44 ของเป้าหมาย
3. ร้านค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop เข้าร่วมและผ่านประเมิน ร้านใหม่ ปี 2567 จำนวน 42 ร้านจากเป้าหมาย จำนวน 30 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 140 ของเป้าหมาย



6.3.2 กิจกรรมธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว

ผลการดำเนินงาน กองเมล็ดพันธุ์ข้าวได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดตั้งธนาคารใหม่ ปี 2567 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านแม่หาด อำเภอยะรัง จังหวัดเชียงใหม่ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลปาสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองลาว อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลป่าซาง-อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดจังหวัดพะเยา และธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านโนนอุดมดี อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม และสนับสนุนการดำเนินงานสำหรับธนาคาร ฯ ต่อเนื่อง ที่จัดตั้ง ปี 2566 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลนาชุม อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านแซว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลกุดขอนแก่น อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น และธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลบางทอง อำเภอท่าแขก จังหวัดบึงกาฬ มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน 979 ไร่ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้ในชุมชนจำนวน 82,650 กิโลกรัม และข้าวเปลือกจำนวน 292,650 กิโลกรัมและมีการบริหารจัดการกองทุนของธนาคารฯ ตามระเบียบข้อบังคับและเงื่อนไขข้อตกลง

ที่สมาชิก ร่วมกันกำหนดขึ้นมาสำหรับเป็นกองทุนในการบริหารกลุ่มในปีต่อไป โดยแบ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จำนวน 33,990 กิโลกรัม ข้าวเปลือก จำนวน 279,700 กิโลกรัม และเงินกองทุนจำนวน 8,000 บาท

ปัญหาจากการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา พบว่า บางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งฝนทิ้งช่วง ช่วงต้นฤดูการผลิตทำให้ต้นกล้าข้าวที่เพิ่งย้ายปลูกได้รับความเสียหาย บางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งฝนทิ้งช่วง ในระยะข้าวแตกกอทำให้ประสบปัญหาวัชพืชในแปลงจำนวนมาก และปัญหาฤดูกาลผันแปรฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้ประสบปัญหา น้ำไม่เพียงพอต่อการทำนาทำให้ได้ผลผลิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายของกิจกรรมบางพื้นที่ประสบ ปัญหาโรคไหม้ระบาดในระยะกล้า เพลี้ยกระโดดหลังขาวเข้าทำลายในระยะแตกกอ บางพื้นที่ประสบปัญหา น้ำป่าหลากท่วมแปลงข้าวก่อนช่วงเวลาเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ยังขาดแคลนเครื่องมือที่จำเป็น เช่น เครื่องนวดข้าว ขนาดเล็ก เครื่องตัดทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีภาระงานหลายด้านทำให้ไม่สามารถดูแล ได้อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ปัญหาที่สำคัญ คือ เกษตรกร/สมาชิกไม่ปรับเปลี่ยนทัศนคติในการปลูกข้าวแบบประณีต เพื่อลดต้นทุน ยังคงนิยมปลูกด้วยวิธีหว่านซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์จำนวนมากทำให้ต้นทุนการผลิตสูง อีกทั้งไม่ปฏิบัติตาม คำแนะนำอย่างเคร่งครัดทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว



กิจกรรมวันรณรงค์นำข้าวเข้าธนาคาร ปี 2567

6.3.3 กิจกรรมย่อยเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนการผลิตข้าว

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมย่อยการวางแผนการผลิตข้าวภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

1.1 จัดทำประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2566/67 รอบที่ 2 (นาปรัง) โดยได้จัดทำเอกสารเผยแพร่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว พื้นที่ 8.132 ล้านไร่ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบการดำเนินงานกำกับดูแลพื้นที่ปลูกข้าวในระดับจังหวัดและประเทศ

1.2 จัดประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2567 ณ ห้องประชุมธารทิพย์ กรมชลประทาน และผ่านระบบประชุมออนไลน์ (Zoom Meetings) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) เป็นประธานการประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกร ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกัน พิจารณาและมีมติเห็นชอบโครงการสนับสนุนยุยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 โดยสนับสนุนยุยที่เหมาะสมตามความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในรูปแบบ “ยุยคนละครึ่ง” (ภาครัฐและเกษตรกรจ่ายคนละครึ่ง) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว

โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการซื้อปุ๋ยเพื่อเพิ่มโอกาสและบรรเทาความเดือดร้อนให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเข้าถึงปัจจัยการผลิตให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวลดความเดือดร้อนในการใช้ปุ๋ยสูตรต่างๆ และปริมาณที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ช่วยในการลดต้นทุนการผลิตข้าว รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดสภาวะดินเสื่อมสภาพ ตลอดจนเพื่อเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

1.3 จัดทำแผนปฏิบัติงานแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2567/68 โดยได้รวบรวมโครงการสำคัญต่างๆ ทั้งด้านการผลิตและด้านการตลาด รวมทั้งแจ้งเวียนพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 รอบที่ 1 (นาปี) โดยได้จัดทำเอกสารเผยแพร่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว พื้นที่ 59,025 ล้านไร่ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบการดำเนินงาน กำกับดูแลพื้นที่ปลูกข้าวในระดับจังหวัดและประเทศ

1.4 จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมการข้าว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดกรมการข้าวใช้เป็นกรอบแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ และเกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมตามที่กำหนดไว้ มุ่งสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติต่อไป

2. กิจกรรมย่อยติดตามนิเทศงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร การสำรวจพื้นที่ปลูกข้าวรายจังหวัดและการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2567 โดยได้ลงสำรวจพื้นที่ปลูกข้าวรายจังหวัด จำนวน 6 ครั้ง ดังนี้ 1) วันที่ 29 เมษายน – 1 พฤษภาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี 2) วันที่ 6 – 7 มิถุนายน 2567 ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดชัยนาท 3) วันที่ 15 – 16 สิงหาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี 4) วันที่ 20 – 23 สิงหาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี สิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง 5) วันที่ 28 – 29 สิงหาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 6) วันที่ 30 สิงหาคม – 1 กันยายน 2567 ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

7. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ ข้าวชุมชน

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนให้มีศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี และสามารถเพิ่มผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชนให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน รวมถึงให้ศูนย์ข้าวชุมชนเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี 2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ศูนย์ข้าวชุมชนให้มีการผลิตข้าวแบบครบวงจร และ 3) เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมการผลิตข้าวและวิถีชาวนาไทย

เป้าหมาย ได้แก่ 1) เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จำนวน 800 แห่ง 2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวให้ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 800 แห่ง 3) เพิ่มศักยภาพชาวนาอาสาให้เป็นตัวแทนของชาวนาทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงระหว่างกรมการข้าวและชาวนาในพื้นที่ และ 4) ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมการผลิตข้าวและวิถีชาวนาไทยในโรงเรียน 75 แห่ง ในพื้นที่ 75 จังหวัด

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ศูนย์ข้าวชุมชนได้รับการเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และ 2) ศูนย์ข้าวชุมชนสามารถผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชนและของประเทศ ไม่น้อยกว่าจำนวน 60,000 ตัน

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 สนับสนุนปัจจัยการผลิต

1) ดำเนินการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้กับศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 800 แห่ง รวม 1,999 ตัน เรียบร้อยแล้ว

2) ดำเนินการสนับสนุนกระสอบบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 800 แห่ง ๆ ละ 300 ใบ รวมจำนวน 240,000 ใบ เรียบร้อยแล้ว

1.2 ถ่ายทอดความรู้

1) อบรมหลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเพื่อเข้าสู่ระบบการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 400 แห่งๆ ละ 20 ราย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้กับสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน รวมถึงให้ศูนย์ข้าวชุมชนสามารถวางแผน และบริหารจัดการการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชนให้เข้าสู่ระบบการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าวดำเนินการจัดฝึกอบรมให้กับสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 400 แห่ง ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กันยายน 2567 เรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเข้าร่วมอบรม จำนวน 8,127 ราย

2) อบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed) จำนวน 400 แห่งๆ ละ 20 ราย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนนำไปใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ในการเข้าสู่ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed)

สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าวดำเนินการจัดฝึกอบรมให้กับสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 400 แห่ง ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กันยายน 2567 เรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเข้าร่วมอบรม จำนวน 8,128 ราย

1.3 ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต ปี 2566/67 ของศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 600 แห่ง เพื่อให้ทราบผลคุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้ก่อนนำไปกระจายและจำหน่ายให้กับสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน และเกษตรกรทั่วไป

สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับศูนย์ข้าวชุมชนเรียบร้อยแล้ว จำนวน 65,665.71 ตัน แบ่งเป็นผลผลิตผ่านมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 35,732.03 ตัน คิดเป็นร้อยละ 59.55 และผลผลิตผ่านมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 29,933.68 ตัน ทั้งนี้ ใช้มาตรฐานตามประกาศกรมการข้าว เรื่อง กำหนดมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าวศูนย์ข้าวชุมชน และกลุ่มเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ ลงวันที่ 12 พ.ย. 62

กิจกรรมที่ 2 เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชน และเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน

1) ประชุมหน่วยงานภาคีร่วมกับประธานศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัด จำนวน 75 จังหวัด เพื่อวางแผนและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระเบียบกรมการข้าวว่าด้วยศูนย์ข้าวชุมชน พ.ศ. 2566 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อมโยงศูนย์ข้าวชุมชนเป็นเครือข่ายระดับจังหวัดให้มีการดำเนินการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว ดำเนินการจัดประชุมฯ จำนวน 75 จังหวัด ระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2567 เรียบร้อยแล้วซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 4,877 ราย คิดเป็น 97.32 % (จากเป้าหมาย 5,011 ราย)

2) ประชุมวางแผนการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชนในระดับพื้นที่ (เวทีชุมชน) จำนวน 800 แห่งเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ และวางแผนการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ข้าวชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว ดำเนินการจัดประชุมฯ ให้กับศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 800 แห่ง ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 - มีนาคม 2567 เรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 19,927 ราย คิดเป็น 100 %

3) การศึกษาดูงาน

1. การศึกษาดูงานในงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) ปอ่ยข้าวสาธิตล้านนา ครั้งที่ ๔ เพื่อนำเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนของจังหวัดเชียงใหม่ศึกษาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมทางการเกษตร เทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการผลิตข้าว การเพิ่มมูลค่า และการแปรรูปข้าวรวมทั้งผลิตภัณฑ์จากข้าว ระหว่างวันที่ 23 - 24 กุมภาพันธ์ 2567 ณ ศูนย์วิจัยข้าวสะเมิง อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนร่วมศึกษาดูงาน จำนวน 1,000 ราย ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยข้าวสะเมิง

2. กิจกรรมสื่อมวลชนสัญจร (Press Tour) เพื่อศึกษาดูงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ระหว่างวันที่ 22 – 23 สิงหาคม 2567 ณ ศูนย์ข้าวชุมชนดอนหัน ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลโพนนาฬียง จังหวัดขอนแก่น ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดอนน้อย ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเก่าน้อย จังหวัดมหาสารคาม มีคณะสื่อมวลชน ผู้บริหารกรมการข้าว เจ้าหน้าที่กรมการข้าว สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ร่วมกิจกรรม รวมจำนวน 91 ราย

2.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ศูนย์ข้าวชุมชน

1) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยการปฏิบัติที่ดี (GAP Seed) เพื่อพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของผู้ประกอบการ จำนวน 48 แห่ง (ศูนย์ข้าวชุมชน) ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวนาได้มีโอกาสได้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ซึ่งดำเนินการโดยกองเมล็ดพันธุ์ข้าว

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการตรวจประเมินศูนย์ข้าวชุมชนเบื้องต้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการตรวจประเมินฯ ให้การรับรอง จำนวน 48 แห่ง โดยแบ่งเป็น

- กลุ่มเพื่อขอรับการตรวจติดตาม จำนวน 6 แห่ง
- กลุ่มเพื่อขอรับการตรวจรับรอง จำนวน 36 แห่ง
- กลุ่มเตรียมความพร้อมเพื่อขอรับการตรวจรับรองในปี 2568 จำนวน 6 แห่ง

2) การคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นและสถาบันเกษตรกรดีเด่น จำนวน 4 สาขา ได้แก่ 1) เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพทำนา 2) กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่นแห่งชาติ 3) ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่นแห่งชาติ ประเภทข้าวหอมมะลิ และ 4) ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่นแห่งชาติ ประเภทข้าวอื่นๆ ในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับศูนย์ ระดับภาค และระดับประเทศ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวนาและสถาบันชาวนามีการตื่นตัวแข่งขันในการพัฒนาการผลิตข้าวและเป็นสถานที่เรียนรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันชาวนาที่เกี่ยวข้อง

กรมการข้าวดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ประจำปี 2567 เรียบร้อยแล้ว ระหว่างเดือนตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567 โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2567 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2567 จำนวน 4 สาขา ดังนี้

1. นางทองเมื่อด พรหมพิทักษ์ เกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์ ภาคเหนือตอนล่าง เป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพทำนา
2. กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสามัคคีพันธุ์ข้าว จังหวัดนครสวรรค์ ภาคตะวันออกเหนือตอนบน เป็นกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
3. ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลล้อมแรด จังหวัดลำปาง ภาคเหนือตอนบน เป็นศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ประเภทข้าวหอมมะลิ
4. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโพธิ์เจริญ จังหวัดชัยนาท ภาคกลาง เป็นศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ประเภทข้าวอื่น ๆ

3) การจัดงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ประจำปี 2567

ดำเนินการจัดงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ประจำปี 2567 ภายใต้แนวคิด “พระบารมีเกริกก้องหล้า สู่ผืนนาข้าวไทย ผสานเกษตรแนวใหม่ ชาวนาไทยยั่งยืน” ระหว่างวันที่ 4 - 6 มิถุนายน 2567 ณ Hall 5 - 6 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมงาน จำนวน 3,190 คน ทั้งนี้ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2567 เวลา 15.00 น. กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย

3.1 นิทรรศการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมทั้งเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 และพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อกิจการด้านข้าวและชาวนาไทย

3.2 นิทรรศการและการสาธิตด้านการผลิตข้าวโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3.3 นิทรรศการโครงการสำคัญกรมการข้าวปี 2567 ที่กรมการข้าวดำเนินการ

3.4 นิทรรศการด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการผลิตข้าวและผลการดำเนินงานโครงการของกรมการข้าว และการแสดงผลงานจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

3.5 การแสดงผลงานขององค์กรชาวนา การเชิดชูเกียรติของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ ปี 2567 จำนวน 4 สาขา ได้แก่ เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพทำนา กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ประเภทข้าวหอมมะลิ และศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ประเภทข้าวอื่น ๆ

3.6 การจัดเวทีเสวนาข้าวและชาวนาในหัวข้อ “อนาคตข้าวไทย ในเวทีโลก” เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2567 เวลา 13.30 - 14.30 น. และหัวข้อ “ชาวนา Gen ใหม่...สำนึกรักบ้านเกิด” เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2567 เวลา 13.30 - 14.30 น.

3.7 การออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์และสินค้าอื่น ๆ

2.3 เชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชน

1) ส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกข้าวรวมกลุ่มขึ้นทะเบียนศูนย์ข้าวชุมชน ตามระเบียบกรมการข้าว ว่าด้วยศูนย์ข้าวชุมชน พ.ศ. 2566

ผลการดำเนินงาน : กรมการข้าวได้ให้การรับรองการขึ้นทะเบียนศูนย์ข้าวชุมชน และการต่อกิจการศูนย์ข้าวชุมชน รวมจำนวน 4,788 แห่ง ในพื้นที่ 75 จังหวัด

2) สัมมนาเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนระดับประเทศและองค์กรชาวนา จำนวน 1 ครั้ง เพื่อเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายประธานศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัดทั่วประเทศ คณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัด เขต ประเทศ รวมทั้งสร้างความเข้าใจและนโยบายและแผนพัฒนาข้าวของประเทศ ในการสร้างความเข้มแข็งนำไปปฏิบัติแก่ศูนย์ข้าวชุมชนในระดับต่างๆ ทั่วประเทศ

ดำเนินการจัดสัมมนาฯ ระหว่างวันที่ 4 - 6 มิถุนายน 2567 ณ โรงแรมซัมมิท พائنเฮิร์สท์ กอล์ฟ คลับ จังหวัดปทุมธานี ผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ จำนวน 305 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.66 จากเป้าหมาย 300 ราย

และวันที่ 6 มิถุนายน 2566 ได้รับเกียรติจาก นายณัฏฐกิตติ์ ของทิพย์ อธิบดีกรมการข้าว เป็นประธานในพิธีมอบเงินรางวัลและโล่รางวัลให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ประจำปี 2567 และพิธีปิดการสัมมนา

กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริม อนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมการผลิตข้าวและวิถีชาวนาไทย

3.1 ส่งเสริมวัฒนธรรมข้าวในโรงเรียน จังหวัดละ 1 แห่ง รวม 75 แห่ง

สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว ดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมข้าวในโรงเรียน โดยการจัดงานภายใต้ชื่อ “ปลูกข้าวปลูกใจ รักไทยรักข้าว” ให้กับโรงเรียนในพื้นที่ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 75 จังหวัด ซึ่งได้มีการถ่ายทอดความผ่านการบรรยายและฝึกปฏิบัติ ในรูปแบบฐานการเรียนรู้ จำนวน 5 ฐาน ได้แก่ ฐานรู้จักข้าว การปลูกข้าว การดูแลรักษาข้าว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และฐานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าวและชาวนา รวมถึงฝึกปฏิบัติการแปรรูปข้าวตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมงาน จำนวน 3,652 ราย

3.2 จัดงานฟื้นฟูและส่งเสริมวัฒนธรรมข้าวและวิถีชีวิตชาวนา เพื่อสร้างค่านิยม วัฒนธรรมวิถีชาวนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีข้าววิถีไทยร่วมกับชุมชนและชาวนาในท้องถิ่น จำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 เมื่อวันศุกร์ที่ 26 กรกฎาคม 2567 ณ โรงเรียนบ้านปากเชียร ตำบลท้องลำเจียก อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช มีสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเข้าร่วมงาน จำนวน 500 ราย ทั้งนี้ มี นายณัฏฐกิตติ์ ของทิพย์ อธิบดีกรมการข้าวเป็นประธานเปิดงาน

ครั้งที่ 2 เมื่อวันศุกร์ที่ 23 สิงหาคม 2567 ณ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดงน้อย ตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น มีสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนของจังหวัดมหาสารคาม เกษตรกร และผู้ที่สนใจทั่วไป เข้าร่วมงาน จำนวน 300 ราย ทั้งนี้ นายมงคล จันทรประทัต ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการผลิตข้าว เป็นประธานเปิดงาน

กิจกรรมที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

4.1 การเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงาน

1. การจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยปฏิบัติงาน (กลุ่มวิชาการ) จำนวน 170 ราย เพื่อปฏิบัติงานด้านการจัดรวบรวมข้อมูล รายงานผล ให้คำแนะนำและประสานงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค การดำเนินงานในระดับพื้นที่

2. อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาทักษะการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี สำหรับเจ้าหน้าที่โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนองค์ความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดและขับเคลื่อนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้กับศูนย์ข้าวชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างวันที่ 24 – 26 มิถุนายน 2567 ณ โรงแรมเมธาวลัย จังหวัดเพชรบุรี มีผู้เข้าร่วมอบรมฯ จำนวน 246 ราย (เป้าหมาย 250 คน) คิดเป็นร้อยละ 98.4

4.2 การจัดทำเอกสาร และคู่มือปฏิบัติงาน

1. คู่มือโครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน ปี 2567 จำนวน 400 เล่ม

2. สรุปผลการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชนประจำปี 2566 จำนวน 400 เล่ม

3) สื่อและเอกสารเผยแพร่ รูปแบบแผ่นพับ 4 เรื่อง ได้แก่ (1) เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำนา 6,500 แผ่น (2) ประเพณีและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าวและชาวนา 6,500 แผ่น (3) แม่โพสพ จิตวิญญาณแห่งข้าวและชาวนา 6,500 แผ่น (4) ศูนย์ข้าวชุมชน 13,500 แผ่น

- รูปแบบเล่มเอกสาร เรื่อง ปลุกข้าวปลุกใจ เด็กไทยรักข้าว 5,000 เล่ม

4.3 การลงพื้นที่เพื่อติดตามการดำเนินงานและให้คำแนะนำศูนย์ข้าวชุมชน

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามการดำเนินงานและให้คำแนะนำศูนย์ข้าวชุมชนภาพรวมพบว่า ศูนย์ข้าวชุมชนมีปัญหาสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ทำให้ขาดแคลนคนรุ่นใหม่เข้าช่วยในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ การขาดแคลนช่องทางการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว เนื่องจากพันธุ์ข้าวที่ปลูกๆ กันอย่างแพร่หลาย ทำให้ราคาข้าวตกต่ำ ส่งผลให้เมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกจำหน่ายไม่ได้ การขาดแคลนเครื่องมือการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการประสบปัญหาภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำในการทำนา ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโดยให้มีการให้ส่งเสริมหรือชักจูงคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ตรงตามความต้องการของตลาด และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานตามตัวชี้วัด

เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)

1. เพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน 800 แห่ง

มีศูนย์ข้าวชุมชนได้รับการเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยได้รับสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีจากกรมการข้าว สำหรับนำไปผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2567/68 จำนวน 800 แห่ง รวมจำนวน 1,999 ตัน

2. ศูนย์ข้าวชุมชน สามารถผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชนและของประเทศ ไม่น้อยกว่าจำนวน 60,000 ตัน

1. ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2566/67 ได้จำนวน 65,665.71 ตัน และนำไปกระจายภายในชุมชนและภายในประเทศ คิดเป็นร้อยละ 109.44

2. ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2567/68 อยู่ระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีการเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 และปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว (ทำความสะอาด ลดความชื้น ตรวจสอบคุณภาพ) ในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2568 และจะสามารถสรุปข้อมูลผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2568

เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)

1. สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน ไม่น้อยกว่า 16,000 ครัวเรือน (จากศูนย์ข้าวชุมชน 800 แห่ง) ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี รวมไม่น้อยกว่า 60,000 ตัน สามารถนำเมล็ดพันธุ์ข้าวไปผลิตข้าวคุณภาพดีในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 4 ล้านไร่

- ศูนย์ข้าวชุมชนที่ได้รับสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีจากกรมการข้าว 800 แห่ง นำเมล็ดพันธุ์ไปกระจายให้สมาชิก จำนวน 16,000 ครัวเรือน (ราย) สำหรับนำไปผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในฤดูกาลผลิต 2567/68 (ข้อมูลที่ใช้ประกอบคือแบบกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน)

- ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2566/67 ได้จำนวน 48,980.64 ตัน ชวนาภายในชุมชนและภายในประเทศนำไปผลิตข้าวคุณภาพดีในพื้นที่ 3.3 ล้านไร่

- ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2567/68 อยู่ระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีการเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 และปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว (ทำความสะอาด ลดความชื้น ตรวจสอบคุณภาพ) ในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2568 และจะสามารถสรุปข้อมูลผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2568

2. สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน ไม่น้อยกว่า 16,000ครัวเรือน (จากศูนย์ข้าวชุมชน 800 แห่ง) ได้รับความรู้จากการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ดำเนินการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed) และอบรมหลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพเพื่อเข้าสู่ระบบการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งมีสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเข้ารับการอบรม รวมจำนวน 16,255 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.59 (จากเป้าหมาย 16,000 ราย)

3. นักเรียนและเยาวชน รู้จักและเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตชาวนา และวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับข้าวและชาวนาไทย จากการส่งเสริม อนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมการผลิตข้าวและวิถีชาวนาไทย จำนวน 75 จังหวัด

ส่งเสริม อนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมการผลิตข้าวและวิถีชาวนาไทย โดยการจัดงานภายใต้ชื่อ “ปลูกข้าวปลูกใจ รักไทยรักข้าว” ให้กับโรงเรียนในพื้นที่ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 75 จังหวัด ซึ่งได้มีการถ่ายทอดความผ่านการบรรยายและฝึกปฏิบัติ ในรูปแบบฐานการเรียนรู้ จำนวน 5 ฐาน ได้แก่ ฐานรู้จักข้าว การปลูกข้าว การดูแลรักษาข้าว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และฐานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าวและชาวนา รวมถึงฝึกปฏิบัติการแปรรูปข้าวตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมงาน จำนวน 3,652 ราย

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไม่น้อยกว่า จำนวน 60,000 ตัน

- ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2566/67 ได้จำนวน 65,665.71 ตัน

- ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2567/68 อยู่ระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีการเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 และปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว (ทำความสะอาด ลดความชื้น ตรวจสอบคุณภาพ) ในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2568 และจะสามารถสรุปข้อมูลผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2568

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15

- ศูนย์ข้าวชุมชนที่ดำเนินการต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 และปีที่ 3 ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2566/67 ได้จำนวน 48,980.64 ตัน ชวนาภายในชุมชนและภายในประเทศนำไปผลิตข้าวคุณภาพดีในพื้นที่ 3.3 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 32 เมื่อเทียบกับพื้นที่ผลิตข้าวคุณภาพดีในฤดูกาลผลิต 2565/66 (พื้นที่ผลิต 2.5 ล้านไร่)

- ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูกาลผลิต 2567/68 อยู่ระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีการเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 และปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว (ทำความสะอาด ลดความชื้น ตรวจสอบคุณภาพ) ในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2568 และจะสามารถสรุปข้อมูลผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2568



สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้แก่ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 800 แห่ง



สนับสนุนกระสอบบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 800 แห่ง

8. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

8.1 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฟาง การจัดการวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าว รักษาความสมดุลของธาตุอาหารในดินและลดมลพิษทางอากาศจากการเผาฟางของเกษตรกร

เป้าหมาย ได้แก่ 1) แปลงต้นแบบการจัดการฟางอย่างมีประสิทธิภาพในเขตนาชลประทาน จำนวน 4 แปลง 40 ไร่ และ 2) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการฟางอย่างมีประสิทธิภาพจำนวน 493 คน

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนแปลงต้นแบบที่มีการจัดการฟางอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 4 แปลง 40 ไร่ 2) มูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรจากฐานชีวภาพ เพิ่มขึ้นต่อปี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 3) เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวได้ร้อยละ 15 และสามารถลดปริมาณปุ๋ยที่ใช้ได้ร้อยละ 20 และ 4) อัตราการขยายตัวของสินค้าเกษตรชีวภาพ เฉลี่ยร้อยละ 15

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้ และส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ในการย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดขั้นตอนการผลิตข้าว โดยส่งเสริมให้เกษตรกรอัดฟางก้อนออกจากแปลงนาเพื่อจำหน่าย และนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่อำเภอศรีประจันต์ และอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าว เพื่อลดการเผา โดยให้เกษตรกรดำเนินการย่อยสลายฟาง และต่อซังข้าวด้วยสารชีวภัณฑ์ ซึ่งสามารถย่อยสลายฟางข้าวให้สามารถเตรียมดินสำหรับทำนาในฤดูต่อไปได้ภายใน 10 วัน ในพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอนองสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ดำเนินการพัฒนาชีวภัณฑ์ย่อยสลายฟางและต่อซังข้าว สำหรับส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เพื่อทดแทนการเผา

4. จัดอบรมให้ความรู้เกษตรกรเรื่องการจัดการฟางในแปลงนาหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยมีจำนวนเกษตรกรเข้าร่วม 493 คน



8.2 กิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าวให้เกิดมูลค่าเพิ่ม 2) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าว

เป้าหมาย พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าว ไม่น้อยกว่า 2 ผลิตภัณฑ์

ตัวชี้วัด ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 ต่อยอดหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าว ได้ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าวจำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1.1 ผลิตภัณฑ์ลิปบาล์มจากน้ำมันรำข้าว

ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลิปบาล์มจากน้ำมันรำข้าว กข43 ให้กับวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการช่วยลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ (รำ) ของกลุ่มเกษตรกรและสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ (รำ) ของกลุ่มเกษตรกร



การถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1.2 ผลิตภัณฑ์ Rice Bran Oil Aroma Stick

ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ Rice Bran Oil Aroma Stick จากน้ำมันรำข้าวหอมมะลิให้กับวิสาหกิจชุมชนหมูดำเหมยขานเกษตรพอเพียง จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ (รำ) ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ (รำ)

กิจกรรมที่ 2 เผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อหรือสื่อออนไลน์

ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ (คลิปสั้น) เรื่อง สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรผ่านทาง Facebook กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว, เว็บไซต์ กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว และ Youtube กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มพัฒนาการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์เพื่อส่งเสริมการตลาดข้าวในต่างประเทศ สร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภคในต่างประเทศได้รับทราบถึงมาตรฐานข้าวคุณภาพ รสชาติ ประโยชน์ทางโภชนาการรวมทั้งผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว และประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคในต่างประเทศรับรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์และความหลากหลายของพันธุ์ข้าวไทย จะเป็นการสร้างโอกาสทางการแข่งขันด้านการตลาดของข้าวไทยในต่างประเทศได้

9. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อรวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นและรักษาพันธุ์บริสุทธิ์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ต่อยอดได้ในอนาคต 2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นให้ได้มาตรฐานไทย/สากล 3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สินค้าข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ตามความต้องการของตลาด 4) เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด และสร้างการรับรู้ผ่านการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และงานแสดงสินค้าสำหรับสถาบันเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น และ 5) เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สำหรับการเตรียมความพร้อมการทำการตลาดเชิงรุก

เป้าหมาย เกษตรกร 32 กลุ่ม เกษตรกร 1,280 ราย พื้นที่ 13,094.30 ไร่ เป็นกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และข้าวพื้นเมือง

ตัวชี้วัด 1) ส่งเสริมการผลิตข้าวข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น 600 ไร่ 2) สินค้าข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

9.1 กิจกรรมพัฒนาศายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

ผลการดำเนินงาน

ได้รวบรวมข้อมูลพันธุ์ข้าวพื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น จากโครงการการคัดสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น จำนวน 10 พันธุ์ จากนั้นนำมาศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ข้าวพื้นเมืองพร้อมทั้งได้จัดทำแปลงต้นแบบข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นในรูปแบบการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง โดยประยุกต์เทคนิคการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวผสมผสานการดำเนินการโมเดลหับทิมชุมแพ (ดำเนินงานในแปลงนาของกลุ่มเกษตรกร) โดยแบ่งเป็นแปลงต้นแบบพื้นที่พันธุ์ละ 1 ไร่ และแปลงขยายผลพื้นที่พันธุ์ละ 60 ไร่ รวม 600 ไร่ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับข้าวพื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่น และจัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านงานถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง “คุณค่าข้าวพื้นเมืองอีสาน” โดยจัดขึ้นในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2567 ณ ศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 500 คน ซึ่งมีการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือ “ข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่นไทย” จำนวน 1,100 เล่ม พร้อมทั้งลิงค์คิวอาร์โค้ดสำหรับฉบบออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลพันธุ์ข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่นของไทยผ่านคำประพันธ์หรือกรรทองที่เป็นศิลปะประจำชาติ และนำหนังสือจัดแสดงในงานสี่สัปดาห์วรรณศิลป์ โดยผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมนี้ เพื่อให้ข้าวพื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นได้รับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองและได้พันธุ์บริสุทธิ์ข้าวพื้นเมืองและส่งเสริมให้เป็นข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่นทำให้เกษตรกรมีพันธุ์บริสุทธิ์ไว้ใช้เองในชุมชนอย่างยั่งยืน สามารถต่อยอดสู่สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยการเชื่อมโยงกับกิจกรรมของกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวต่อไป

ตารางที่ 1 ชื่อพันธุ์ข้าวพื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่น ที่ดำเนินงานในกิจกรรมพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น ปี 2567

ลำดับที่	พันธุ์ข้าว	ศูนย์วิจัยข้าวที่รับผิดชอบ
1	หอมลูกช้าง	ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก
2	เหลื่องดง	ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท
3	เจ๊กเขยกาบม่วง (ก้นจูด)	ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี
4	เหลื่อง 11	ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี
5	ก้าน้อย	ศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร
6	ชีวเกลี้ยง	ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ
7	หอมอุดม	ศูนย์วิจัยข้าวอุดรธานี
8	อัลฮัมดุลิลลาห์	ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง
9	ช่อหลุมพี	ศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช
10	มือล่อ	ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี



พันธุ์ข้าวที่ใช้ในการดำเนินการโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว) ปี 2567
กิจกรรม พัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

9.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กพภ.)

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมือง

1.1 อบรมหลักสูตรอบรมระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) และการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าว อัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว) เพื่อการผลิตข้าวพื้นเมือง และข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) และกระบวนการตรวจรับรองระบบกลุ่มจำนวน 2 ครั้ง ระหว่างเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2567 เกษตรกร จำนวน 27 กลุ่ม ณ ที่ทำการกลุ่มเกษตรกรหรือนอกที่ทำการกลุ่มเกษตรกร

1.2 การตรวจรับรองตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ส่งเข้าตรวจรับรองให้กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์ กลุ่มเกษตรกร จำนวน 10 กลุ่ม แบ่งเป็นมาตรฐานอินทรีย์ จำนวน 6 กลุ่ม 240 ราย 1,860 ไร่และมาตรฐาน GAP จำนวน 4 กลุ่ม 146 ราย 1,377 ไร่

2. กิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

อบรมหลักสูตรการตรวจรับรองมาตรฐาน GI เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจในการจัดทำมาตรฐาน GI ทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศ และเตรียมความพร้อมกลุ่มเกษตรกรสำหรับการตรวจรับรองมาตรฐาน GI ระหว่างวันที่ 26 – 28 มีนาคม 2567 ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการติดตามสถานการณ์ข้าว ชั้น1 อาคารกรมการข้าว ผ่านระบบออนไลน์ (Zoom Cloud Meeting) มีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 105 ราย

3. กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูป

3.1 สนับสนุนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น ฤกษ์ชัยสุญญาภาศพร้อมฉลากและบล็อกถุงข้าวสแตนเลส จำนวน 4 กลุ่ม

ชื่อกลุ่ม	พันธุ์ข้าว
1. แปลงใหญ่ข้าวไร่ หมู่ที่ 2 จ.เลย	เหนียวข้าวเกลี้ยง 
2. วิสาหกิจชุมชนเครือข่ายนาอินทรีย์ อ.จันทะ จ.สงขลา	ลูกปลา 
3. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโนนกระสัง จ.นครราชสีมา	ขาวดอกมะลิ 105 (ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์) 
4. ศูนย์ข้าวชุมชนกลุ่มผลิตข้าวอินทรีย์บ้านยะสุข จ.สุรินทร์	ขาวดอกมะลิ 105 (ข้าวหอมมะลิสุรินทร์) 

3.2 สนับสนุนการพัฒนาการแปรรูปสินค้าข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 3 กลุ่ม

ชื่อกลุ่ม	ผลิตภัณฑ์
1. วิสาหกิจชุมชนอาชีพข้าวไร่ พัฒนาตำบลเขาคิน จ.กระบี่	ผลิตภัณฑ์ “โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปข้าวหอมหัวบอน รสกุ้ง” 
2. วิสาหกิจชุมชนหอมทรัพย์ เกษตร จ.เลย	ผลิตภัณฑ์ “โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเหนียวแดงเมืองเลย รสข้าวซอย” 
3. วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พันธุ์ข้าว หอมไชยา จ.สุราษฎร์ธานี	ผลิตภัณฑ์ “แป้งสำเร็จรูปสำหรับทำทองม้วนรสชาเขียว จากข้าวไชยา” 

4. กิจกรรมพัฒนาตลาดสินค้าและการประชาสัมพันธ์

4.1 จัดงานตลาดสินค้าข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างการรับรู้ในชุมชนเมือง ดำเนินงาน
จัดนิทรรศการสาธิตข้าวพื้นเมืองและการเพิ่มมูลค่าข้าวพื้นเมือง ช่วงเดือนกันยายน 2567 ณ บริเวณ
สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา ศูนย์ราชการ จังหวัดนราธิวาส

4.2 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1) ผลิตสื่อวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมสินค้าข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยลง
ผ่านช่องทาง Facebook Tiktok และYoutube จำนวน 10 คลิป ดังตาราง



การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์

ชื่อกลุ่ม	สื่อวีดิทัศน์
1. วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรแปรรูปข้าวปลอดภัยแบบยั่งยืนแม่จัน จ.เชียงราย	ข้าวหอมแม่จัน
2. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปข้าวและสมุนไพร (อ้อยจัน) จ.เชียงราย	
3. กลุ่มผู้ผลิตข้าวหอมดกนี้ อำเภอนาคู จ.ปราจีนบุรี	ข้าวหอมดกนี้
4. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านบุญนวน จ.ชัยภูมิ	ข้าวหอมดง
5. กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวไร่ หมู่ 2 จ.เลย	ข้าวเหนียวชิวเกลี้ยงเมืองเลย
6. วิสาหกิจชุมชนอมรินทร์เกษตรยั่งยืนบ้านศรีเจริญ จ.เลย	ข้าวเหนียวแดงเมืองเลย
7. กลุ่มนาฏ จ.กาฬสินธุ์	ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์
8. วิสาหกิจชุมชนข้าวหอมมะลิอินทรีย์ บ้านหนองสะโน จ.อุบลราชธานี	ข้าวหอมมะลิอุบลราชธานี
9. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวบ้านโนนกระสัง จ.นครราชสีมา	ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์
10. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางทอง จ.พังงา	ข้าวไร้ดอกข้าพังงา
11. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอาชีพข้าวไร่พัฒนาตำบลเขาดิน จ.กระบี่	ข้าวหอมหัวบอน

2) จัดทำชุดนิทรรศการ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ข้าวเหนียวชิวเกลี้ยงเมืองเลย ข้าวเหนียวแดงเมืองเลย ข้าวเหนียวเขี้ยว 8974 ข้าวหอมแม่จัน ข้าวหอมหัวบอน 35 (กระบี่ 72) และสรุปภาพรวมข้าวสิ่งป่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย

3) ประชาสัมพันธ์ข้าวพื้นเมืองไทยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ในรูปแบบข่าว

10. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

10.1 กิจกรรมหลักเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการลดต้นทุนการผลิตให้กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าว โดยให้ชาวนาร่วมกันบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพต้นทุนการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน 2) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว การเพิ่มผลผลิต การยกระดับคุณภาพข้าวให้สนองความต้องการของตลาด

เป้าหมาย พื้นที่นำร่องเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ศูนย์ข้าวชุมชน นาแปลงใหญ่ ในเขตพื้นที่ปลูกข้าวนาชลประทาน และในเขตพื้นที่น่าน้ำฝน

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ได้แปลงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวนไม่น้อยกว่า 15 แปลง ใน 15 อำเภอ พื้นที่ 150 ไร่ 2) เกษตรกรสามารถนำเอาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปประยุกต์ใช้ในการผลิตข้าว เพื่อลดต้นทุน และ หรือ เพิ่มผลผลิตได้

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ พิชญโลก สกลนคร อุบลราชธานี ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ปราจีนบุรี ราชบุรี พัทลุง และสุพรรณบุรี เพื่อเป็นพื้นที่แปลงเรียนรู้ สาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการปลูกข้าว ตั้งแต่การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การจัดการแปลงจนกระทั่งเก็บเกี่ยว โดยได้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ต่างๆ อาทิ การปรับระดับพื้นที่ด้วยเทคโนโลยี laser land levelling การตรวจวัดระดับน้ำด้วยเซนเซอร์วัดระดับน้ำอัตโนมัติเพื่อช่วยในการบริหารจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง การสำรวจสุขภาพข้าวเพื่อการใช้สารควบคุมกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสม ตลอดจนการใช้โดรนปฏิบัติงานทางการเกษตร ที่เหมาะสมกับแต่ละบริบทการผลิตข้าวของประเทศไทย ทั้งนี้การทดสอบการเลือกเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะที่เหมาะสม สามารถลดต้นทุนเฉลี่ยได้กว่าร้อยละ 4 และสามารถเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยได้กว่าร้อยละ 8 ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจ และสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้ง่ายขึ้น รวมถึงได้จัดการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่บริเวณแปลงต้นแบบ จำนวน 520 ราย



10.2 กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ

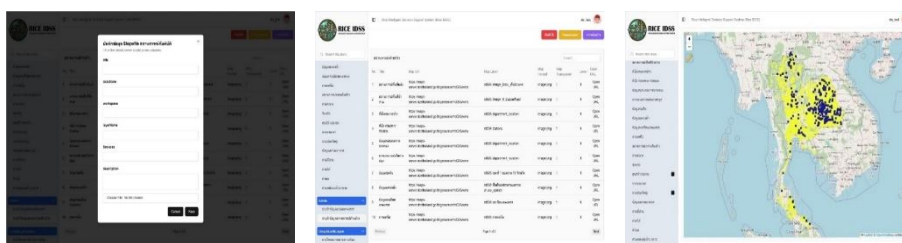
วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบอัจฉริยะสนับสนุนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการข้าวของประเทศ และสนับสนุนการใช้ระบบเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเป็นเครื่องมือแนะนำและสนับสนุนการตัดสินใจผลิตข้าวของเกษตรกร

เป้าหมาย เกษตรกรมีเครื่องมือในการช่วยตัดสินใจ วางแผน คัดเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ ติดตามดูแลรักษาข้าว ประเมินผลผลิตและช่วงเวลาในการขายผลผลิตที่เหมาะสมกรมการข้าวมีระบบอัจฉริยะสนับสนุนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการข้าวของประเทศ 1 ระบบ

ตัวชี้วัด ฐานข้อมูลด้านข้าวของประเทศ 1 ฐานข้อมูล และระบบอัจฉริยะสนับสนุนการผลิตข้าว 1 ระบบ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานภายในกรมการข้าว 10 ชุดข้อมูล

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการพัฒนาระบบอัจฉริยะสนับสนุนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการข้าวของประเทศ ประกอบด้วยการพัฒนา ฐานข้อมูลสถานการณ์ด้านข้าว 1 ฐานข้อมูลจำนวน 15 ชุดข้อมูลและชุดข้อมูล ภูมิศาสตร์สารสนเทศจำนวน 17 ชุดข้อมูล พัฒนาระบบสำหรับติดตามสถานการณ์ด้านข้าวเชิงแผนที่ และ Mobile web Application สำหรับคาดการณ์และติดตามสถานการณ์ด้านข้าวของประเทศและเชื่อมโยงข้อมูลจากระดับพื้นที่เข้าสู่ฐานข้อมูลกลางของกรมการข้าว พร้อมจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่กรมการข้าว ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 80 คน เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับสนับสนุนบุคลากรกรมการข้าวในการปฏิบัติงาน ด้านงานวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าว คาดการณ์และติดตามสถานการณ์ด้านข้าวของประเทศ พร้อมทั้งนำไปวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารในการกำกับและออกนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรในทุกมิติและเกษตรกรมีเครื่องมือในการช่วยตัดสินใจ วางแผน คัดเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ ติดตาม ดูแลรักษาข้าว ประเมินผลผลิตและช่วงเวลาในการขายผลผลิตที่เหมาะสม



Web application

10.3 กิจกรรมหลักพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง

1. จัดทำหนังสือและแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรดิจิทัลได้โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลง เกษตรอัจฉริยะ ปี 2566-2568 โดยรวบรวมข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรดิจิทัล ความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติการดิจิทัล เกษตรดิจิทัลในภาคการเกษตร และเกษตรดิจิทัลกับสินค้าข้าวในอนาคตเพื่อสร้างความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่การพัฒนาข้าวภายใต้แนวคิดการเกษตรแห่งยุคดิจิทัล

2. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้การบริหารจัดการผลผลิตข้าวด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแม่นยำ และเกษตรดิจิทัล จำนวน 4 วิดีทัศน์ โดยเผยแพร่ไปยังแพลตฟอร์ม Social Media ต่างๆ เพื่อสร้างการรับรู้ ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามาใช้ในภาคการเกษตร เช่น การเริ่มนำเทคโนโลยี AI เข้ามาร่วมในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว เพื่อบริการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการตรวจสอบคุณภาพข้าว เพื่อช่วยให้การดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์เพื่อการค้า และการกิจสารวัตรข้าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงการใช้ Application ในการอำนวยความสะดวกตั้งแต่การบริหารจัดการหน้าแปลงนาไปจนถึงการเก็บเกี่ยว และการตรวจสอบย้อนกลับในเรื่องมาตรฐานต่างๆ

11. โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการลดต้นทุนการผลิตให้กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าว โดยให้ชาวนาร่วมกันบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพต้นทุนการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน 2) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว การเพิ่มผลผลิต การยกระดับคุณภาพข้าว ให้สนองความต้องการของตลาด

เป้าหมาย สนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรให้ศูนย์ข้าวชุมชน เป้าหมาย 336 ศูนย์ วงเงินศูนย์ละ 2.996 ล้านบาท รวมงบประมาณ 1,006.6560 ล้านบาท

ผลการดำเนินงาน

กรมการข้าวดำเนินการสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรตามแผนความต้องการเครื่องจักรกลการเกษตรของศูนย์ข้าวชุมชน รวมทั้งสิ้น 347 ศูนย์ จากเป้าหมาย 336 ศูนย์ โดยศูนย์ข้าวชุมชนได้จัดซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรตามแผนความต้องการเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างการใช้งาน ซึ่งสามารถใช้งานได้ดีตามสเปค โดยในปี 2568 กรมการข้าวจะดำเนินการรายงาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการพร้อมกับจัดอบรมสัมมนาเทคโนโลยีการลดต้นทุน การผลิตข้าวให้ได้ผลและส่งเสริมเพิ่มรายได้เกษตรกรต่อไป



ตรวจรับครุภัณฑ์ทางการเกษตร ณ กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านหนองใหญ่ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์



เปิดป้ายอาคารโรงสีข้าวปิ่นสุข ศูนย์ข้าวชุมชนรักษแม่ ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

12. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวเทคโนโลยีอัจฉริยะ

ครบวงจร

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจรในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าวให้กับเกษตรกร 2) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้กระบวนการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร ในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าวให้กับเกษตรกรอัจฉริยะครบวงจรในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าวในกลุ่มแปลงนาต้นแบบ

เป้าหมาย เกษตรกรผู้ปลูกข้าว กลุ่มนาแปลงใหญ่ ศูนย์ข้าวชุมชน และ Smart Farmer จำนวน 700 ราย

ตัวชี้วัด 1) ถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะแบบครบวงจรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการนาข้าว และ 2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มแปลงที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15

ผลการดำเนินงาน

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าวได้ดำเนินการจัดฝึกอบรม โดยมีผู้เข้าฝึกอบรม ณ โรงแรมอีสปาน่า โฮเทล จังหวัดชลบุรี จำนวน 237 คน และเข้าร่วมอบรมออนไลน์ จำนวน 450 คน รวมผู้เข้าอบรมทั้งสิ้น จำนวน 687 คน การจัดอบรมการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร ปี 2567

1. การบรรยายความรู้ เรื่อง นวัตกรรมเกษตรครบวงจร โดยวิทยากรจากสยามคูโบต้า ฟาร์ม จำกัด โดยวิทยากร นายอำนาจ บุตรทองคำวงศ์ ผู้จัดการส่วนอาวุโส คูโบต้าโซลูชั่น บริษัท สยามคูโบต้า คอร์ปอเรชั่น จำกัด เป็นผู้บรรยายวิถีนวัตกรรมเปลี่ยนโลกการเกษตร : เทคโนโลยีสำหรับคนรุ่นใหม่ เด็กรุ่นใหม่อยากทำการเกษตร ในรูปแบบการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการทำงาน พุ่มแรง และทันสมัยความท้าทายในการทำ การเกษตร : จะทำอย่างไรให้เกิดความมั่นคงทางการเกษตร อายุเฉลี่ยของคน ทำการเกษตร ในปัจจุบันคือ ผู้สูงอายุประมาณ 50 ปี ปัญหาเรื่องน้ำ การขาดแคลนน้ำ (ภัยแล้ง) สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยที่ไม่อาจจะคาดการณ์ได้

2.การบรรยายความรู้ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว โดยวิทยากร นายพิทวัส วิชัยดิษฐ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ กรมการข้าว เป็นผู้บรรยายอารยธรรมมนุษย์เริ่มต้นขึ้นจากการผลิตอาหาร เส้นใย และสินค้าอื่นๆ ทางเกษตร โดยเริ่มจาก มนุษย์และการเกษตร ประวัติการเกษตรโลก เมื่อ 12,000 ปีก่อน เป็นการปฏิวัติการเกษตรครั้งที่ 1 เปลี่ยนจากการล่าของป่ามาเป็นทำการเกษตร หลักฐานทางมานุษยวิทยาและโบราณคดีบ่งชี้ถึงการเพาะปลูก ธัญพืช ในช่วง 10,000 ปีที่ผ่านมา ประมาณ 6,500 ปีก่อน มีการทำคันไถไม้เกิดขึ้น ๖,๐๐๐ ปีก่อน มีการสร้างระบบชลประทาน 2,600 ปีก่อน มีการสร้างเครื่องไถเมล็ด 270 ปีก่อน มีการปฏิวัติการเกษตรครั้งที่ 2 คือการปรับปรุงพันธุ์ 170 ปีก่อน มีการทำปุ๋ยเคมี 130 ปีก่อน มีรถแทรกเตอร์มาใช้ในการทำนา 90 ปีก่อน มีการถ่ายภาพทางอากาศ 70 ปีก่อน เกิดการปฏิวัติเขียว ทำระบบสปริงเกอร์ และประมาณ 50 ปีก่อน มีการตัดต่อพันธุกรรม (GMO)

3. ข้าวจาปอนิกา (Japonica) ข้าวเหนียวเมล็ดป้อม กลมรี แพร่หลายในเขตอบอุ่นที่ ญี่ปุ่น เกาหลี รัสเซีย ยุโรป และอเมริกา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ประเทศไทย มีพื้นที่นาปลูกว่า 62 ล้านไร่ พื้นที่นาปรังกว่า 9 ล้านไร่ เกษตรกรกว่า 4.9 ล้านครัวเรือน ผลผลิตกว่า 33 ล้านตันข้าวเปลือก

4. การส่งเสริมเกษตรกรในการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยวิทยากร นายนรเศรษฐ พัฒนาใหญ่ นักส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลอาวุโส สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) เป็นผู้บรรยาย



13. โครงการปรับปรุงระบบการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์คัด-หลัก ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการตรวจวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์

เป้าหมายและตัวชี้วัด เพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์คัดและพันธุ์หลักของกรมการข้าวเพิ่มขึ้น 1,000 ตัน

ผลการดำเนินงาน

จัดซื้อและติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ ชั้นพันธุ์คัด- ชั้นพันธุ์หลัก พร้อมอาคารโรงคลุม จำนวน 12 ชุด

กรมการข้าว โดยกองวิจัยและพัฒนาข้าวได้ดำเนินการจัดซื้อและติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ ชั้นพันธุ์คัด - ชั้นพันธุ์หลัก พร้อมอาคารโรงคลุม จำนวน 12 ชุด และได้ลงนามในสัญญา กับคู่สัญญาเพื่อการร่วมค้า AGRI AGRI THE PHOENIX 92 ซึ่งได้แก่บริษัท เดอะฟีนิกซ์ 99 จำกัด และบริษัท อะกริ อะกริ อินโนเวชั่น จำกัด ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2567 ซึ่งสัญญามีกำหนด 240 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญา และมีกำหนดการส่งมอบงานเป็นงวดงาน แบ่งเป็น 4 งวดงาน งวดงานละ 3 ชุด โดยงวดงานที่ 1 ส่งมอบและรับมอบงานภายในวันที่ 18 เมษายน 2567 งวดงานที่ 2 ส่งมอบและรับมอบงานภายในวันที่ 28 เมษายน 2567 งวดงานที่ 3 ส่งมอบและรับมอบงานภายในวันที่ 8 พฤษภาคม 2567 และงวดงานที่ 4 ส่งมอบ และรับมอบงานภายในวันที่ 18 พฤษภาคม 2568 โดยขณะนี้กรมการข้าวกำลังดำเนินการบริหารสัญญา

กิจกรรมจัดซื้อเครื่องมือประจำห้องปฏิบัติการวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ จำนวน 28 ชุด

กรมการข้าว โดยกองวิจัยและพัฒนาข้าวได้ดำเนินการจัดซื้อเครื่องมือประจำห้องปฏิบัติการวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ จำนวน 28 ชุด และได้ลงนามในสัญญากับคู่สัญญา บริษัท ที.เอส.เอ็มชาयน์ จำกัด ในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ซึ่งสัญญามีกำหนด 180 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญา และมีกำหนดการส่งมอบงานภายในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2568 โดยขณะนี้กรมการข้าวกำลังดำเนินการบริหารสัญญา

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ด้วยโครงการดังกล่าวเป็นโครงการมูลค่าสูง การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจึงมีระยะเวลาตามที่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนด ว่าด้วยการซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน 50,000,000 บาท ขึ้นไป ให้กำหนดเผยแพร่ประกาศและเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ไม่น้อยกว่า 20 วันทำการ และด้วยกิจกรรมจัดซื้อและติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ ชั้นพันธุ์คัด - ชั้นพันธุ์หลัก พร้อมอาคารโรงคลุม จำนวน 12 ชุด มีการยกเลิกการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ครั้งที่ 1 เนื่องจากคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอทั้งสองรายไม่ถูกต้องตามเงื่อนไข ตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างฯ คณะกรรมการพิจารณาผลจึงได้ลงมติยกเลิกการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ครั้งที่ 1 และดำเนินการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ครั้งที่ 2 ซึ่งตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างฯ ที่มีการกำหนดระยะเวลาประกวดราคา จึงเป็นเหตุให้การลงนามในสัญญาทำได้ในเดือนกันยายน 2567 ทั้งนี้ ทั้งสองกิจกรรมเป็นการดำเนินงานจัดซื้อและติดตั้งให้แก่ศูนย์วิจัยข้าวที่กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศเป็นเหตุ

ให้การดำเนินการ อาทิ ติดตั้งเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ การส่งมอบงาน และการตรวจรับพัสดุ มีระยะเวลา

กิจกรรมจัดซื้อและติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ ชั้นพันธุ์คัด - ชั้นพันธุ์หลัก พร้อมอาคารโรงคลุม จำนวน 12 ชุด



การประชุมคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ



คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ
ณ ศูนย์วิจัยข้าว

14. โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อส่งเสริมให้ชาวนาเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีสำหรับใช้เพาะปลูก
2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวให้สามารถแข่งขันในตลาดโลก

เป้าหมาย ส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จำนวน 33,000 ตัน

ตัวชี้วัด จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี 33,000 ตัน เกษตรกรไม่น้อยกว่า 115,790 ครัวเรือน

ผลการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานโครงการมีเกษตรกรที่ผ่านการคัดกรอง เข้าร่วมโครงการ และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกรแล้ว มีดังนี้

1. เมล็ดพันธุ์ที่จำหน่ายในโครงการ 33,360.759 ตัน คิดเป็นร้อยละ 101.09 แบ่งเป็น
 - เมล็ดพันธุ์ข้าวกลุ่มข้าวหอมมะลิ จำนวน 14,980.045 ตัน (44.90%)
 - เมล็ดพันธุ์ข้าวกลุ่มข้าวเหนียว จำนวน 6,576.825 ตัน (19.71%)
 - เมล็ดพันธุ์ข้าวกลุ่มข้าวหอมปทุม จำนวน 627.522 ตัน (1.88%)
 - เมล็ดพันธุ์ข้าวกลุ่มข้าวขาว จำนวน 11,176.367 ตัน (33.50%)
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 196,764 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 169.93
3. พื้นที่ปลูกข้าวที่เข้าร่วมโครงการ 2,896,516 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 131.66
4. ดำเนินงานโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 31 แห่ง

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

- ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่เพียงพอต่อจำนวนเกษตรกรที่ขอร่วมโครงการ
 - ชี้แจงความเข้าใจให้เกษตรกรทราบถึงเหตุผลความจำเป็นที่เกษตรกรไม่สามารถร่วมโครงการฯ ได้
- ครอบคลุมทุกราย



ผลการดำเนินงานโครงการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในภาคเหนือ

15. โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87เพื่อทดแทน พืชอาหารสัตว์

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ กข85 กข87 กข91 และ กข95 เพื่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ 2) เพื่อเพิ่มศักยภาพและถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าว พันธุ์ กข85 กข87 กข91 และ กข95 แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว 3) เพื่อส่งเสริมการจัดการผลผลิต และช่องทางตลาดข้าวพันธุ์ กข85 กข87 กข91 และ กข95 เพื่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์

เป้าหมาย พื้นที่เขตชลประทานภาคเหนือตอนล่าง และเขตภาคกลาง จำนวน 14 จังหวัด 13 หน่วยงาน โดยให้เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร เน้นกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่มนาแปลงใหญ่ หรือกลุ่มเกษตรกรที่ต้องไม่ได้รับเมล็ดพันธุ์ข้าวจากโครงการต่างๆ ของกรมการข้าวในปี 2567 ในเขตพื้นที่ชลประทาน ดังนี้ จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี สิงห์บุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี และจังหวัดนครปฐม

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) พื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าวเพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ พื้นที่ดำเนินการ 80,000 ไร่ 2) ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตข้าวพันธุ์ กข85 กข87 กข91 และ กข95 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ พื้นที่ดำเนินการ 80,000 ไร่ 3) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดต้นทุนได้ร้อยละ 5 และ 4) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการถ่ายทอดองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการผลิตข้าวพันธุ์ กข85 กข87 กข91 และ กข95 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย เกษตรกรที่ได้รับการอบรมตามโครงการฯ

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตและวัสดุการเกษตร

1.1 สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ กข85 และ กข95

สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้งสิ้น 1,250,425 กิโลกรัม แบ่งออกเป็นพันธุ์ กข85 จำนวน 1,140,000 กิโลกรัม และ กข95 จำนวน 110,425 กิโลกรัม พื้นที่เป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด จำนวน 83,360 ไร่ เป็นเงินทั้งสิ้น 23,786,000 บาท

ลำดับ	ศูนย์ที่รับผิดชอบ	จังหวัดที่รับผิดชอบ	รวม (ไร่)	รวม (ราย)	รวมเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการ		จำนวนเมล็ดพันธุ์ กข85 คิดเป็นเต็มกระสอบ 25 (กก.)	จำนวนเมล็ดพันธุ์ กข95 คิดเป็นเต็มกระสอบ 25 กก. (กก.)	รวมปริมาณเมล็ดพันธุ์ทั้งหมด (กก.)
					กข85	กข95			
					ไร่	ไร่			
1	ศมช.พิษณุโลก	พิษณุโลก	2950	137	2950	0	44,250.00	0	44,250.00
2	ศมช.นครสวรรค์	นครสวรรค์	5300	241	5000	300	75,000.00	4500	79,500.00
3	ศมช.พิจิตร	พิจิตร	650	30	650	0	9,750.00	0	9,750.00
4	ศมช.สุโขทัย	สุโขทัย	7327	373	7327	0	109,900.00	0	109,900.00
5	ศมช.แพร่	อุตรดิตถ์	8584	503	7000	1584	105,000.00	23750	128,750.00
6	ศมช.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร	13771	961	12391	1380	185,875.00	20700	206,575.00
7	ศมช.ชัยนาท	อุทัยธานี	4000	197	4000	0	60,000.00	0	60,000.00
		สิงห์บุรี	5000	232	5000	0	75,000.00	0	75,000.00
8	ศมช.ลพบุรี	ลพบุรี	3000	148	3000	0	45,000.00	0	45,000.00
9	ศวช.ชัยนาท	ชัยนาท	8696	441	8230	466	123,450.00	7000	130,450.00
10	ศวช.พระนครศรีอยุธยา	อ่างทอง	4700	249	3700	1000	55,500.00	15000	70,500.00
11	ศวช.ลพบุรี	สระบุรี	6082	424	3752	2330	56,275.00	34975	91,250.00
12	ศวช.	สุพรรณบุรี	8300	420	8000	300	120,000.00	4500	124,500.00
13	ศมช.ราชบุรี	นครปฐม	5000	279	5000	0	75,000.00	0	75,000.00
รวม	13 ศูนย์	14 จังหวัด	83,360.00	4,635.00	76,000.00	7,360.00	1,140,000.00	110,425.00	1,250,425.00

พื้นที่เป้าหมายดำเนินงานโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ ปี 2567

พัฒนาส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตสารชีวภัณฑ์ หรือปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

1) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกิดการรวมกลุ่มในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง ปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าว และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ต่อยอดพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แก้ไขปัญหาการผลิตข้าวในชุมชน

2) เป้าหมาย ดำเนินการจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ฯ ปุ๋ยชีวภาพ สารชีวภัณฑ์ จังหวัดละ 1 - 2 กลุ่ม โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของกลุ่มเกษตรกรและพื้นที่โครงการ

3) การสนับสนุน งบประมาณที่ใช้ดำเนินการจังหวัดละ 50,000 บาท การจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ หรือสารชีวภัณฑ์ ประกอบด้วย ค่าจัดซื้อปัจจัยและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตของกลุ่มผู้ผลิต ค่าจ้างแรงงาน ค่าป้ายประชาสัมพันธ์ ค่าจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลงานของกลุ่ม รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผู้ผลิตปัจจัยต่างๆ

กิจกรรมพัฒนาส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตสารชีวภัณฑ์ หรือปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

ลำดับ	ศูนย์ที่รับผิดชอบ	จังหวัดที่รับผิดชอบ	กลุ่ม	ราย	สารชีวภัณฑ์	ปุ๋ยชีวภาพ	ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง
1	คมข.พิษณุโลก	พิษณุโลก	4	137	500 กก.	22,500 กก. 600 ลิตร	-
2	คมข.นครสวรรค์	นครสวรรค์	1	21	-	4,320 ลิตร	-
3	คมข.พิจิตร	พิจิตร	1	30	400 ลิตร	-	-
4	คมข.สุโขทัย	สุโขทัย	1	21	-	-	3,500 กก.
5	คมข.แพร่	อุตรดิตถ์	1	64	-	-	1,000 กก.
6	คมข.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร	7	347	-	4,628 กก.	50,000 กก.
7	คมข.ชัยนาท	อุทัยธานี	2	40	-	-	3,245 กก.
		สิงห์บุรี	9	232	270 กก.	-	800 กก.
8	คมข.ลพบุรี	ลพบุรี	1	30	-	-	-
9	ศวข.ชัยนาท	ชัยนาท	2	40	-	4,000 ลิตร	1,000 กก.
10	ศวข.พระนครศรีอยุธยา	อ่างทอง	5	84	-	3,750 ลิตร	-
11	ศวข.ลพบุรี	สระบุรี	1	25	-	-	8,000 กก.
12	ศวข.	สุพรรณบุรี	3	84	-	1,000 กก.	2,000 กก.
13	คมข.ราชบุรี	นครปฐม	3	71	-	-	6,600 ลิตร
รวม	13 ศูนย์	14 จังหวัด	41	1,226	-	-	-

กิจกรรมพัฒนาส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตสารชีวภัณฑ์ หรือปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์

สามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ได้ 770 กิโลกรัม และ 400 ลิตร

สามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพได้ 28,128 กิโลกรัม และ 12,670 ลิตร

สามารถปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงได้ 69,545 กิโลกรัม และ 6,600 ลิตร

4) ผลการดำเนินงาน จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 41 กลุ่ม จำนวนเกษตรกร 1,226 ราย เกษตรกร

4.1) ผลิตสารชีวภัณฑ์

- เชื้อราไตรโคเดอร์มา ผลิตได้ 200 กิโลกรัม / เชื้อราเมตาไรเซียม ผลิตได้ 150 กิโลกรัม / เชื้อราบิวเวอเรีย ผลิตได้ 150 กิโลกรัม/สารเร่งซูปเปอร์ พด. ผลิตได้ 400 ลิตร/ เชื้อเมตาไรเซียม ผลิตได้ 270 กิโลกรัม

4.2) ผลิตปุ๋ยชีวภาพ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์เคมี ผลิตได้ 22,500 กิโลกรัม/ผลิตน้ำหมักมูลสัตว์ ผลิตได้ 600 ลิตร/น้ำหมักสับปะรด และ น้ำหมักผักบุ้ง ผลิตได้ 4,320 ลิตร/ PGPR2 ผลิตได้ 4,628 กิโลกรัม / จุลินทรีย์หน่อกล้วย ผลิตได้ 2,000 ลิตร/ จุลินทรีย์จาวปลวก ผลิตได้ 2,000 ลิตร/น้ำหมักชีวภาพ พด.2 ผลิตได้ 3,750 ลิตร/- ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-2 ผลิตได้ 1,000 กิโลกรัม

4.3) ผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงได้ ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง ผลิตได้ 13,500 กิโลกรัม/ ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง สูตร 1 ผลิตได้ 4,045 กิโลกรัม/ ปุ๋ยหมักขี้คัก ผลิตได้ 50,000 กิโลกรัม/ หัวเชื้อจุลินทรีย์จากดินป่า ผลิตได้ 1,000 กิโลกรัม/ ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง สูตรกรมพัฒนาที่ดิน โดยใช้สารเร่ง พด. (สูตร 3) ผลิตได้ 1,000 กิโลกรัม/ผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากผักและผลไม้ ผลิตได้ 6,600 ลิตร



กลุ่มผู้ผลิตสารชีวภัณฑ์ หรือปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

การบริหารจัดการโครงการ

1. จัดทำคู่มือ โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ ปี 2567 จำนวน 100 เล่ม เป็นเงินทั้งสิ้น 45,000 บาท เพื่อส่งมอบให้กับ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยข้าว และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ
2. จัดสัมมนาเชื่อมโยงตลาด ภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ ปี 2567 ระหว่างวันที่ 21 – 22 สิงหาคม 2567 ณ โรงแรมเรโนแพ รอยัล ปาร์ค อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก มีเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เข้าร่วม จำนวน 110 ราย งบประมาณ 500,000 บาท มีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อส่งเสริมการจัดการผลผลิต และช่องทางตลาดข้าวพันธุ์ กข85 กข87 กข91 และ กข95 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อสร้างเครือข่ายการเชื่อมโยงตลาดข้าวเพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์กับผู้ประกอบการให้มีการดำเนินการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ในวงเงินงบประมาณ 500,000 บาท มีรายละเอียดดังนี้

1) จัดทำ Roll Up และมีชุดกระเป๋าสื่อสำหรับจัดเก็บชุดอุปกรณ์ จำนวน 24 ชุด โดยใน 1 ชุด ประกอบด้วย Roll Up จำนวน 2 อัน และส่งมอบให้กับ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพิษณุโลก ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุโขทัย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าวพระนครศรีอยุธยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี โดยมีหัวข้อ ดังนี้

1) ข้าวพันธุ์ กข85 จำนวน 12 ชุด

2) ข้าวพันธุ์ กข95 จำนวน 12 ชุด

2) จัดทำ แบบครอบ เทคโนโลยีการทำอย่างยั่งยืน จำนวน 11 ชุด และส่งมอบให้กับ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพิษณุโลก ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุโขทัย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
กำแพงเพชร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นครสวรรค์ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท สถาบันวิทยาศาสตร์
ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าวพระนครศรีอยุธยา ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรีโดยมีหัวข้อดังนี้

- 1) การปรับพื้นที่ด้วยเลเซอร์
- 2) การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง
- 3) การใช้ปุ๋ยตามคำแนะนำ
- 4) การจัดการฟางและตอซัง

3) จัดพิมพ์แผ่นพับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87
เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ ปี 2567 จำนวน 5 เรื่อง รวม 40,000 แผ่น เพื่อส่งมอบให้กับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
ศูนย์วิจัยข้าว และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องโดยมีหัวข้อ ดังนี้

- 1) เรื่อง การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง จำนวน 8,000 แผ่น
- 2) เรื่อง การจัดการฟางและตอซัง จำนวน 8,000 แผ่น
- 3) เรื่อง สารป้องกันกำจัดศัตรูข้าว ที่แนะนำให้ใช้ในนาข้าว และไม่แนะนำให้ใช้ในนาข้าว
จำนวน 8,000 แผ่น
- 4) เรื่อง ข้าวพันธุ์ กข85 จำนวน 8,000 แผ่น
- 5) เรื่อง ข้าวพันธุ์ กข95 จำนวน 8,000 แผ่น

สรุปบัญชีจัดสรรสื่อโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ ปี 2567

ภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 และ กข87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ ปี 2567

กิจกรรมหลักเสริมสร้างศักยภาพการผลิตข้าว กข85 และ กข87 ทดแทนพืชอาหารสัตว์

ลำดับ	ภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง		roll up	roll up	แบบครอบ	แผ่นพับ เปียกสลับแห้ง	แผ่นพับ การจัดการ ตอซัง	แผ่นพับ สารป้องกัน กำจัดศัตรูข้าว	แผ่นพับ กข85	แผ่นพับ กข95
	ศูนย์ที่รับผิดชอบ	จังหวัด	กข85	กข95						
รวม	13 หน่วยงาน	14 จังหวัด	12	12	11	8000	8000	8000	8000	8000
1	สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว	ส่วนกลาง				100	100	100	100	100
2	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพิษณุโลก	พิษณุโลก	1	1	1	600	600	600	600	600
3	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพิจิตร	พิจิตร				600	600	600	600	600
4	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุโขทัย	สุโขทัย	1	1	1	600	600	600	600	600
5	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	อุดรดิตถ์	1	1	1	600	600	600	600	600
6	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	1	1	1	600	600	600	600	600
7	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นครสวรรค์	นครสวรรค์	1	1	1	600	600	600	600	600
8	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท	อุทัยธานี สิงห์บุรี	1	1	1	700	700	700	700	700
9	ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท	ชัยนาท	1	1	1	600	600	600	600	600
10	สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ	สุพรรณบุรี	1	1		600	600	600	600	600
11	ศูนย์วิจัยข้าวพระนครศรีอยุธยา	อ่างทอง	1	1	1	600	600	600	600	600
12	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี	ลพบุรี	1	1		600	600	600	600	600
13	ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี	สระบุรี	1	1	1	600	600	600	600	600
14	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี	นครปฐม	1	1	1	600	600	600	600	600

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

1. เกษตรกรบางรายได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม) ทำให้พื้นที่บางส่วนเสียหาย
2. เกษตรกรยังไม่มี ความชำนาญในด้านการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีสมัยใหม่
3. ปัญหาการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตไม่ตรงกับเป้าหมาย
4. เนื่องจากนอกเขตพื้นที่ชลประทาน ทำให้ไม่สามารถปลูกได้ตามกำหนดเวลา
5. เกษตรกรได้รับเมล็ดพันธุ์ไม่ตรงต่อช่วงเวลาเพาะปลูก ส่งผลให้การเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตเป็นไปอย่างล่าช้า
6. การผลิตน้ำหมัก ต้องใช้เวลาในกระบวนการหมัก จึงทำให้นำมาใช้ไม่ทันใน ฤดูกาลผลิตปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการ

1. บูรณาการร่วมกับภาครัฐ และภาคเอกชนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง พัฒนาและจัดสรรแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำหลัก หรือแหล่งน้ำสำรอง สำหรับประกอบกิจกรรมทางการเกษตร
2. บูรณาการร่วมกับภาครัฐ และภาคเอกชนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างจุดขายให้แก่กลุ่มเกษตรกร
3. ควรมีการจัดตั้งกองทุนปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อความยั่งยืนของกลุ่ม
4. ควรดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตในรูปแบบข้าวอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี
5. ควรมีการกำหนดช่วงเวลาสนับสนุนเมล็ดพันธุ์อย่างชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่แจ้งกำหนดการเบื้องต้นแก่เกษตรกรได้
6. เกษตรกรมีความต้องการสูตรปุ๋ยผสมที่เป็นปุ๋ยเคมี จากทางภาครัฐ



จัดสัมมนาเชื่อมโยงตลาด ภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข 85

16. โครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของประเทศในการตรวจสอบมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย 2) เพื่อให้บริการหน่วยงานภายนอกและบุคลากรทั่วไปในการเสริมความสามารถด้านการตรวจสอบลักษณะเอกลักษณ์พันธุกรรมของตัวอย่างข้าวหอมมะลิไทย และ 3) เสริมศักยภาพหน่วยงานของกรมการข้าวให้มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการในด้านพันธุกรรมข้าว

เป้าหมาย ได้แก่ 1) การตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิ เพื่อการส่งออก ไม่น้อยกว่า 700 ตัวอย่าง/ปี 2) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการเพิ่มอำนาจในการต่อรองทางการค้า 3) เสริมศักยภาพหน่วยงานของกรมการข้าวให้มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการในด้านพันธุกรรมข้าว

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนห้องปฏิบัติการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย 1 แห่ง ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี ซึ่งสามารถให้บริการแก่ ผู้ประกอบการ ผู้ส่งออกข้าว และเกษตรกร ไม่น้อยกว่า 700 ตัวอย่าง/ปี 2) ให้บริการทางวิชาการ ในการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรมข้าวหอมมะลิไทย ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี และ 3) มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5

ผลการดำเนินงาน

1. การให้บริการทางวิชาการ ในการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรมข้าวหอมมะลิไทย จำนวนรวม 823 ตัวอย่าง ในปีงบประมาณ 2567 และการถอดรหัสพันธุกรรมข้าวเพื่อการพาณิชย์เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเครื่องหมายดีเอ็นเอที่มีความแม่นยำในการจัดจำแนกพันธุ์ข้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวพันธุ์ใหม่ที่ขอขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ (ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542)

2. การจัดตั้ง ‘หน่วยตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย’ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ที่จะช่วยเชื่อมโยงและเพิ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าข้าว ผู้ส่งออกข้าว รวมถึงเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิต และเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มอำนาจในการต่อรองทางการค้า

3. โครงการวิจัยนี้ ได้มุ่งเน้นที่จะนำองค์ความรู้พื้นฐานจากงานวิจัยเกี่ยวกับฐานข้อมูลเอกลักษณ์ทางพันธุกรรมข้าวไทย (DNA Fingerprint) มาต่อยอดให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวไทย โดยได้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในประเทศที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานวิจัยที่รับผิดชอบ และได้สร้างความร่วมมือกับองค์กรที่มีความเป็นเลิศในด้านงานวิจัยข้าวระดับนานาชาติ อาทิเช่น กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ สถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (International Rice Research Institute, IRRI) ประเทศฟิลิปปินส์ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากร รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจีโนมิกส์สมัยใหม่ในงานวิจัยและพัฒนาข้าวผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมทางด้านบุคลากรในงานวิจัย

ผู้ได้รับผลประโยชน์ นักวิชาการกรมการข้าว และหน่วยงานพันธมิตร ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร สำนักงานกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สมาคมโรงสีและผู้ส่งออกข้าว

4. งานวิจัยนี้ เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563 - 2567 ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำ ภายใต้หลักการ “ตลาดนำการผลิต” โดยมีพันธกิจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาดต่างประเทศ ด้านตลาดภายในประเทศ ด้านการผลิต และด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปและนวัตกรรมจากข้าว

5. การพัฒนาวิธีตรวจสอบเอกลักษณ์ทางพันธุกรรมของข้าวหอมมะลิไทยเพื่อการส่งออก เป็นการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ที่จะช่วยรักษามาตรฐานการส่งออกข้าวและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันที่ยั่งยืนของประเทศ

ผู้ได้รับผลประโยชน์ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สมาคมโรงสีและผู้ส่งออกข้าว

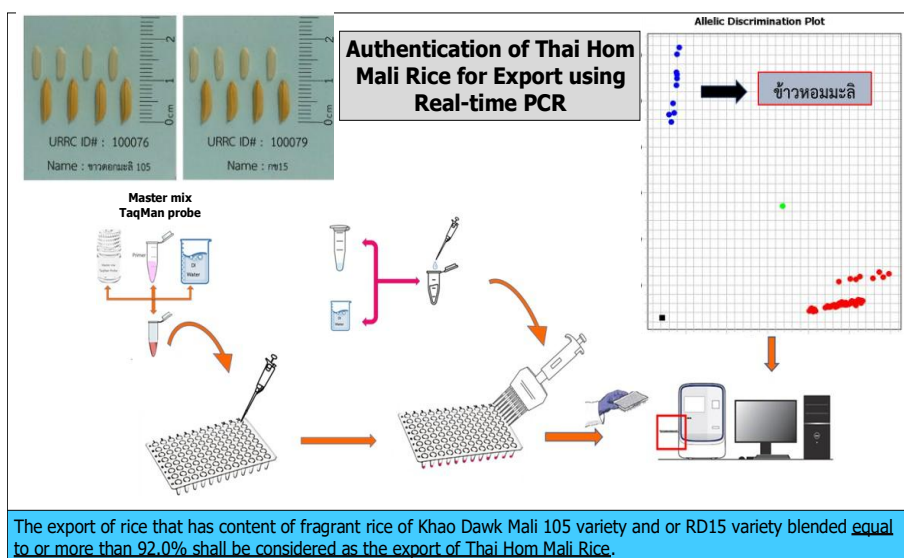
ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. พบข้าวบางสายพันธุ์ที่มีความคล้ายคลึงกับข้าวหอมมะลิ ซึ่ง DNA marker ที่มีอยู่เดิมยังไม่สามารถแยกได้ ดังนั้น จึงมีการนำข้าวบางพันธุ์ไปปลูกใหม่ จากนั้นนำมาถอดรหัสทางพันธุกรรมและพัฒนาเป็น DNA marker ใหม่ เพื่อใช้แยกข้าวปลอมปนชนิดนั้น ออกจากข้าวหอมมะลิ

2. การส่งตัวอย่างข้าวที่เป็นข้าวเปลือกมา ซึ่งเป็นข้าวชั้นเมล็ดพันธุ์ ไม่ใช่มาตรฐานการส่งออกของข้าวไทย และการส่งตัวอย่างข้าวเปลือกมา ทางหน่วยตรวจไม่มีบริการกะเทาะข้าว ซึ่งในบางกรณีที่มีการขอความอนุเคราะห์มา ทำให้หน่วยตรวจต้องไปขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มงานอื่น เพื่อขอใช้เครื่องกะเทาะข้าว ซึ่งทำให้กระบวนการตรวจล่าช้าเพิ่มขึ้น

3. การส่งตัวอย่างข้าวมาในปริมาณที่น้อยเกินไป ส่งผลต่อการสุ่มของประชากรข้าว ซึ่งมาตรฐานการในการส่งตัวอย่างข้าวมาตรวจจะต้องไม่น้อยกว่าตัวอย่างละ 500 กรัม

4. พบการส่งตัวอย่างข้าวที่เป็นปลายข้าวมา เนื่องจากปลายข้าวเป็นเมล็ดข้าวที่ไม่เต็มเมล็ด และส่วนของจมูกข้าวที่มีสารพันธุกรรมอยู่ อาจจะแตก หัก และขาดหายไป ซึ่งทำให้การสกัดสารพันธุกรรม ได้ปริมาณน้อย ส่งผลต่อความแม่นยำในการวิเคราะห์ผล



การพัฒนาวิธีมาตรฐานเพื่อใช้ในการตรวจสอบสารพันธุกรรมด้วยเทคนิค Real-time PCR



จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การตรวจเอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย”
ภายใต้โครงการ "การพัฒนาชุดตรวจสอบการปลอมปนของข้าวหอมมะลิไทยเพื่อการส่งออก"

17. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการหลวง

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอด แนวพระราชดำริ 2) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้/ศึกษา/ทดสอบ/ทดลองด้านข้าวตามแนวพระราชดำริ โดยถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีด้านการผลิตแปรรูป ตลาด และให้คำปรึกษาด้านข้าวในโรงเรียนและหน่วยบริการชาวนาให้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป และ 3) เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ด้านการผลิตข้าวที่ได้จากแนวพระราชดำริไปใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรของตนเองต่อไป

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จำนวน 42,000 ราย 2) ร้อยละของเกษตรกรที่รับบริการมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตด้านข้าว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

17.1 กิจกรรมหลักโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลการดำเนินงาน

- นักเรียนและนักศึกษาเข้ามาศึกษาการทำงานในโรงเรียนข้าวและชาวนา 5,103 ราย
- ถ่ายทอดองค์ความรู้เกษตรกรและเกษตรกรเข้ารับบริการเกษตรด้านข้าว 40,896 ราย
- ออกหน่วยคลินิกเกษตร 40,896 ราย (ทั่วประเทศ 77 จังหวัด)
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 3,950 ราย



17.2 กิจกรรมหลักพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง (งบประมาณ 4.427 ล้านบาท)

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูง โครงการหลวง
 - 1.1 โครงการศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่
 - 1.2 โครงการศูนย์พัฒนาโครงการหลวงบ้านเลอตอ จังหวัดตาก
2. กิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูง โครงการหลวง
 - 2.1 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
 - 2.2 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน
 - 2.3 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงคลองลาน อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

- 2.4 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง จังหวัดตาก
- 2.5 โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 2.6 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ อำเภอบาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 1.7 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ้านขุนตื้นน้อย อำเภอนันทบุรี
จังหวัดเชียงใหม่
- 2.8 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ้านฝิปานเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
- 2.9 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ้านแม่ระมิดหลวง จังหวัดเชียงใหม่
- 2.10 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ้านแม่มะลอ จังหวัดเชียงใหม่
- 2.11 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ้านปางหินฝน จังหวัดเชียงใหม่
- 2.12 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ้านห้วยโป่งพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 2.13 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวงโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
- 2.14 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวงบ้านปางแดงใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- 2.15 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะบ้านป่าเกี๊ยะใหม่
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- 2.16 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะบ้านผาแดง
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- 2.17 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะฟ้าสอย อำเภอเชียงดาว
- 2.18 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- 2.19 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
- 2.20 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยก้างปลา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
- 2.21 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน
- 2.22 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ่อเกลือ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
- 2.23 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงขุนสถาน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
- 2.24 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน
- 2.25 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงน้ำแขว่ง อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน
- 2.26 โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยน้ำขาว อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. กิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูง แบบยั่งยืน

- 3.1 โครงการขยายผลโครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง บ้านขุนก่อ – หลองใหม่
จังหวัดลำพูน
- 3.2 โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง
บ้านสะนามเหนือ จังหวัดพะเยา

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

จำนวนเกษตรกรและราษฎรภูเขาที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จำนวน 1,097 ราย ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

จำนวนเกษตรกรและราษฎรภูเขาที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

ผลการดำเนินงาน ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม 1,097 ราย

18. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่อุปทาน 2) เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและเกษตรกรต้นแบบ และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในโรงเรียนข้าวและชาวนาและหน่วยบริการชาวนา

เป้าหมาย ได้แก่ 1) เกษตรกรได้รับการประเมิน ส่งเสริม และพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จำนวน 11,203 ราย 2) พัฒนาศูนย์บริการชาวนาและหน่วยบริการเคลื่อนที่ให้มีความพร้อมสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านข้าว จำนวน 63 หน่วยงาน และมีเกษตรกรได้รับการบริการถ่ายทอดความรู้ คำปรึกษา การแก้ไขปัญหา ด้านข้าว ไม่น้อยกว่า 7,837 ราย 3) เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ด้านข้าว และการพัฒนาชาวนา ผ่านการฝึกอบรมสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในแปลงนาของตนเอง ไม่น้อยกว่า 160 คน

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) เกษตรกรได้รับการประเมิน ส่งเสริม และพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 19,200 ราย 2) เกษตรกรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพตลอดจนเกิดเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบ เป็นต้นแบบให้เพื่อนเกษตรกร และมีรายได้เพิ่มขึ้น และ 3) เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ คำปรึกษา ศึกษาดูงานองค์ความรู้และใช้บริการด้านวิชาการ การแก้ไขปัญหาด้านข้าวได้ร้อยละ 90 และมีความพึงพอใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

ผลการดำเนินงาน

เกษตรกรได้รับการประเมิน ส่งเสริม และพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ทั้งสิ้นจำนวน 18,954 ราย จากเป้าหมาย 19,200 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.72 โดยแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรม ดังนี้

18.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำนวน 10,957 ราย ประกอบด้วย

1) จัดประชุมแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน วันศุกร์ที่ 17 พฤศจิกายน 2566 ณ ห้องประชุมขวัญข้าว ชั้น 3 กรมการข้าว และผ่านระบบ ZOOM

2) จัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2567 และชี้แจงการใช้งานระบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) กรมการข้าว ในวันจันทร์ที่ 15 กรกฎาคม 2567 ณ ห้องประชุมข้าวปลูก ชั้น 3 อาคารกรมการข้าว หรือประชุมผ่านระบบ ZOOM

3) เกษตรกรได้รับการสำรวจคัดกรองและประเมินคุณสมบัติ จำนวน 9,942 ราย

4) จัดโครงการฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน 1,013 ราย ดังนี้

4.1) จัดโครงการฝึกอบรมเกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer หลักสูตร "การพัฒนาเกษตรกร Existing Smart Farmer สู่ผู้ประกอบการขั้นต้น" จำนวน 2 รุ่น มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 297 ราย ดังนี้

- รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 19 – 21 มีนาคม 2567 ณ โรงแรมเจริญธานี จ.ขอนแก่น มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 174 ราย

- รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 27 – 29 มีนาคม 2567 ณ โรงแรมเรโนแพ รอยัล ปาร์ค จังหวัดพิษณุโลก มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 123 ราย

4.2) จัดโครงการฝึกอบรมเกษตรกร Young Smart Farmer หลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer สู่ผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล” ระหว่างวันที่ 29 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2567 ณ โรงแรม ดิไอเดิล โฮเทล จังหวัดปทุมธานี มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 187 ราย

4.3) จัดโครงการฝึกอบรมเกษตรกร Model Smart Farmer หลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกร Model Smart Farmer สู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ” ระหว่างวันที่ 19 – 21 มิถุนายน 2567 ณ โรงแรมไพน์เฮิร์สท กอล์ฟ คลับ จังหวัดปทุมธานี มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 182 ราย

4.4) จัดโครงการฝึกอบรมเกษตรกรระดับ Developing Farmer หลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกร Developing Farmer สู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)” จำนวน 3 รุ่น มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 347 ราย ดังนี้

- รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 6 – 8 สิงหาคม 2567 ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 151 ราย

- รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 14 - 16 สิงหาคม 2567 ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ต จังหวัดปทุมธานี มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 106 ราย

- รุ่นที่ 3 ระหว่างวันที่ 20 - 22 สิงหาคม 2567 ณ โรงแรมคุ้มภูคำ จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน 90 ราย

5) คัดเลือกเยาวชนเกษตรสังกัดกรมการข้าว เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเกษตรกรไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC) ปี 2567 จำนวน 2 ราย

6) ผลิตสื่อวีดิทัศน์ เผยแพร่ผลงาน Smart Farmer ด้านข้าว จำนวน 6 ตอน

7) ผลิตสื่อเผยองค์ความรู้ด้านข้าว จำนวน 1 รายการ

18.2 กิจกรรมหน่วยบริการชาวนา (Mobile Unit) จำนวน 7,837 ราย ประกอบด้วย

เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ คำปรึกษา ศึกษาดูงานองค์ความรู้และใช้บริการด้านวิชาการผ่านหน่วยบริการชาวนา จำนวน 7,837 ราย และเกษตรกรให้คะแนนความพึงพอใจในการรับบริการโดยรวมมากที่สุด จำนวน 5,894 ราย รองลงมาความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ จำนวน 5,760 ราย และความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอด จำนวน 4,921 ราย ตามลำดับ

18.3 กิจกรรมโรงเรียนข้าวและชาวนา จำนวน 160 ราย ประกอบด้วย

จัดโครงการฝึกอบรมเกษตรกรบุคคลทั่วไปและเจ้าหน้าที่ ระหว่างวันที่ 13 - 23 สิงหาคม 2567 ณ ศูนย์ฝึกสนามบินมิตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแบ่งเป็น 3 หลักสูตร ผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 160 ราย ดังนี้

1) หลักสูตรวิทยากรด้านข้าว ระหว่างวันที่ 13 - 16 สิงหาคม 2567 ผู้เข้าร่วม จำนวน 50 ราย

2) หลักสูตรชาวนามืออาชีพ ระหว่างวันที่ 18 – 21 สิงหาคม 2567 ผู้เข้าร่วม จำนวน 50 ราย

3) สัมมนาเครือข่ายชาวนามืออาชีพสู่ Smart Farmer ระหว่างวันที่ 22 - 24 สิงหาคม 2567 ผู้เข้าร่วม จำนวน 60 ราย

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากในปีงบประมาณ 2567 ได้ยกเลิกแผนงานบูรณาการพัฒนาระบบส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และปรับเปลี่ยนเป็นแผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ทำให้ไม่สามารถขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จึงไปขอรับการจัดสรรวงเงิน ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า ส่งผลให้การดำเนินงานและ การเบิกจ่ายในช่วงระยะเวลาการหักผลักส่งงบประมาณเกิดการชะงัก อีกทั้งในส่วน การฝึกอบรมเกษตรกรกล้าเข้าไปกว่ากำหนด เกษตรกรเข้าร่วมอบรมไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากกำหนดการจัดอบรมตรงกับช่วงที่เข้าสู่ฤดูการเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะ

ควรหลีกเลี่ยงการจัดฝึกอบรมในช่วงฤดูเพาะปลูกข้าว และให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่และฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มแนวคิดและสร้างแรงบันดาลใจที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการต่อยอดของกลุ่ม และขอให้ผู้จัดทำ โครงการอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เกษตรกร โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่เกษตรกรให้ความสนใจ และสอบถามความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนา และได้มีการนำเสนอตัวอย่างของเกษตรกร ที่ประสบผลสำเร็จจากการทำนาแบบยุคใหม่ และสามารถนำมาต่อยอดจากการทำโมเดลที่จะพัฒนาเกษตรกรต่อไป

1. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer)



การฝึกอบรมเกษตรกร

2. กิจกรรมหน่วยบริการชาวนา (Mobile Unit)



เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ คำปรึกษา ศึกษาดูงานองค์ความรู้และใช้บริการด้านวิชาการ ผ่านหน่วยบริการชาวนาแล้ว จำนวน 51,840 ราย

3. กิจกรรมโรงเรียนข้าวและชาวนา

การฝึกอบรมเกษตรกรและสัมมนาเครือข่ายชาวนามืออาชีพ สู่ Smart Farmer



19. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าวของเกษตรกรให้มีตลาดรองรับผลผลิตแน่นอน ได้รับราคาที่เป็นธรรมตามคุณภาพมาตรฐาน 2) เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงช่องทางตลาดให้แก่เกษตรกร 3) เพื่อพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการ และ 4) เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าข้าวสร้างการรับรู้กระตุ้นการบริโภค

เป้าหมาย เกษตรกรมีแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าวคุณภาพดีที่แน่นอน และมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยผู้ประกอบการได้สินค้าข้าว ที่มีคุณภาพสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค มีมูลค่าเพิ่มขึ้นสร้างความสามารถในการแข่งขันสามารถเข้าถึงตลาดและพัฒนาต่อยอด ขยายผลสู่เชิงพาณิชย์

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ผลผลิตของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับการเชื่อมโยงตลาดข้าวเปลือกไม่น้อยกว่า 10,000 ตัน ข้าวเปลือก 2) กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงช่องทางการตลาดไม่น้อยกว่า 3 ช่องทาง 3) กลุ่มเป้าหมายได้รับการยกระดับเป็นผู้ประกอบการค้าข้าวโดยสามารถดำเนินการในเชิงพาณิชย์ ไม่น้อยกว่า 3 ราย 4) ร้อยละของรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 และ 5) ระบบตลาดสินค้าข้าวมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริโภคมีความตระหนักรู้ และมีความต้องการบริโภคสินค้าข้าว

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจร

สรุปผลการซื้อขายผลผลิตภายใต้โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจรปีการผลิต 2566/67 ดังนี้

1.1 ข้าว GAP ผลการซื้อขายจำนวน 2 จังหวัด (จังหวัดมหาสารคาม และร้อยเอ็ด) จำนวน 732.27 ตัน มูลค่าซื้อขายทั้งสิ้น 8,719,655.50 บาท

1.2 ข้าวอินทรีย์ต่างประเทศ ผลการซื้อขายจำนวน 6 จังหวัด (จังหวัดศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี นครพนม นครราชสีมา และสุรินทร์) จำนวน 2,923.03 ตัน มูลค่าซื้อขาย ทั้งสิ้น 46,300,513.45 บาท

1.3 ข้าวอินทรีย์ไทย ผลการซื้อขายจำนวน 6 จังหวัด (จังหวัดเชียงราย ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ นครพนม บุรีรัมย์ ยโสธร ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี และสุรินทร์) จำนวน 1,080.44 ตัน มูลค่าซื้อขายทั้งสิ้น 17,400,334.06 บาท

2. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการ

2.1 จัดกิจกรรมบ่มเพาะองค์ความรู้ด้านการพัฒนาแผนธุรกิจสินค้าข้าว (Rice Business Hackathon) ระหว่างวันที่ 18-20 พฤศจิกายน 2567 ณ โรงแรมมารวยการ์เด็นท์ สรุปผลได้ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมการสัมมนาฯ จำนวน 15 กลุ่ม

กิจกรรมที่ 2 คัดเลือกผู้เข้าร่วมจากกิจกรรมที่ 1 มาให้คำปรึกษาการสังเคราะห์แผนธุรกิจ จำนวน 9 ทีม ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับแนวคิด (Idea Stage) จำนวน 3 ทีม ได้แก่ 1. ยิ้ม ยิ้ม ณ วัดท่าการ้อง

2. ต้นน้ำ ออร์แกนิก และ 3. CYD

ระดับที่ 2 ระดับผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) จำนวน 3 ทีม ได้แก่

1. ข้าวเพลินนา 2. Best Rice และ 3. โชคชัย

ระดับที่ 3 ระดับขยายโอกาสทางธุรกิจ (Business Scale Up) จำนวน 3 ทีม

ได้แก่ 1. Greenmom 2. นาพอสวนแม่ และ 3. ชื่นชีวา ออร์แกนิก

2.2 การประกวดแผนธุรกิจสินค้าข้าว (Rice Business Plan Pitching Competition)

วันที่ 17 ธันวาคม 2567 ณ โรงแรมมารวย การ์เด็นท์ จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ 1.1 ระดับแนวคิดต้นแบบแผนธุรกิจสินค้าข้าว 1.2 ระดับผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อต่อยอดธุรกิจสินค้า 1.3 ระดับแผนธุรกิจเพื่อการขยายโอกาสสินค้าข้าว เปิดรับสมัครตั้งแต่วันที่ 1 - 25 พฤศจิกายน 2567 โดยมีผู้สมัครเข้าร่วมกิจกรรม จำนวนทั้งสิ้น 19 ทีม มีทีมที่ได้รับรางวัลทั้งหมด 8 ทีม 3 ระดับ สรุปได้ ดังนี้

1. ระดับแนวคิดต้นแบบแผนธุรกิจสินค้าข้าว จำนวน 2 ทีม ได้แก่

รางวัลที่ 1 ทีม CYD จากจังหวัดสงขลา นำเสนอต้นแบบข้าวปรุงสุกพร้อมทาน (Ready to eat) โดยเน้นส่งออกไปประเทศอินโดนีเซีย

รางวัลที่ 2 ทีม วสข.แปลงใหญ่บ้านดอนไม้งาม จากจังหวัดศรีสะเกษ นำเสนอต้นแบบ

แผนธุรกิจการทำตลาดสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่ม โดยมีการจัดทำ แผนการเงิน และแผนการจำหน่ายสินค้า ทั้งนี้ ไม่มีผู้ได้รับรางวัลที่ 3 เนื่องจากทีม C.O.M.P.S นำเสนอได้ไม่ครบถ้วน

2. ระดับผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อต่อยอดธุรกิจสินค้า จำนวน 3 ทีม ได้แก่

รางวัลที่ 1 ทีม Compass จากจังหวัดราชบุรี นำเสนอต้นแบบโปรแกรมช่วยเกษตรกรทำการตลาดและจำหน่ายสินค้า

รางวัลที่ 2 ทีม ข้าวเพลินนา จากจังหวัดกาญจนบุรี นำเสนอต้นแบบสินค้าแปรรูปข้าวสำเร็จรูปสำหรับทำทองม้วนสด

รางวัลที่ 3 ทีม Ricesara จากจังหวัดนครปฐม นำเสนอต้นแบบสินค้าข้าวเติมวิตามินจากข้าววัชพืช เช่น ข้าวตีด ข้าวแดง และสกัดสารจากข้าววัชพืชไปทำเครื่องสำอางค์

3. ระดับแผนธุรกิจเพื่อการขยายโอกาสสินค้าข้าว จำนวน 3 ทีม ได้แก่

รางวัลที่ 1 ทีม ต้นน้ำ ออร์แกนิก จากกรุงเทพมหานคร นำเสนอแผนธุรกิจการทำตลาดจำหน่ายข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว เช่น โจ๊กข้าวออร์แกนิก

รางวัลที่ 2 ทีม Greenmom จากกรุงเทพมหานคร นำเสนอแผนธุรกิจผลิตภัณฑ์น้ำตบจากข้าว (Essence Lotion)

รางวัลที่ 3 ทีม เมล็ดพันธุ์ดี จากจังหวัดนครปฐม นำเสนอแผนธุรกิจจัดการการเมล็ดพันธุ์ข้าว

กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการตลาดข้าว

3.1 การอบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพการจัดการตลาดสินค้าข้าว และส่งเสริมการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร (อบรมในรูปแบบออนไลน์) ระหว่างวันที่ 29 - 30 เมษายน 2567 ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการติดตาม

สถานการณ์ข้าว ผู้เข้าร่วมการอบรมเป็นเจ้าหน้าที่กรรมการข้าวจากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน 82 ราย (Onsite 18 ราย และ Online 67 ราย)

3.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาวิทยากรในองค์กรด้านการตลาดสินค้าข้าวออนไลน์ ระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม - 2 สิงหาคม 2567 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ศูนย์เทเวศร์ และโรงแรมตรัง กรุงเทพฯ ผู้เข้าร่วมการอบรมเป็นเจ้าหน้าที่กรรมการข้าวจากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน 85 ราย

3.3 กิจกรรมสื่อมวลชนสัญจร (Press Tour) เพื่อประชาสัมพันธ์ข้าวไทย จำนวน 3 ครั้ง

3.3.1 ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 7 - 8 สิงหาคม 2567 ณ วิสาหกิจชุมชนผลิตพันธุ์ข้าว ตำบลจุน อำเภोजัน จังหวัดพะเยา และศูนย์ข้าวชุมชนตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

3.3.2 ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 29 - 30 กันยายน 2567 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมีเส้นบางกิ้นน้ำ อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา และวิสาหกิจชุมชนชาวนาพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

3.3.3 ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 19 - 20 กันยายน 2567 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่บ้านน้ำเย็น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และวิสาหกิจชุมชนอมทรัพย์เกษตรยั่งยืน บ้านศรีเจริญ อำเภอกุหลาบ จังหวัดเลย

3.4 กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรเพื่อการออกร้านจำหน่ายสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าวคุณภาพ

1. ตลาดนัดกรรมการข้าว

ครั้งที่ 1 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2567 โดยมีร้านค้าเข้าร่วมกิจกรรมจำหน่าย จำนวน 4 ร้าน รวมยอดจำหน่ายสินค้าข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าว เป็นเงิน 9,479 บาท
ครั้งที่ 2 วันที่ 10 เมษายน 2567 โดยมีร้านค้าเข้าร่วมกิจกรรมจำหน่าย จำนวน 4 ร้าน รวมยอดจำหน่ายสินค้าข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าว เป็นเงิน 15,279 บาท

2. งานกาชาดออนไลน์

กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว โดยกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจ และการค้าข้าว ร่วมกับกลุ่มพัฒนาการแปรรูป และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ร่วมจำหน่ายสินค้าจากร้าน Rice Shop by กรรมการข้าว ในงานกาชาดออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ www.งานกาชาด.com และ www.redcrossfair.com ระหว่างวันที่ 8 - 18 ธันวาคม 2566 โดยมียอดจำหน่ายทั้งสิ้น 2,931.11 บาท

3.5 จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์การเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มนาแปลงใหญ่ ดังนี้ 1) หนังสือคู่มือการขอรับรองเครื่องหมาย Organic Thailand และเครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้ จำนวน 200 เล่ม 2) หนังสือคู่มือการดำเนินงานโครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ครบวงจร จำนวน 200 เล่ม และ 3) แผ่นพับความรู้พันธุ์ข้าวต่าง ๆ ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ข้าวขลิบขาวพันธุ์ใหม่ ข้าวพันธุ์ใหม่ ข้าวมะลิพันธุ์สุรินทร์ ชนิดข้าวละ 1,000 แผ่น

3.6 ดำเนินการวิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งร้านค้ารวบรวมสินค้าคุณภาพ (Rice Shop)

3.7 จัดทำข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโมเดลการจับคู่ธุรกิจสินค้าข้าว (Rice Business Matching) พัฒนาแพลตฟอร์มการจับคู่ธุรกิจแบบออนไลน์โดยนำความต้องการซื้อสินค้าข้าวของผู้ประกอบการผู้บริโภคและความต้องการเสนอขายสินค้าข้าวของเกษตรกรมาจับคู่กัน

3.8 ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างการรับรู้การเชื่อมโยงตลาดข้าวของกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เชิงพาณิชย์ ถ่ายทอดความรู้และการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อต่อยอดธุรกิจด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป การสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแปรรูปข้าว

3.9 ออกแบบและจัดทำชุดบอร์ดเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าวเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และความเข้าใจให้เกษตรกรตลอดจนบุคคลทั่วไปให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดสินค้าข้าว

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ได้รับการจัดสรรล่าช้า จึงใช้งบประมาณพลางก่อนจากโครงการนาแปลงใหญ่
2. กิจกรรมเชื่อมโยงตลาดไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย



กิจกรรมบ่มเพาะองค์ความรู้ด้านการพัฒนาแผนธุรกิจสินค้าข้าว (Rice Business Hackathon)

การประกวดแผนธุรกิจสินค้าข้าว

(Rice Business Plan Pitching Competition)



การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาวิทยากรในองค์กรด้านการตลาดสินค้าข้าวออนไลน์

20. โครงการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อลด การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องปัญหาโลกร้อน การรับมือ และแนวทางการปรับตัว ตลอดจนส่งเสริมการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้งในการผลิตข้าวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย พื้นที่นำร่องเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ศูนย์ข้าวชุมชน นาแปลงใหญ่ ในเขตพื้นที่ปลูกข้าวนาชลประทาน และในเขตพื้นที่น่าน้ำฝน

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีการจัดการน้ำในนาข้าวเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก จำนวน 40,000 ไร่ และ 2) เกษตรกรลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตข้าวได้

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกข้าวด้วยเทคโนโลยีการจัดการน้ำในนาข้าวเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และจัดฝึกอบรมองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้กับเกษตรกรจำนวน 4,000 รายเพื่อให้เกษตรกรเกิดความตระหนักรู้ในเรื่องปัญหาโลกร้อน การรับมือ และแนวทางการปรับตัว ตลอดจนส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการน้ำที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในขณะที่ลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งถือได้ว่าเป็นก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตข้าว ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้งในการผลิตข้าวจำนวนพื้นที่ 40,000 ไร่ ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน พิษณุโลก พิจิตร สกลนคร อุบลราชธานี นครราชสีมา สระบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี และพัทลุง



21. โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวตามหลักวิชาการ
2) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีข้าวเพียงพอต่อการบริโภคของประชาชนในพื้นที่

เป้าหมาย พื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ เทพา นาหวี และอำเภอสะบ้าย้อย)

ลำดับ	ภาคใต้		จำนวนเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ	พื้นที่ ดำเนินการ
	จังหวัดต่อเนื่อง	ศูนย์ที่รับผิดชอบ		
รวม	จังหวัด	2 หน่วยงาน	229 ราย	1,000 ไร่
	ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี		127 ราย	550 ไร่
1	นราธิวาส	ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี	59 ราย	300 ไร่
2	ปัตตานี	ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี	68 ราย	250 ไร่
	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี		102 ราย	450 ไร่
3	ยะลา	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ปัตตานี	46 ราย	330 ไร่
4	อำเภอจะนะ เทพา นาหวี และ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ปัตตานี	56 ราย	120 ไร่

ตัวชี้วัด พื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองไม่น้อยกว่า 1,000 ไร่

ผลการดำเนินงาน

1. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์พื้นเมือง ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยชีวภาพฟิสิกซ์ฟิอาร์ - ทู

2. การส่งเสริมความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก

การจัดทำแปลง/ตั้งกลุ่ม การจัดอบรม/สัมมนา การจัดนิทรรศการ

- เชิงคุณภาพ

1. มีการผลิตและอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตข้าว

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

1. มีผลผลิตข้าวในพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่น้อยกว่า 400 ตัน
2. มีพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองไม่น้อยกว่า 1,000 ไร่

- เชิงคุณภาพ

1. เกษตรกรสามารถผลิตข้าวได้เพียงพอกับความต้องการของประชากรในพื้นที่ไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 70

2. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตเพิ่มขึ้น

ปัญหา อุปสรรค

1. ด้านภาษา เพราะสามจังหวัด เกษตรกรใช้ภาษาถิ่นกันส่วนใหญ่ จึงต้องมีผู้นำมาเป็นคนกลางในการสื่อสารด้านตัวของเกษตรกรเอง เพราะเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่ค่อยเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือโลกโซเชียลทำให้ยากต่อการสื่อสารและพัฒนาพื้นที่
2. การส่งมอบปัจจัยการผลิตขาดแคลนแรงงานในการยกรวาศักการผลิต กระสอบข้าว และปุ๋ยเคมี เนื่องจากผู้รับปัจจัยโดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ
3. ปัญหารากแห้งที่ส่งผลกระทบต่อการออกดอกและการติดเมล็ดของข้าว พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่ส่งมอบให้เกษตรกร เลืบนกปัดตานี เป็นข้าวชนิดไวต่อช่วงแสงเหมาะกับนาลึก เกิดปัญหาข้าวขาดน้ำในระยะข้าวออกดอกทำให้ข้าวไม่ติดเมล็ด ได้ผลผลิตน้อย (เกษตรกรเข้าร่วมโครงการปี 2566) ในพื้นที่ อำเภोजะนะ
4. เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ชายแดนใต้ปลูกข้าวพื้นเมือง ซึ่งพันธุ์ข้าวพื้นเมืองในพื้นที่มีความหลากหลายมากและความต้องการของเกษตรกรมีความต้องการข้าวพื้นเมืองที่หลากหลาย จึงทำให้ไม่สามารถจัดสรรพันธุ์ข้าวได้ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

อยากให้มีการลักษณะแบบนี้ตลอดเพราะสามารถทำให้เกษตรกรเปิดโลก มีการพัฒนาต่อยอดและทำให้เกษตรกร มีเครือข่ายต่างพื้นที่เพิ่มมากขึ้น เกษตรกรสามารถแลกเปลี่ยนความคิดกับกลุ่มเกษตรกรด้วยกันได้ เรียนรู้วิธีการในการเพิ่มผลผลิต และการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้า

1. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีตามความต้องการของเกษตรกร สำหรับเพาะปลูก 1,000 ไร่ อัตราไร่ละ 12.5 กิโลกรัม รวมทั้งสิ้น 12,500 กิโลกรัม

ปุ๋ยเคมีสูตรที่เหมาะสมตามพื้นที่ อัตราไร่ละ 25 กิโลกรัม รวมทั้งสิ้น 25,000 กิโลกรัม

ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟาร์ อัตราไร่ละ 1 กิโลกรัม รวมทั้งสิ้น 1,000 กิโลกรัม



การส่งมอบเมล็ดพันธุ์ข้าว ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยฟิซีฟาร์-ทู อำเภोजะนะ จังหวัดยะลา



การส่งมอบเมล็ดพันธุ์ข้าว ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยฟิซีฟาร์-ทู อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

2. การส่งเสริมความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก

จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวพื้นเมือง 2 ครั้ง เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่สำคัญ การนำเสนอข้าวอัตลักษณ์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เทคโนโลยีการผลิตข้าว

ที่เหมาะสมในเขตภาคใต้ การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากข้าวพื้นเมือง การแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ผลิตข้าวพื้นเมืองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลให้มีการพัฒนาการผลิตข้าวพื้นเมืองและเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดไปยังผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ประกอบด้วย

ครั้งที่ 1 จัดเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ 4 กรกฎาคม 2567 ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี 61 หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อทอง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่จังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา จำนวน 100 ราย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และเจ้าหน้าที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี 50 ราย รวมทั้งสิ้น 150 ราย

ครั้งที่ 2 จัดเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ 11 กรกฎาคม 2567 ณ ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส จำนวน 100 ราย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และเจ้าหน้าที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี 30 ราย รวมทั้งสิ้น 130 ราย



การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวพื้นเมือง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี



การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวพื้นเมือง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี



การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวพื้นเมือง อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

อบรมเกษตรกร ตามหลักสูตร “การทำตลาดข้าวพื้นเมืองแบบออนไลน์ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร”

ระหว่างวันที่ 14 – 16 พฤษภาคม 2567 ณ โรงแรม วีว่าสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยมีบุคคลเป้าหมาย เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 50 ราย คือเกษตรกร 44 ราย และเจ้าหน้าที่ 6 ราย

การจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง ปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์

เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกิดการรวมกลุ่มในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ ในการช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวพื้นเมืองต่อยอดพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แก้ไขปัญหาการผลิตข้าวพื้นเมืองในชุมชนดำเนินการจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ฯ ปุ๋ยชีวภาพ สารชีวภัณฑ์ จังหวัดละ 1 กลุ่ม รวม 4 กลุ่ม



การจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพสูง อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส



การจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพสูง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี



การจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพสูง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ติดตามและให้คำแนะนำ เกษตรกรตลอดฤดูกาลเพาะปลูก พร้อมทั้งสำรวจความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรและรวบรวมรายงานผลการดำเนินงานของปี ๒๕๖๗



การติดตามและให้คำแนะนำ
อำเภอโขง จังหวัดนครราชสีมา



การติดตามและให้คำแนะนำ
อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

การจัดทำแปลงสาธิตการปลูกข้าวพื้นเมือง

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว และการผลิตข้าวคุณภาพดี แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แก้ไขปัญหา และติดตามผลการใช้เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้ จังหวัดละ 1 แปลง (ขนาดแปลงเรียนรู้ ขนาด 10 ไร่) รวม 4 แปลง พื้นที่จำนวน 40 ไร่ ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดปัตตานี

การอบรมเกษตรกรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

เกษตรกร จำนวน 20 ราย/จังหวัด โดยจัดอบรมจังหวัดละ 2 ครั้ง ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลาจำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภोजะนะ รวมทั้งเจ้าหน้าที่กรมการข้าวผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ช่วยปฏิบัติงานโครงการ

จัดเมื่อวันที่ 19 – 22 พฤศจิกายน 2567 ณ แปลงเรียนรู้สาธิตการปลูกข้าวพื้นเมือง ตำบลบางขุนทอง อำเภอดงไกร จังหวัดนครราชสีมา ผู้เข้าร่วม 20 ราย

จัดเมื่อวันที่ 26 – 29 กุมภาพันธ์ 2567 ณ แปลงเรียนรู้สาธิตการปลูกข้าวพื้นเมือง ตำบลบ้านนอก อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้เข้าร่วม 20 ราย

จัดเมื่อวันที่ 19-22 กุมภาพันธ์ 2567 ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 ตำบลบุดี อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผู้เข้าร่วม 20 ราย

จัดเมื่อวันที่ 26-29 กุมภาพันธ์ 2567 ณ อาคารเอนกประสงค์ หมู่ที่ 6 ตำบลคู อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผู้เข้าร่วม 20 ราย



การฝึกอบรมเกษตรกรตาม
กระบวนการโรงเรียน
เกษตรกร อำเภอตากใบ
จังหวัดนครราชสีมา



การฝึกอบรมเกษตรกรตาม
กระบวนการโรงเรียน
เกษตรกร อำเภอเมืองยะลา
จังหวัดยะลา



การฝึกอบรมเกษตรกรตาม
กระบวนการโรงเรียน
เกษตรกร อำเภอจะนะ
จังหวัดสงขลา

โครงการฝึกอบรมศึกษาดูงานการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจาก 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และจังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่จากศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี จัดระหว่างวันที่ 24-26 กรกฎาคม 2567 ณ โรงแรมงา อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ผู้เข้าร่วม 100 ราย

การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมือง

เพื่อรวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ต่อยอดพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมือง การลดต้นทุนการผลิตข้าว และการผลิตข้าวคุณภาพดี แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แก้ไขปัญหาการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองในชุมชน ดำเนินการจัดตั้ง/พัฒนากลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมือง จังหวัดละ 1 แปลง (ขนาดแปลงเรียนรู้ ขนาด 10 ไร่) รวม 2 แปลง พื้นที่จำนวน 20 ไร่ ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา



การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมือง
อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา



การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมือง
อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

22. รายงานผลการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ กรมการข้าว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
รอบการประเมิน 12 เดือน: ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2567

ลำดับ	ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เป้าหมาย			ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้	คะแนนถ่วง น้ำหนัก
			ขั้นต้น 50%	มาตรฐาน 75%	ขั้นสูง 100%			
1	อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ร้อยละ)	10	7.44	8.41	9.37	9.78	100	10.00
2	อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ร้อยละ)	10	3.00	5.00	7.00	4.89	73.63	7.36
3	อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่เป็นสินค้าอินทรีย์ (ร้อยละ)	10	5.00	5.20	7.20	7.42	100	10.00
4	รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของเกษตรกรเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	10	78,322.00	79,359.54	80,397.08	81,616.00	100	10.00
5	จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีที่ผลิตได้ (ตัน)	10	91,057.50	95,639.07	100,220.64	114,222.29	100	10.00
6	จำนวนแปลงการผลิตข้าวที่ใช้เทคโนโลยีการจัดการในนาข้าวเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ไร่)	5	2,240	2,520	2,800	2,800	100	5.00
7	ร้อยละเฉลี่ยของราคาขายข้าวที่เพิ่มขึ้นที่เกษตรกรขายจากการเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าว (ร้อยละ)	5	9.36	10.71	12.68	12.77	100	5.00
8	ร้อยละจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการประเมิน ส่งเสริม และพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรี๊ยะและเกษตรกรรุ่นใหม่ (ร้อยละ)	5	74.00	81.00	88.00	98.72	100	5.00
9	ร้อยละที่ลดลงของจำนวนจุด Hot Spot ในพื้นที่เกษตรกรรม (ร้อยละ)	5	0.00	5.00	10.00	10.16	100	5.00
10	ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนการพัฒนางานบริการ Agenda ตามมติคณะรัฐมนตรี (12 งานบริการ)* (คะแนน)	0	50.00	75.00	100.00	-	0.00	0.00
11	ร้อยละของชุดข้อมูลเปิดที่เป็นไปตามมาตรฐานในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) (คะแนน)	6	50.00	75.00	100.00	100.00	100.00	6.00

ลำดับ	ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เป้าหมาย			ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้	คะแนนถ่วง น้ำหนัก
			ขั้นต้น 50%	มาตรฐาน75%	ขั้นสูง100%			
12	ระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล หน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย (Pillar)	6	3	4	5	3	50.00	3.00
13	คะแนนความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล หน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย (คะแนน)	6	43.59	53.59	58.59	49.92	65.83	3.95
14	คะแนนการประเมินสถานะของ หน่วยงานในการเป็นระบบ ราชการ 4.0 (PMQA 4.0) (คะแนน)	12	400.00	418.97	427.35	441.52	100.00	12.00
น้ำหนักรวม		100	คะแนนรวม					92.31
สรุปผลการประเมิน ระดับคุณภาพ								

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับคุณภาพ มีคะแนนผลการดำเนินงานอยู่ระหว่าง 90.00 - 100 คะแนน
- ระดับมาตรฐานขั้นสูง มีคะแนนผลการดำเนินงานอยู่ระหว่าง 75.00 - 89.99 คะแนน
- ระดับมาตรฐานขั้นต้น มีคะแนนผลการดำเนินงานอยู่ระหว่าง 60.00 - 74.99 คะแนน
- ระดับต้องปรับปรุง มีคะแนนผลการดำเนินงานต่ำกว่า 60 คะแนน

ปัญหา/อุปสรรค

ข้อมูลรายงานผลบางตัวชี้วัดมีความล่าช้าไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ควรประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบ และดำเนินการเก็บข้อมูลให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

23.รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตรวจสอบภายใน กข.

แผน - ผลการตรวจสอบภายใน

กลุ่มตรวจสอบภายในมีแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตรวจสอบจำนวน 17 แห่ง และตรวจติดตาม จำนวน 2 แห่ง รวมทั้งสิ้น 19 แห่ง ซึ่งหน่วยงานสามารถเข้าตรวจสอบและตรวจติดตาม เป็นไปตามแผนการตรวจสอบประจำปี คิดเป็นร้อยละ 100 ดังนี้

ศูนย์วิจัยข้าว ประกอบด้วย ศูนย์วิจัยข้าวฉะเชิงเทรา แม่ฮ่องสอน สุรินทร์ อุตรธานี สกลนคร ขอนแก่น (ตรวจพิเศษ)

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกาฬสินธุ์ บึงกาฬ ชลบุรี อุตรธานี พะเยาสกลนคร

หน่วยงานส่วนกลาง ประกอบด้วย กองประสานงานโครงการพระราชดำริ กองตรวจสอบรับรอง มาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว สำนักบริหารกลาง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กลุ่มตรวจสอบภายในมีการเรียกคืนเงินส่วนที่เบิกจ่ายเกินสิทธิ ไม่เป็นไปตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการจ้างจากหน่วยรับตรวจ ทั้งสิ้นจำนวน 171,292.62 บาท เพื่อให้เกิดประโยชน์ ประหยัด คุ่มค่า โปร่งใส และมีให้ส่วนราชการเสียประโยชน์ ซึ่งระหว่าง ปีงบประมาณกลุ่มตรวจสอบภายในได้เสนอข้อมูลให้กลุ่มนิติการ สำนักบริหารกลาง ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องที่อาจส่งไปทางไม่สุจริต จำนวน 1 หน่วยรับตรวจ

กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. งานด้านให้คำปรึกษา
2. งานด้านการให้ความเชื่อมั่น (การตรวจสอบ)

1) กิจกรรมด้านการเงินและบัญชี

1.1) ตรวจสอบการรับเงิน – การจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) การรับ – จ่ายเงิน การถอนคืนเงินรายได้แผ่นดินประเภทค่าปรับ และการนำเงินส่งคลังในระบบ GFMS ผ่านระบบ KTB Corporate Online ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน จากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 36 ลงวันที่ 8 เมษายน 2559 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 75 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2559 เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์กรณีถอนคืนรายได้แผ่นดินประเภท ค่าปรับ หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 76 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2559 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ ในการนำเงินส่งคลังในระบบ GFMS ผ่านระบบ KTB Corporate Online หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 77 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2559 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการรับเงินของส่วนราชการผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

1.2) ด้านบัญชี ตรวจสอบเงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ วัสดุและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน

การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุน ราชการ พ.ศ. 2562 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรพระราชการ พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2) กิจกรรมด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. 2560 และกฎ ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุ

3) กิจกรรมด้านความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่ง ตรวจสอบระบบงานความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่ง ทั้ง 4 ระบบงาน ได้แก่ ระบบงานความรับผิดชอบทางละเมิด ระบบงานความรับผิดชอบทางแพ่ง ระบบงาน ผิดสัญญา รับทุน/ลาศึกษา และระบบงานฐานข้อมูลลูกหนี้ ตามคู่มือการใช้งานระบบความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่ง ของกรมบัญชีกลาง ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.6/ว 239 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2558 เรื่อง การใช้งานระบบความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่ง ตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

4) กิจกรรมการดำเนินงานโครงการที่มีวงเงินสูง 5 ลำดับแรกของกรมการข้าว และการดำเนินงาน ตามภารกิจของกรมการข้าว เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า ตามระเบียบหลักเกณฑ์ แนวทาง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

5) การจัดทำบัญชีเมล็ดพันธุ์คงคลังของหน่วยงานส่วนกลางที่มีที่ตั้งอยู่ภูมิภาคของกรมการข้าว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และตามระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวทางของกรมการข้าว และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

6) การจัดซื้อเมล็ดพันธุ์คืน การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ (เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการผลิตและขยายพันธุ์พืช) และการจำหน่ายและแจกเมล็ดพันธุ์ของหน่วยงานส่วนกลางที่มีที่ตั้งอยู่ภูมิภาคของกรมการข้าว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และกฎ ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความ ในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ รวมถึงระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวทางของกรมการข้าว และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

3. งานภารกิจอื่น

1) งานตรวจสอบเงินสวัสดิการกรมการข้าว ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายในได้รับมอบหมายให้ ทำหน้าที่ตรวจสอบการเงินของเงินสวัสดิการกรมการข้าว ซึ่งตามระเบียบกำหนดให้ดำเนินการตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับเอกสาร

2) จัดทำรายงานการประเมินตนเองเป็นระยะสำหรับปี ซึ่งกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค 0409.2/ว 014 ลงวันที่ 10 มกราคม 2565 กำหนดให้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 การประกัน และปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายใน : การประเมินภายในองค์กร ให้หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ทุกแห่ง ให้ดำเนินการประเมินตนเองเป็นระยะ โดยต้องดำเนินการ

อย่างน้อยตามรูปแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด และจัดส่งรายงานผลการประเมินให้กรมบัญชีกลางภายใน ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ พร้อมทั้งบันทึกและจัดส่งทาง <https://forms.gle/m2zjDCvEv4927f5i9>

3) จัดทำระบบการควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยงของกลุ่มตรวจสอบภายใน ตามรูปแบบที่ กรมบัญชีกลางกำหนด และส่งข้อมูลให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง (กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) พร้อมทั้งจัดทำรายงาน การสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (แบบ ปค. 6)

ข้อตรวจพบและประเด็นความเสี่ยงที่พบ จากการปฏิบัติงานตรวจสอบสรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

1) การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน หน่วยรับตรวจมีการจัดทำควบคุมภายใน ของหน่วยงานตามแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด แต่ยังพบว่ามีการระบุปัญหาในการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ไม่ครบทุกภารกิจงาน ไม่มีการเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ภายในทราบอย่างทั่วถึง และศูนย์วิจัยข้าวส่วนใหญ่ไม่จัดทำการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงาน **ความเสี่ยง** 1) อาจเกิดความเสี่ยงที่มี ผลกระทบต่อส่วนราชการที่ผู้ปฏิบัติงานมิได้วิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งผลให้แก้ไขปัญหาได้ไม่ทันกาล ส่งผลกระทบต่อส่วนราชการที่ประเมินเป็นมูลค่าได้และประเมินมูลค่ามิได้ เช่น ชื่อเสียงของส่วนราชการ ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน เป็นต้น 2) การปฏิบัติงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย/ เป้าประสงค์ และ 3) ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. 2561

2) การควบคุมกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์คัด พันธุ์หลัก การจัดทำและควบคุมบัญชีเมล็ดพันธุ์ บางหน่วยงานไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม เช่น การรับเมล็ดพันธุ์จากแปลงขยายพันธุ์ไม่มีการชั่งน้ำหนักก่อน การนำไปปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ การบันทึกข้อมูลบัญชีเมล็ดพันธุ์คงคลังไม่ครอบคลุม ไม่มีการตรวจสอบ เมล็ดพันธุ์คงคลังระหว่างฝ่ายบริหารทั่วไประหว่างกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ (Cross check) บางหน่วยงานพื้นที่โรงเก็บ เมล็ดพันธุ์ ไม่เหมาะสม ไม่รัดกุม หรือป้องกันการสูญหายได้ และการตรวจนับเมล็ดพันธุ์คงเหลือไม่ตรงกับบัญชี เมล็ดพันธุ์ โดยบางแห่งพบเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ทราบสายพันธุ์ ชั้นพันธุ์ตลอดจนที่มาของเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น **ความเสี่ยง** 1) เมล็ดพันธุ์อาจเกิดการสูญหายทุกช่วงการปฏิบัติงาน 2) ไม่สามารถตรวจสอบช่วงเวลา ที่เมล็ดพันธุ์สูญหายได้ การแก้ไขสถานการณ์ไม่ทันกาล 3) ข้อมูลเมล็ดพันธุ์ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน อาจส่งผลให้ผู้บริหารกรมการข้าว ตัดสินใจผิดพลาด 4) เปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตได้ง่าย และ 5) อาจมีเมล็ดพันธุ์ที่อยู่นอกระบบการควบคุม ที่ไม่บันทึกบัญชีซึ่งส่อไปในทางไม่สุจริต

3) การจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยบางรายการไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่ครบถ้วน เช่น วิธีการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้อง ไม่พบใบสั่งซื้อสั่งจ้าง ไม่แนบใบเสนอราคา ไม่จองเงินในระบบ GFMS ผู้ซื้อ ผู้ขาย/ผู้รับจ้างไม่ลงนามใบสั่งซื้อสั่งจ้าง ไม่ปิดอาการแสตมป์ การจัดซื้อจัดจ้าง วงเงินตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไปไม่แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง และไม่เสนอรายงาน ผลการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะและกำหนดราคากลางเสนอต่อหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อพิจารณาอนุมัติ ราคากลาง ตรวจรับงานจ้างไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการจ้าง และกรณีที่เกิดค่าปรับไม่พบหนังสือขอสงวนสิทธิค่าปรับ/ แจ้งค่าปรับ เป็นต้น **ความเสี่ยง** 1) อาจไม่มีการจัดซื้อจัดจ้างแต่มีการเบิกจ่ายเงินออกจากระบบ

4) แจกเมล็ดพันธุ์ไม่เป็นไปตามระเบียบที่กรมการข้าวกำหนด หลักฐานการเบิกจ่ายเมล็ดพันธุ์ บางหน่วยงานไม่ครบถ้วน ไม่เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งจ่าย **ความเสี่ยง** เบิกจ่ายเมล็ดพันธุ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

5) การควบคุมภายในระบบการเงินบางหน่วยงานไม่เหมาะสม เช่น ไม่จัดทำเงินประจำงวด ส่วนจังหวัด หรือจัดทำแต่ไม่ทันเงินก่อนการเบิกจ่าย ไม่กระทบบยอดเงินคงเหลือ ไม่จัดทำรายงานการใช้ ใบเสร็จรับเงินประจำปี การรับเงินบางรายการไม่ออกใบเสร็จรับเงิน ผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ตรวจสอบการรับเงิน ประจำวันไม่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อนุมัติการโอนเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ลงลายมือชื่อในทะเบียนคุม การโอนไม่ครบถ้วน และเอกสารการรับเงิน - จ่ายเงินพิมพ์เอกสารไม่ครบถ้วน ทะเบียนคุมเงินประกันสัญญา บันทึกลับไม่ครบถ้วน เบิกจ่ายเงินให้กับผู้ไม่มีสิทธิ เจ้าหน้าที่การเงิน เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งจ่ายเช็ค เบิกจ่ายเงิน โดยหัวหน้าหน่วยงานไม่ลงนามอนุมัติเบิกจ่าย จัดทำสัญญายืมเงินไม่ครบ 2 ฉบับ ระบุวันครบกำหนดสัญญา ไม่ถูกต้อง เบิกจ่ายเงินล่าช้า เบิกจ่ายเงินเกินสิทธิ ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการจ้าง และมีการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ **ความเสี่ยง** 1) เงินงบประมาณอาจไม่เพียงพอ 2) เปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตได้ง่าย 3) อาจนำส่งเงินไม่ครบถ้วน 4) ขาดหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน 5) ขาดใช้เงินยืมล่าช้า และ 6) เบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง

6) การกำกับ ควบคุมทรัพย์สินบางรายการไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม เช่น ไม่เขียนเลขครุภัณฑ์ ที่ตัวครุภัณฑ์ ไม่บันทึกรายการซ่อมบำรุงรักษา และรถยนต์ราชการมีการนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ได้ อนุญาตแต่เกินเวลาที่ได้อนุญาตไว้ ใช้รถยนต์ยามวิกาล บันทึกการใช้รถยนต์ไม่เป็นปัจจุบันไม่ระบุเวลา ออก - กลับ ถึงสำนักงาน ไม่ระบุระยะทาง เป็นต้น **ความเสี่ยง** 1) ครุภัณฑ์อาจถูกเคลื่อนย้าย สูญหาย 2) ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าครุภัณฑ์มีการซ่อมแซมหรือไม่ เมื่อใด และไม่สามารถวางแผนการซ่อมบำรุงรักษาได้ และ 3) กรณีที่เกิดอุบัติเหตุเจ้าหน้าที่ต้องถูกสอบสวนเท็จจริง และอาจต้องรับโทษทางวินัย และรับผิดชอบละเมิดและแพ่ง ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว การปฏิบัติงานการเงินและบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ บางประเด็นยังไม่เป็นไปตามข้อซักซ้อม คู่มือการปฏิบัติของกรมการข้าว และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำชับให้ หน่วยงานปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3

รายงานทางการเงิน

ผลการใช้จ่ายงบประมาณกรรมการข่าว ประจำปี พ.ศ. 2567

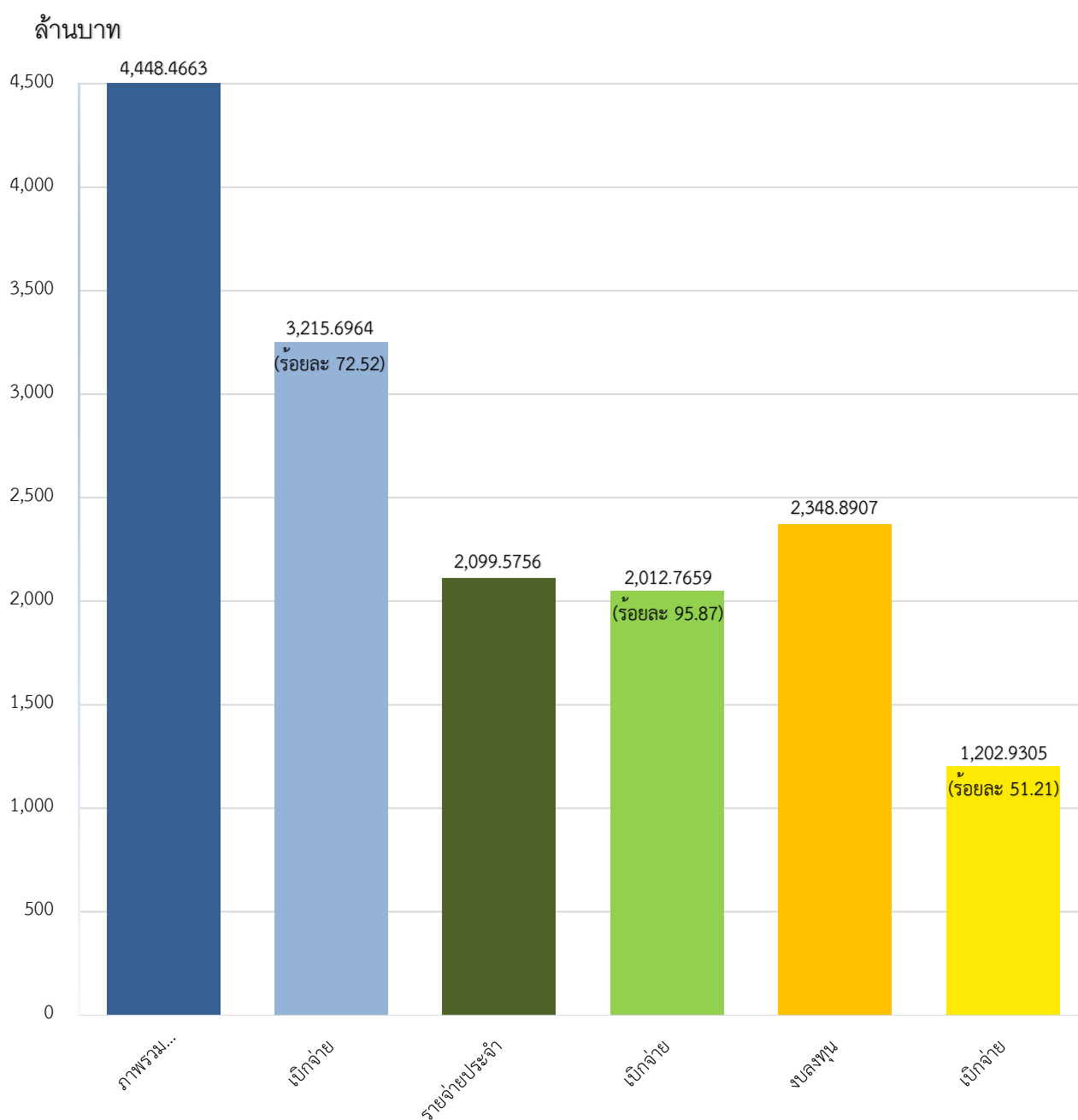
จำแนกตามงบรายจ่าย

(ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567)

ภาพรวมงบประมาณได้รับทั้งสิ้น 4,448.4663 ล้านบาท เบิกจ่าย 3,215.6964 ล้านบาท

คิดเป็นร้อยละ 72.29 จำแนกเป็น

- 1) รายจ่ายประจำ วงเงิน 2,099.5756 ล้านบาท เบิกจ่าย 2,012.7659 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.87
- 2) รายจ่ายลงทุน วงเงิน 2,348.8907 ล้านบาท เบิกจ่าย 1,202.9305 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 51.21



กรมการข้าว
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

			(หน่วย:บาท)
	หมายเหตุ	2567	2566
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	358,331,733.31	243,616,184.99
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	5	10,112,964.88	1,507,077,232.43
วัสดุคงเหลือ		5,681,659.80	6,095,369.87
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	4,799.22	5,985.32
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		374,131,157.21	1,756,794,772.61
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	7	4,015,512,748.30	2,912,860,827.47
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	8	14,583,971.50	26,908,788.42
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		4,030,096,719.80	2,939,769,615.89
รวมสินทรัพย์		4,404,227,877.01	4,696,564,388.50

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้



(นายวีระศักดิ์ หอมสมบัติ)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง



(นายฉัตรกิตติ์ ขงทิพย์)

อธิบดีกรมการข้าว

กรรมการข่าว
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

			(หน่วย:บาท)
	หมายเหตุ	2567	2566
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า	9	76,928,479.73	58,378,041.50
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	10	32,565,585.21	3,597.95
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	11	18,552,492.81	1,479,822,605.13
เงินรับฝากระยะสั้น	12	92,141,425.15	41,548,722.17
รวมหนี้สินหมุนเวียน		220,187,982.90	1,579,752,966.75
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว	13	42,503,377.13	599,493.54
เงินทดรองราชการรับจากคลังระยะยาว		3,080,000.00	3,080,000.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		45,583,377.13	3,679,493.54
รวมหนี้สิน		265,771,360.03	1,583,432,460.29
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน	15	1,273,702,884.21	1,273,702,884.21
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		2,864,753,632.77	1,839,429,044.00
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		4,138,456,516.98	3,113,131,928.21
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		4,404,227,877.01	4,696,564,388.50

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้


(นายวีระศักดิ์ หอมสมบัติ)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง


(นายณัฐกิตติ ชองทิพย์)
อธิบดีกรมการข่าว

กรรมการข่าว งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567			
			(หน่วย:บาท)
	หมายเหตุ	2567	2566
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	16	5,172,414,390.26	20,242,981,301.52
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	17	53,547,777.39	49,090,236.79
รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค	18	92,341,230.04	154,103,495.58
รายได้อื่น	19	4,045,198.63	1,500,355.65
รวมรายได้		5,322,348,596.32	20,447,675,389.54
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	20	712,590,906.78	729,017,752.11
ค่าน้ำเหมาจ่ายบ้าน	21	424,608,078.53	394,150,331.51
ค่าตอบแทน	22	4,004,307.10	4,176,123.42
ค่าใช้สอย	23	721,688,797.55	613,039,821.17
ค่าวัสดุ	24	775,786,544.00	1,105,127,359.35
ค่าสาธารณูปโภค	25	29,565,928.34	33,863,713.29
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	26	522,979,281.71	468,869,944.94
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	27	1,104,603,941.00	17,316,477,105.82
ค่าใช้จ่ายอื่น	28	1,196,222.54	395,084.45
รวมค่าใช้จ่าย		4,297,024,007.55	20,665,117,236.06
รวมรายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		1,025,324,588.77	(217,441,846.52)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้



(นายวีระศักดิ์ หอมสมบัติ)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง



(นายณัฐกิตติ์ ขອງทิพย์)
อธิบดีกรมการข่าว

กรรมการข่าว
จบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

	ทุน	รายได้สูง/(ต่ำ) กว่า ค่าใช้จ่ายสะสม	(หน่วย:บาท) รวมสินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 - ตามที่รายงานไว้เดิม	495,650,026.79	2,835,016,739.21	3,330,666,766.00
ผลกระทบจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	(778,145,848.69)	(778,145,848.69)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 - หลังการปรับปรุง	495,650,026.79	2,056,870,890.52	2,552,520,917.31
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2566			
การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดเพิ่ม	778,052,857.42	-	778,052,857.42
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(217,441,846.52)	(217,441,846.52)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	1,273,702,884.21	1,839,429,044.00	3,113,131,928.21
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	1,273,702,884.21	1,839,429,044.00	3,113,131,928.21
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2567			
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	1,025,324,588.77	1,025,324,588.77
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	1,273,702,884.21	2,864,753,632.77	4,138,456,516.98

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้



(นายวิระศักดิ์ ทอมสมเป็ด)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง



(นายณัฏฐกิตติ ขອງทิพย์)
อธิบดีกรมการข่าว

เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช กรรมการข้าว

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2567	2566 (ปรับปรุงใหม่)
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	1,325,606,790.76	1,224,790,683.11
ลูกหนี้การค้า	5	2,638,000.00	2,638,000.00
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	6	366,440.00	219,366.68
สินค้าคงเหลือ	7, 21	91,074,057.99	102,663,662.41
วัสดุคงเหลือ	8, 21	12,388,418.45	4,946,159.24
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		1,432,073,707.20	1,335,257,871.44
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ลูกหนี้อื่นระยะยาว	9	9,385,592.89	9,312,917.89
อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	10	55,680,817.79	56,946,481.64
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	11	1,024,293.89	640,820.53
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		66,090,704.57	66,900,220.06
รวมสินทรัพย์		1,498,164,411.77	1,402,158,091.50

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้



(นายกฤษฎิน คำตัน)

ผู้อำนวยการกองเมล็ดพันธุ์ข้าว



(นายณัฏฐกิตติ์ ขงทิพย์)

อธิบดีกรมการข้าว ในฐานะ ประธานคณะกรรมการ
บริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช

เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมการข้าว

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ	2567	2566
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
หนี้สิน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	12 1,821,802.00	2,055,340.69
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,821,802.00	2,055,340.69
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	9 9,312,917.89	9,312,917.89
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	9,312,917.89	9,312,917.89
รวมหนี้สิน	11,134,719.89	11,368,258.58
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
ทุน	377,127,000.00	377,127,000.00
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	1,109,902,691.88	1,013,662,832.92
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	1,487,029,691.88	1,390,789,832.92
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	1,498,164,411.77	1,402,158,091.50

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นายฤทธิชัย คำตัน)

ผู้อำนวยการกองเมล็ดพันธุ์ข้าว

(นายณัฐฤทธิศักดิ์ ของทิพย์)

อธิบดีกรมการข้าว ในฐานะ ประธานคณะกรรมการ
บริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช

เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช กรรมการข้าว

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

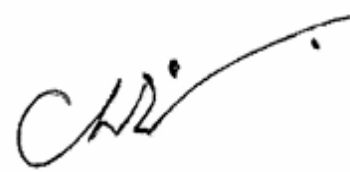
(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2567	2566
รายได้			
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	13	1,962,860,652.55	2,192,462,579.37
รายได้อื่น		1,455,091.74	2,207,453.28
รวมรายได้		<u>1,964,315,744.29</u>	<u>2,194,670,032.65</u>
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	14	13,369,520.62	13,115,947.48
ค่าบำเหน็จบำนาญ		1,218,560.00	-
ค่าตอบแทน		141,400.00	111,800.00
ค่าใช้สอย	15	85,179,688.82	82,836,270.82
ค่าวัสดุ	16	10,411,260.46	11,194,861.57
ค่าสาธารณูปโภค		35,919,168.70	39,452,166.14
ต้นทุนขายสินค้าและบริการ	17	1,694,346,501.50	1,934,823,331.57
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	18	17,956,198.16	20,413,605.31
ค่าใช้จ่ายอื่น	19	9,533,587.07	10,067,538.60
รวมค่าใช้จ่าย		<u>1,868,075,885.33</u>	<u>2,112,015,521.49</u>
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		<u><u>96,239,858.96</u></u>	<u><u>82,654,511.16</u></u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้


(นายฤทธิชัย คำตัน)

ผู้อำนวยการกองเมล็ดพันธุ์ข้าว


(นายณัฏฐกิตติ์ ขงทิพย์)

อธิบดีกรมการข้าว ในฐานะ ประธานคณะกรรมการ
บริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช

เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมการข้าว

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2567	2566
รายได้			
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	13	1,962,860,652.55	2,192,462,579.37
รายได้อื่น		1,455,091.74	2,207,453.28
รวมรายได้		<u>1,964,315,744.29</u>	<u>2,194,670,032.65</u>
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	14	13,369,520.62	13,115,947.48
ค่าบำเหน็จบำนาญ		1,218,560.00	-
ค่าตอบแทน		141,400.00	111,800.00
ค่าใช้จ่ายสอย	15	85,179,688.82	82,836,270.82
ค่าวัสดุ	16	10,411,260.46	11,194,861.57
ค่าสาธารณูปโภค		35,919,168.70	39,452,166.14
ต้นทุนขายสินค้าและบริการ	17	1,694,346,501.50	1,934,823,331.57
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	18	17,956,198.16	20,413,605.31
ค่าใช้จ่ายอื่น	19	9,533,587.07	10,067,538.60
รวมค่าใช้จ่าย		<u>1,868,075,885.33</u>	<u>2,112,015,521.49</u>
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		<u><u>96,239,858.96</u></u>	<u><u>82,654,511.16</u></u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางกฤษฎิ์ คำตัน)

ผู้อำนวยการกองเมล็ดพันธุ์ข้าว

(นายณัฏฐกิตติ์ ของทิพย์)

อธิบดีกรมการข้าว ในฐานะ ประธานคณะกรรมการ
บริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช



รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567
กรมการข้าว

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน



รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ อธิบดีกรมการข่าว

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรายงานการเงิน ของกรมการข่าว ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน และงบแสดง การเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึง สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า รายงานการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของกรมการข่าว ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และผลการดำเนินงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจ เงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรค ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงินในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจ เงินแผ่นดินที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรายงานการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติ ตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน และประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชี ที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน

1

ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขอให้สังเกตหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 2 เรื่อง เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนที่ไม่เป็นนิติบุคคลต้องจัดทำรายงานการเงินรวม ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 35 เรื่อง รายงานการเงินรวม (เมื่อมีการประกาศใช้) แต่กระทรวงการคลังยังมิได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับดังกล่าว ดังนั้น กรมวิชาการเกษตรจึงยังมิได้จัดทำรายงานการเงินรวม ทั้งนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมิได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขในเรื่องนี้

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วยข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี แต่ไม่รวมรายงานการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในรายงานประจำปีนั้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินคาดว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะได้รับรายงานประจำปีภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อรายงานการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่น และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลอื่น

ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรายงานการเงิน คือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับรายงานการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้อ่านรายงานประจำปี หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสรุปได้ว่าการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับผู้บริหาร

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อรายงานการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควร ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำรายงานการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำรายงานการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่มีข้อกำหนดในกฎหมายหรือเป็นนโยบายรัฐบาลที่จะเลิกหน่วยงานหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่ารายงานการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีความสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้รายงานการเงินจากการใช้รายงานการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในรายงานการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของหน่วยงาน

- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร



- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้หน่วยงานต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของรายงานการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่ารายงานการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

อัมพรไพ์ อิศรมงคล

(นางสาววันทนี สุชนบุรณ์)

ผู้อำนวยการกลุ่ม รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักตรวจเงินแผ่นดินที่ 11

สุทธาทิพย์ พรหมรุ่งเรือง

(นางสาวสุทธาทิพย์ พรหมรุ่งเรือง)

ผู้อำนวยการกลุ่ม

กรมการข้าว
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

			(หน่วย:บาท)
	หมายเหตุ	2567	2566
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	358,331,733.31	243,616,184.99
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	5	10,112,964.88	1,507,077,232.43
วัสดุคงเหลือ		5,681,659.80	6,095,369.87
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	4,799.22	5,985.32
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		374,131,157.21	1,756,794,772.61
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	7	4,015,512,748.30	2,912,860,827.47
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	8	14,583,971.50	26,908,788.42
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		4,030,096,719.80	2,939,769,615.89
รวมสินทรัพย์		4,404,227,877.01	4,696,564,388.50

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้



(นายวีระศักดิ์ หอมสมบัติ)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง



(นายณัฐกิตติ ขອງทิพย์)
อธิบดีกรมการข้าว

กรรมการข่าว
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

			(หน่วย:บาท)
	หมายเหตุ	2567	2566
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า	9	76,928,479.73	58,378,041.50
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	10	32,565,585.21	3,597.95
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	11	18,552,492.81	1,479,822,605.13
เงินรับฝากระยะสั้น	12	92,141,425.15	41,548,722.17
รวมหนี้สินหมุนเวียน		220,187,982.90	1,579,752,966.75
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว	13	42,503,377.13	599,493.54
เงินทดรองราชการรับจากคลังระยะยาว		3,080,000.00	3,080,000.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		45,583,377.13	3,679,493.54
รวมหนี้สิน		265,771,360.03	1,583,432,460.29
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน	15	1,273,702,884.21	1,273,702,884.21
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		2,864,753,632.77	1,839,429,044.00
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		4,138,456,516.98	3,113,131,928.21
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		4,404,227,877.01	4,696,564,388.50

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้


(นายวีระศักดิ์ หอมสมบัติ)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง


(นายณัฐกิตติ ชองทิพย์)
อธิบดีกรมการข่าว

กรรมการข่าว			
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน			
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567			
		(หน่วย:บาท)	
	หมายเหตุ	2567	2566
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	16	5,172,414,390.26	20,242,981,301.52
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	17	53,547,777.39	49,090,236.79
รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค	18	92,341,230.04	154,103,495.58
รายได้อื่น	19	4,045,198.63	1,500,355.65
รวมรายได้		5,322,348,596.32	20,447,675,389.54
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	20	712,590,906.78	729,017,752.11
ค่าน้ำเหมาจ่ายบ้าน	21	424,608,078.53	394,150,331.51
ค่าตอบแทน	22	4,004,307.10	4,176,123.42
ค่าใช้สอย	23	721,688,797.55	613,039,821.17
ค่าวัสดุ	24	775,786,544.00	1,105,127,359.35
ค่าสาธารณูปโภค	25	29,565,928.34	33,863,713.29
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	26	522,979,281.71	468,869,944.94
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	27	1,104,603,941.00	17,316,477,105.82
ค่าใช้จ่ายอื่น	28	1,196,222.54	395,084.45
รวมค่าใช้จ่าย		4,297,024,007.55	20,665,117,236.06
รวมรายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		1,025,324,588.77	(217,441,846.52)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้


(นายวีระศักดิ์ หอมสมบัติ)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง


(นายณัฐกิตติ์ ชองทิพย์)
อธิบดีกรมการข่าว

กรรมการข่าว
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

	ทุน	รายได้สูง/(ต่ำ) กว่า ค่าใช้จ่ายสะสม	(หน่วย:บาท) รวมสินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 - ตามที่รายงานไว้เดิม	495,650,026.79	2,835,016,739.21	3,330,666,766.00
ผลกระทบจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	(778,145,848.69)	(778,145,848.69)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 - หลังการปรับปรุง	495,650,026.79	2,056,870,890.52	2,552,520,917.31
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2566			
การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดเพิ่ม	778,052,857.42	-	778,052,857.42
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(217,441,846.52)	(217,441,846.52)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	1,273,702,884.21	1,839,429,044.00	3,113,131,928.21
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	1,273,702,884.21	1,839,429,044.00	3,113,131,928.21
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2567			
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	1,025,324,588.77	1,025,324,588.77
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	1,273,702,884.21	2,864,753,632.77	4,138,456,516.98

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้



(นายวิระศักดิ์ ทอมสมเป็ด)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง



(นายณัฏฐกิตติ ขອງทิพย์)
อธิบดีกรมการข่าว

กรรมการข้าว
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

กรรมการข้าวเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดตั้งขึ้นในปี 2549 โดยมีภารกิจที่เกี่ยวกับข้าว ได้แก่ การปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และมีคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวนา การแปรรูป และการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมถึงการตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว

กรรมการข้าวมีสถานที่ตั้งอยู่ในบริเวณภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เลขที่ 2177 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

กรรมการข้าวมีหน่วยงานภายใต้สังกัด รวม 58 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยเบิกจ่ายในส่วนภูมิภาค จำนวน 57 แห่ง และมีหน่วยเบิกจ่ายในส่วนกลาง จำนวน 1 แห่ง โดยรับผิดชอบบริหารจัดการเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในส่วนของแต่ละแห่ง หน่วยเบิกจ่ายดังกล่าวไม่เป็นหน่วยงานที่เสนอรายงานและไม่มีการจัดทำรายงานการเงินแยกกัน รายการบัญชีของหน่วยเบิกจ่ายทุกแห่งจึงได้นำมาแสดงรวมไว้ในงบการเงินฉบับนี้

กรรมการข้าวมีเงินทุนหมุนเวียนที่ไม่เป็นนิติบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 1 เงินทุน คือ เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช ดำเนินงานตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช พ.ศ. 2562 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสนับสนุนเป็นเงินทุนหมุนเวียนที่มีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดี เพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตและกระจายพันธุ์พืชคุณภาพสูงไปสู่เกษตรกรในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยไม่ต้องนำรายได้ส่งคลัง แต่ได้นำรายการบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนที่ไม่เป็นนิติบุคคลดังกล่าวมาแสดงรวมกับกรรมการข้าว เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของเงินทุนหมุนเวียนที่ไม่เป็นนิติบุคคล ตามนัยพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวน 4,437,594,000.00 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 19,609,975,000.00 บาท) โดยแยกเป็นงบลงทุน จำนวน 1,339,734,700.00 บาท และงบประจำ จำนวน 3,097,859,300.00 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และแผนงานยุทธศาสตร์จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินของกรมการข้าวฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค 0410.2/ว 559 ลงวันที่ 25 กันยายน 2566 เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2566) และหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 133 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568 เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนที่ไม่เป็นนิติบุคคล รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวง การคลังประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยไว้เป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

รายงานการเงินของกรมการข้าวซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่เสนอรายงานตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ รวมรายการบัญชีที่เกิดขึ้นทั้งที่หน่วยงานในส่วนกลาง และหน่วยงานในส่วนภูมิภาค

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ และเช็คธนาคาร หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคาร ในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

เงินทดรองราชการ หมายถึง เงินที่หน่วยงานได้รับจากรัฐบาลเพื่อทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่าย ปลีกย่อยในการดำเนินงานของหน่วยงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ การใช้จ่ายเงินทดรองราชการจะบันทึกควบคุม โดยทะเบียนยอดบัญชีเงินทดรองราชการจะเป็นยอดคงที่ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ เมื่อหน่วยงานใช้จ่ายเงินทดรองราชการแล้ว จะรวบรวมหลักฐานการจ่ายเพื่อเบิกเงินงบประมาณมาขอใช้เงินทดรองราชการ

หน่วยงานจะบันทึกรับรู้เงินทดรองราชการเมื่อได้รับเงินควบคู่ไปกับการบันทึกเงินทดรองราชการรับจากคลัง และให้แสดงรายการเงินทดรองราชการในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมจะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

เงินฝากคลัง หมายถึง เงินนอกงบประมาณที่หน่วยงานฝากไว้กับกระทรวงการคลัง หน่วยงานจะรับรู้เงินฝากคลังในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ โดยแสดงรายการเงินฝากคลังในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

3.2 ลูกหนี้

ลูกหนี้เงินยืม หมายถึง ลูกหนี้ภายในหน่วยงาน กรณีให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ ยืมเงินไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ย เช่น ลูกหนี้เงินงบประมาณ ลูกหนี้เงินนอกงบประมาณแสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

3.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูง และไม่มีลักษณะคงทนถาวร หน่วยงานวัดมูลค่าวัสดุคงเหลือในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

3.4 อาคาร และอุปกรณ์

หน่วยงานแสดงรายการอาคาร และอุปกรณ์ ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม
หน่วยงานรับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขึ้นต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขึ้นต่ำตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป
ราคาทุนรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพและสถานที่ที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเองประกอบด้วย ต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์

ส่วนประกอบของรายการอาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมีต้นทุนที่นับสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากจากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการ อาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนออกจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชีส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุง อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ จะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ กรรมการข่าวได้กำหนดอายุการใช้งานของครุภัณฑ์และอัตราค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้างตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.3/ว 43 ลงวันที่ 29 มกราคม 2562 เรื่อง คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ประกอบหนังสือกรมการข่าว ที่ กษ 2601/ว 41 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2567 เรื่อง การกำหนดอายุการใช้งานของครุภัณฑ์และอัตราค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้างของกรมการข่าว ดังนี้

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

3.4 อาคาร และอุปกรณ์ (ต่อ)

อาคารถาวร	35 ปี
อาคารชั่วคราว/โรงเรียน	8 ปี
สิ่งก่อสร้างใช้คอนกรีตเสริมเหล็กหรือโครงเหล็กเป็นส่วนประกอบหลัก	15 ปี
สิ่งปลูกสร้างใช้ไม้หรือวัสดุอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบหลัก	5 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	8 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	8 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ ยกเว้น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	7 ปี
เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	15 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	7 ปี
ครุภัณฑ์การเกษตร	
- เครื่องมือและอุปกรณ์	5 ปี
- เครื่องจักรกล	7 ปี
ครุภัณฑ์โรงงาน	
- เครื่องมือและอุปกรณ์	5 ปี
- เครื่องจักรกล	8 ปี
ครุภัณฑ์ก่อสร้าง	
- เครื่องมือและอุปกรณ์	5 ปี
- เครื่องจักรกล	8 ปี
ครุภัณฑ์สำรวจ	8 ปี
ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	7 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	3 ปี
ครุภัณฑ์การศึกษา	3 ปี
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	3 ปี
ครุภัณฑ์กีฬา/กายภาพ	3 ปี
ครุภัณฑ์กีฬา/นาฏศิลป์	3 ปี
ครุภัณฑ์อาวุธ	8 ปี
ครุภัณฑ์สนาม	3 ปี
ครุภัณฑ์อื่น ๆ	3 ปี

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

3.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบงานต่าง ๆ และต้นทุนเว็บไซต์ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อและการจ้างพัฒนาขึ้น โดยหน่วยงาน มีสิทธิควบคุมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพ ในการให้บริการจากสินทรัพย์นั้นเกินกว่าหนึ่งปี หน่วยงานแสดงรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามราคาทุน หักค่าตัดจำหน่ายสะสม

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามการกำหนดอายุการใช้งานของสินทรัพย์กรมการข่าว ดังนี้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3 ปี

3.6 รายได้รอการรับรู้

รายได้รอการรับรู้ เป็นการโอน (ไม่ว่าจะเป็นตัวเงิน หรือไม่เป็นตัวเงิน) รวมทั้งเงินอุดหนุน ที่หน่วยงานได้รับโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน

3.6.1 รายการที่รับโอนก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2563 รับรู้เมื่อได้รับโอนและได้รับอนุญาต ให้เก็บไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงาน

- การโอนที่ได้รับโดยไม่ระบุดูวัตถุประสงค์หรือที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน ภายในหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบระยะเวลาบัญชีที่รับเงินหรือสินทรัพย์นั้น

- การโอนที่ได้รับโดยระบุดูวัตถุประสงค์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานมากกว่า หนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี รับรู้เป็นหนี้สินและทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่าย กรณีเป็นสินทรัพย์ ที่ได้รับมาและก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานมากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี รับรู้เป็นรายได้ตลอดอายุ การใช้งานของสินทรัพย์ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์นั้น

3.6.2 รายการที่รับโอนที่เกิดขึ้นในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2563 เป็นต้นไป รับรู้รายการ ที่รับโอน ดังนี้

- ส่วนของภาระผูกพันในปัจจุบันที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ให้รับรู้เป็นหนี้สิน
- ส่วนที่ไม่ต้องรับรู้เป็นหนี้สิน ให้รับรู้เป็นสินทรัพย์และรายได้

3.6.3 เงินรับบริจาคเป็นเงินอุดหนุน (ทุนวิจัย) ที่หน่วยงานได้รับเงินอุดหนุนจาก บุคคลภายนอก แต่ยังถือเป็นรายได้ในรอบบัญชีปัจจุบันไม่ได้เนื่องจากข้อจำกัดในการใช้ โดยจะทยอยรับรู้เป็น รายได้ในอนาคตเมื่อมีการใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ✓

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

3.7 สัญญาเช่าดำเนินงาน

สัญญาเช่าระยะยาวเพื่อเช่าทรัพย์สิน โดยที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนส่วนใหญ่ไม่ได้โอนมาให้ผู้เช่า หน่วยงานจะบันทึกเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากว่าจะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งสะท้อนถึงระยะเวลาที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์ได้ดีกว่า

3.8 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ แต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นในอนาคต และสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ เช่น หนี้สินค่าชดเชยความเสียหาย หน่วยงานจะรับรู้ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่จะต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

3.9 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ ดังนี้

(1) กรณีที่เบิกจ่ายเงินเข้าบัญชีของหน่วยงานเพื่อนำไปจ่ายต่อให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินของหน่วยงาน รับรู้รายได้จากเงินงบประมาณเมื่อได้ส่งคำขอเบิกเงินกับคลัง

(2) กรณีที่เบิกหักผลส่งหรือเบิกจ่ายตรงจากรัฐบาลให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินของหน่วยงาน โดยหน่วยงานไม่ได้รับตัวเงิน รับรู้รายได้จากเงินงบประมาณเมื่อได้รับอนุมัติคำขอเบิกเงินจากคลัง

3.10 รายได้จากเงินกู้ของรัฐบาล

หน่วยงานรับรู้รายได้จากเงินกู้ของรัฐบาล ดังนี้

(1) เมื่อได้รับเงินในกรณีที่แหล่งเงินกู้อย่างเงินกู้ให้กับหน่วยงานโดยตรง หรือ

(2) รับรู้รายได้พร้อมกับรับรู้ค่าใช้จ่ายในกรณีที่แหล่งเงินกู้อย่างเงินตรงให้แก่เจ้าหน้าที่ หรือ

(3) รับรู้เมื่อได้รับอนุมัติคำขอเบิกเงินจากคลังในกรณีที่หน่วยงานเบิกจ่ายเงินกู้จากคลัง

3.11 รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

หน่วยงานรับรู้รายได้จากการขายสินค้าเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อ ดังต่อไปนี้

(1) หน่วยงานได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว

(2) หน่วยงานไม่เกี่ยวข้องในการบริหารสินค้าอย่างต่อเนื่องในระดับที่เจ้าของพึงกระทำหรือไม่ได้ควบคุมสินค้าที่ขายไปแล้วทั้งทางตรงและทางอ้อม

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

(3) หน่วยงานสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ
(4) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับรายการนั้น

(5) หน่วยงานสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

เมื่อผลของรายการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสามารถประมาณได้อย่างน่าเชื่อถือ หน่วยงานรับรู้รายการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเป็นรายได้ตามขั้นความสำเร็จของรายการ ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน ผลของรายการสามารถประมาณได้อย่างน่าเชื่อถือ เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

(1) หน่วยงานสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ
(2) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับรายการนั้น

(3) หน่วยงานสามารถวัดขั้นความสำเร็จของรายการ ณ วันที่ในรายงานการเงินได้อย่างน่าเชื่อถือ
(4) หน่วยงานสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วและต้นทุนที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้รายการนั้นเสร็จสมบูรณ์ได้อย่างน่าเชื่อถือ

3.12 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ของรัฐบาลที่หน่วยงานได้รับและจำต้องนำส่งคลัง หน่วยงานรับรู้เงินรายได้แผ่นดินเมื่อได้รับรายได้ และเนื่องจากรายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่หน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานได้ ดังนั้น ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน หน่วยงานจะปิดบัญชีรายได้แผ่นดินและบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไปเข้าบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง เพื่อแสดงภาระผูกพันที่หน่วยงานจะต้องนำเงินส่งคลังในงวดบัญชีต่อไป

3.13 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากการอุดหนุนและบริจาคเป็นส่วนหนึ่งของรายการโอนตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน คือ การโอนทรัพยากรจากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง โดยไม่ได้ให้สิ่งตอบแทนที่มีมูลค่าใกล้เคียงกันเป็นการแลกเปลี่ยน และไม่ใช้รายการทางภาษี

รายได้จากการอุดหนุนและบริจาคที่มีเงื่อนไขของสินทรัพย์ที่โอนรับรู้เป็นรายได้รอการรับรู้เมื่อได้รับเงินและทยอยรับรู้เป็นรายได้เมื่อได้ทำตามเงื่อนไขที่กำหนด สำหรับรายได้จากการอุดหนุนและบริจาคที่ไม่มีเงื่อนไขของสินทรัพย์ที่โอน ไม่ว่าจะมียกจำกัดของสินทรัพย์ที่โอนหรือไม่ รับรู้เป็นรายได้เมื่อได้รับสินทรัพย์รับโอนที่เป็นไปตามเกณฑ์การรับรู้สินทรัพย์

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

3.13 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค (ต่อ)

- ข้อจำกัดของสินทรัพย์ที่โอน ไม่รวมถึงข้อกำหนดให้ต้องคืนสินทรัพย์ที่รับโอนหรือประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการอื่นที่ต้องคืนให้แก่ผู้โอน ถ้าไม่ใช้สินทรัพย์ตามที่ระบุไว้ ดังนั้น เมื่อเริ่มมีสิทธิควบคุมสินทรัพย์ภายใต้ข้อจำกัด ผู้รับโอนไม่ได้มีการผูกพันในปัจจุบันที่จะต้องโอนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการให้แก่บุคคลที่สาม เมื่อผู้รับโอนทำผิดข้อจำกัด ผู้โอนหรือฝ่ายอื่นอาจมีทางเลือกในการใช้บทลงโทษต่อผู้รับโอน ดังนั้น เมื่อหน่วยงานได้รับสินทรัพย์ตามข้อจำกัดจึงรับรู้รายได้ทันที

- เงื่อนไขของสินทรัพย์ที่โอน กำหนดให้หน่วยงานต้องใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการของสินทรัพย์ตามที่ระบุไว้ หรือต้องคืนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการแก่ผู้โอนในกรณีที่เกิดเงื่อนไขนั้น ดังนั้น หน่วยงานผู้รับโอนสินทรัพย์จึงมีการผูกพันในปัจจุบันที่ต้องส่งมอบประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการแก่บุคคลที่สามเมื่อเริ่มมีสิทธิควบคุมสินทรัพย์ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้รับโอนไม่สามารถหลีกเลี่ยงกระแสไหลออกของทรัพยากร เนื่องจากมีข้อกำหนดให้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ในการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้แก่บุคคลที่สามหรือไม่เช่นนั้นต้องส่งคืนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการแก่ผู้โอน ดังนั้น เมื่อผู้รับโอนเริ่มรับรู้สินทรัพย์ตามเงื่อนไขจึงเกิดหนี้สินขึ้นด้วย

หมายเหตุ 4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินสดในมือ	-	58,549.00
เงินตรองราชการ	3,080,000.00	3,080,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	2,581,465.87	2,555,386.85
เงินฝากประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 3 เดือน	33,578,908.88	23,570,317.65
เงินฝากคลัง	319,091,358.56	214,351,931.49
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	<u>358,331,733.31</u>	<u>243,616,184.99</u>

เงินสดในมือ เป็นเงินสด และเช็คธนาคาร นอกจากส่วนที่หน่วยงานถือไว้เพื่อใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานตามปกติตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานแล้ว ยังรวมถึงส่วนที่หน่วยงานได้รับไว้เพื่อรณาส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้

หมายเหตุ 4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด (ต่อ)

เงินทดรองราชการ เป็นเงินสดที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในสำนักงาน ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ พ.ศ. 2562 ซึ่งจะต้องส่งคืนคลังเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้จ่าย ยอดคงเหลือสิ้นปี ประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคาร และใบสำคัญที่เบิกเงินทดรองราชการแล้วรอเบิกชดเชย

เงินฝากสถาบันการเงิน เป็นบัญชีเงินฝากของหน่วยงานที่เปิดไว้กับธนาคารพาณิชย์เพื่อรับฝากเงินที่เบิกจ่ายเงินจากคลังโดยแยกเป็นเงินงบประมาณเพื่อรับเงินงบประมาณที่เบิกจ่ายจากคลัง และเงินนอกงบประมาณที่เบิกจ่ายจากคลังเฉพาะการเบิกเงินนอกงบประมาณที่ฝากคลัง

เงินฝากประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 3 เดือน เป็นบัญชีเงินฝากของหน่วยงานที่เปิดไว้กับธนาคารพาณิชย์เป็นบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์และกระแสรายวันเพื่อฝากเงินนอกงบประมาณตามโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งมีกฎหมายกำหนดอนุญาตให้นำฝากธนาคารพาณิชย์ได้

เงินฝากคลัง เป็นเงินที่หน่วยงานฝากไว้กับกระทรวงการคลังภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมาย โดยไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ระบุข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อจ่ายต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในกฎหมายอันเป็นที่มาของเงินฝากคลังนั้น หน่วยงานไม่สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานตามปกติได้ แต่มีหน้าที่ถือไว้เพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินฝากคลัง ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินทุนวิจัย	74,591,809.77	42,030,595.20
เงินฝากกรมการข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว	61,239,372.81	14,227,732.45
เงินรายได้จากการดำเนินงานวิจัยและส่งเสริมด้านข้าว	182,584,191.17	149,544,964.17
เงินเพื่อการวิจัยและพัฒนาข้าว	168,892.21	184,685.71
เงินฝากค่าธรรมเนียมการสอบแข่งขัน	32,800.00	44,850.00
เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช	261,600.00	8,239,653.64
เงินประกันสัญญา เงินประกันผลงาน เงินประกันอื่น	212,692.60	79,450.32
รวมเงินฝากคลัง	319,091,358.56	214,351,931.49

1

หมายเหตุ 5 ลูกหนี้อื่นระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	2,054,177.50	2,691,104.00
ลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ	-	76,082.00
รายได้ค้างรับ	8,058,787.38	1,504,310,046.43
รวมลูกหนี้อื่นระยะสั้น	10,112,964.88	1,507,077,232.43

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามกำหนดระยะเวลาส่งหลักฐานการจ่าย และ/หรือเงินเหลือจ่ายที่ยืม ดังนี้

(หน่วย : บาท)				
ลูกหนี้เงินยืม	ยังไม่ถึง กำหนด ระยะเวลา	เกินกำหนด ระยะเวลา ไม่เกิน 15 วัน	เกินกำหนด ระยะเวลา เกินกว่า 15 วัน	รวม
2567	1,734,673.00	222,037.50	97,467.00	2,054,177.50
2566	2,205,709.00	158,450.00	403,027.00	2,767,186.00

รายได้ค้างรับ จำนวน 8,058,787.38 บาท รวมรายการค้างรับจากกรมบัญชีกลาง จำนวน 8,054,477.13 บาท เป็นใบสำคัญค้างรับที่เกิดจากการขอเบิกค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และรายได้ค้างรับบุคคลภายนอก เป็นดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ จำนวน 4,310.25 บาท

หมายเหตุ 6 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	4,799.22	5,985.32
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	4,799.22	5,985.32

หมายเหตุ 7 อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	2,564,531,922.43	2,202,661,771.54
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	(1,100,863,831.70)	(1,000,073,221.90)
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง - สุทธิ	1,463,668,090.73	1,202,588,549.64
ครุภัณฑ์	5,065,629,543.08	3,811,515,690.12
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	(2,620,508,729.91)	(2,216,409,512.29)
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	2,445,120,813.17	1,595,106,177.83
งานระหว่างก่อสร้าง	106,723,844.40	115,166,100.00
รวมอาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	4,015,512,748.30	2,912,860,827.47

1

หมายเหตุ 7 อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	2566			
	อาคารและ สิ่งปลูกสร้าง	ครุภัณฑ์	งานระหว่าง ก่อสร้าง	รวม
ราคาทุน				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2565	2,082,430,583.97	3,747,465,988.23	89,652,596.82	5,919,549,169.02
มูลค่าของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น	224,083,094.29	192,747,953.22	115,166,100.00	531,997,147.51
โอนขึ้นทรัพย์สินระหว่างงวด	-	-	(89,652,596.82)	(89,652,596.82)
การจำหน่ายออก	(104,639,906.72)	(128,698,251.33)	-	(233,338,158.05)
รายการปรับปรุง	788,000.00	-	-	788,000.00
ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	2,202,661,771.54	3,811,515,690.12	115,166,100.00	6,129,343,561.66
ค่าเสื่อมราคาสะสม				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2565	(916,254,981.76)	(1,844,938,738.74)	-	(2,761,193,720.50)
ค่าเสื่อมราคาระหว่างปี	(83,792,117.40)	(377,145,333.72)	-	(460,937,451.12)
รายการปรับปรุง	(26,122.74)	5,674,560.17	-	5,648,437.43
ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	(1,000,073,221.90)	(2,216,409,512.29)	-	(3,216,482,734.19)
มูลค่าตามบัญชี				
ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	1,202,588,549.64	1,595,106,177.83	115,166,100.00	2,912,860,827.47

(หน่วย : บาท)

	2567			
	อาคารและ สิ่งปลูกสร้าง	ครุภัณฑ์	งานระหว่าง ก่อสร้าง	รวม
ราคาทุน				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566	2,202,661,771.54	3,811,515,690.12	115,166,100.00	6,129,343,561.66
มูลค่าของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น	475,671,611.08	1,353,119,765.20	106,723,844.40	1,935,515,220.68
โอนขึ้นทรัพย์สินระหว่างงวด	-	-	(115,166,100.00)	(115,166,100.00)
การจำหน่ายออก	(113,801,460.19)	(99,005,912.24)	-	(212,807,372.43)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	2,564,531,922.43	5,065,629,543.08	106,723,844.40	7,736,885,309.91
ค่าเสื่อมราคาสะสม				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566	(1,000,073,221.90)	(2,216,409,512.29)	-	(3,216,482,734.19)
ค่าเสื่อมราคาระหว่างปี	(100,763,204.18)	(407,389,248.46)	-	(508,152,452.64)
รายการปรับปรุง	(27,405.62)	3,290,030.84	-	3,262,625.22
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	(1,100,863,831.70)	(2,620,508,729.91)	-	(3,721,372,561.61)
มูลค่าตามบัญชี				
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	1,463,668,090.73	2,445,120,813.17	106,723,844.40	4,015,512,748.30

๕

หมายเหตุ 8 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	94,312,325.89	93,369,231.73
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม - สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(79,728,354.39)	(66,460,443.31)
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	14,583,971.50	26,908,788.42

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566	93,369,231.73	70,943,231.73
มูลค่าของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น	23,369,094.16	22,426,000.00
การจำหน่ายออก	(22,426,000.00)	-
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	94,312,325.89	93,369,231.73
ค่าตัดจำหน่ายสะสม		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566	(66,460,443.31)	(58,554,072.23)
ค่าตัดจำหน่ายระหว่างปี	(15,108,055.11)	(7,906,371.08)
การจำหน่ายออก	1,840,144.03	-
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	(79,728,354.39)	(66,460,443.31)
มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	14,583,971.50	26,908,788.42

หมายเหตุ 9 เจ้าหนี้การค้า

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เจ้าหนี้การค้า - บุคคลภายนอก	74,153,060.23	57,596,172.50
รับสินค้า/ใบสำคัญ (GR/IR)	2,775,419.50	781,869.00
รวมเจ้าหนี้การค้า	76,928,479.73	58,378,041.50

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	4,370.64	3,597.95
รายได้รอการรับรู้	32,561,214.57	13,490,852.23
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	32,565,585.21	13,494,450.18

หมายเหตุ 11 เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เจ้าหนี้อื่น	12,423,648.34	10,777,908.28
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	3,471,215.70	1,494,182.55
ใบสำคัญค้างจ่าย	2,654,228.77	1,467,543,540.87
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่น	3,400.00	6,973.43
รวมเจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	18,552,492.81	1,479,822,605.13

หมายเหตุ 12 เงินรับฝากระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินรับฝากทุนหมุนเวียน	261,600.00	8,239,653.64
เงินรับฝากอื่น	33,210,101.00	21,953,832.36
เงินประกันอื่น	58,669,724.15	11,355,236.17
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	92,141,425.15	41,548,722.17

หมายเหตุ 13 เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้รอการรับรู้ - สินทรัพย์รับบริจาค	472,781.93	599,493.54
รายได้รอการรับรู้ - เงินอุดหนุน (ทุนวิจัย)	42,030,595.20	-
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว	42,503,377.13	599,493.54

สินทรัพย์รับบริจาค คือ สินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคและรับโอนมาก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2563 รับรู้เป็นรายได้ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์นั้น

เงินอุดหนุน (ทุนวิจัย) คือ เงินที่หน่วยงานได้รับจากบุคคลภายนอก ส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุน (ทุนวิจัย) ที่ได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)

หมายเหตุ 14 ภาระผูกพัน

- ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน

กรมการข้าวในฐานะผู้เช่ามีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และ 2566 ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ไม่เกิน 1 ปี	17,171,610.00	17,171,600.00
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	34,343,220.00	51,514,830.00
รวม	<u>51,514,830.00</u>	<u>68,686,440.00</u>

กรมการข้าวได้รับงบประมาณผูกพันประจำปีงบประมาณ 2567 จำนวน 51,514,830.00 บาท เพื่อเป็นค่าเช่าที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้กับศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี และศูนย์วิจัยข้าวพระนครศรีอยุธยา

- ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการ

หน่วยงานมีภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการอื่น เป็นจำนวนรวม 58,852,768.57 บาท (ปี 2566 จำนวน 58,582,320.67 บาท)

- ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้		
อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง	46,933,921.31	1,238,523.00
อุปกรณ์ และอื่น ๆ	1,099,609,552.98	1,358,156,127.00
รวม	<u>1,146,543,474.29</u>	<u>1,359,394,650.00</u>

ภาระผูกพันข้างต้นเกิดจากมูลค่าตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ปรับปรุง และจัดหาสินทรัพย์

- ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และ 2566 หน่วยงานมีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ไม่เกิน 1 ปี	2,996,511.37	6,844,985.14
รวม	<u>2,996,511.37</u>	<u>6,844,985.14</u>

๓

หมายเหตุ 15 ทุน

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ทุนรับโอนจากกรมส่งเสริมการเกษตรและ		
กรมวิชาการเกษตร ปี 2549	495,650,026.79	495,650,026.79
ทุนรับโอนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2566	778,052,857.42	778,052,857.42
รวมทุน	<u>1,273,702,884.21</u>	<u>1,273,702,884.21</u>

กรมการข้าวได้รับโอนทุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมวิชาการเกษตร ตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2548 เห็นชอบให้จัดตั้งกรมการข้าว สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยให้ตัดโอนอำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ของกรมส่งเสริมการเกษตรและ กรมวิชาการเกษตร สำหรับสำนักเศรษฐกิจการเกษตรให้โอนเฉพาะอัตรากำลังของส่วนวิจัยเศรษฐกิจ พืชไร่นา ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ 27/2549 ตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2549 เป็นจำนวน 495,650,026.79 บาท ไปเป็นของกรมการข้าว

กรมการข้าวได้รับโอนทุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ตามบันทึกข้อความ ที่ กษ 1003/6388 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2566 ของกรมส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สั่งการให้โอน อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และภาระผูกพันทั้งปวง รวมถึงข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมส่งเสริมการเกษตร เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้าว รวมถึงศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืช จำนวน 23 หน่วยเบิกจ่าย ที่อยู่ภายใต้สำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช ไปเป็นของ กรมการข้าวโดยได้ดำเนินการโอนปิดบัญชีหน่วยเบิกจ่ายของศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร มายังศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว จำนวน 22 หน่วย เป็นจำนวนเงิน 778,052,857.42 บาท สำหรับ หน่วยเบิกจ่ายที่เหลือ คือ ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชที่ 6 จังหวัดพัทลุง อยู่ระหว่างการดำเนินการเพิ่มหน่วยเบิกจ่าย ในระบบ New GFMS Thai เพื่อโอนปิดบัญชีให้กรมการข้าวต่อไป

หมายเหตุ 16 รายได้จากงบประมาณ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน		
รายได้จากงบบุคลากร	633,465,456.34	653,097,093.21
รายได้จากงบดำเนินงาน	1,376,188,053.20	1,631,790,810.70
รายได้จากงบลงทุน	151,216,982.86	116,140,381.30
รายได้จากงบอุดหนุน	1,015,196,400.00	15,687,268,800.00
รายได้จากงบกลาง	486,001,242.45	2,014,783,221.44
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	3,204,452.00	88,870.00
หัก เบิกเกินส่งคืนเงินงบประมาณ	(12,705,115.28)	(6,184,383.50)
รวมรายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน – สุทธิ	3,652,567,471.57	20,096,984,793.15
รายได้จากงบประมาณปีก่อน ๆ (เงินกันไว้เบิกเหลือมปีเบิกจ่ายปีปัจจุบัน)		
รายได้จากงบลงทุน	1,458,181,380.00	115,607,822.93
รายได้จากงบดำเนินงาน	61,665,538.69	24,448,685.44
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	-	5,940,000.00
รวมรายได้จากงบประมาณปีก่อน ๆ	1,519,846,918.69	145,996,508.37
รวมรายได้จากงบประมาณ	5,172,414,390.26	20,242,981,301.52

หมายเหตุ 17 รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้จากการขายสินค้า	53,547,777.39	49,090,236.79
รวมรายได้จากการขายสินค้าและบริการ	53,547,777.39	49,090,236.79

หมายเหตุ 18 รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้จากการช่วยเหลือเพื่อการดำเนินงานจากต่างประเทศ	1,082,700.00	1,400,423.33
รายได้จากการอุดหนุนเพื่อการดำเนินงานอื่น	90,600,682.49	143,856,447.70
รายได้จากการช่วยเหลือเพื่อการลงทุน	64,591.94	38,543.72
รายได้จากการบริจาค	593,255.61	8,808,080.83
รวมรายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค	92,341,230.04	154,103,495.58

๓

หมายเหตุ 19 รายได้อื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้เงินนอกงบประมาณ	48,000.00	634,540.00
รายได้ค่าปรับ	8,700.00	4,100.00
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากจากสถาบันการเงิน	106.38	7,275.65
รายได้อื่น	3,988,392.25	854,440.00
รวมรายได้อื่น	4,045,198.63	1,500,355.65

หมายเหตุ 20 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินเดือน	356,021,837.56	350,245,094.37
ค่าล่วงเวลา	1,945,570.00	2,039,540.00
ค่าจ้าง	97,267,829.74	120,091,986.47
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	183,114,074.40	183,027,907.84
เงินช่วยค่าครองชีพ	544,096.71	437,015.51
ค่ารักษาพยาบาล	40,267,937.56	40,074,450.71
เงินช่วยค่าการศึกษาบุตร	3,078,487.00	3,374,998.25
เงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิต	557,018.70	311,700.00
เงินชดเชย กบข.	6,569,908.34	6,424,276.58
เงินสมทบ กบข.	9,854,862.55	9,636,414.98
เงินสมทบ กสจ.	2,683,657.25	3,410,931.80
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	6,969,008.28	6,482,158.15
เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน	175,476.28	168,955.17
ค่าเช่าบ้าน	1,675,166.60	1,452,292.70
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	1,865,975.81	1,840,029.58
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	712,590,906.78	729,017,752.11

หมายเหตุ 21 ค่าบำเหน็จบำนาญ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
บำนาญ	225,008,197.01	213,809,913.82
เงินช่วยค่าครองชีพ	5,105,269.21	5,182,545.09
บำเหน็จ	131,346,844.77	114,938,945.84
บำเหน็จตกทอด	8,024,577.36	7,918,866.15
บำเหน็จดำรงชีพ	15,508,676.95	18,889,394.35
ค่ารักษาพยาบาล	38,576,780.17	32,919,782.79
เงินช่วยการศึกษาบุตร	410,700.00	220,900.00
บำเหน็จบำนาญอื่น	627,033.06	269,983.47
รวมค่าบำเหน็จบำนาญ	<u>424,608,078.53</u>	<u>394,150,331.51</u>

หมายเหตุ 22 ค่าตอบแทน

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าตอบแทนเฉพาะงาน	3,724,707.10	4,093,123.42
ค่าตอบแทนอื่น	279,600.00	83,000.00
รวมค่าตอบแทน	<u>4,004,307.10</u>	<u>4,176,123.42</u>

หมายเหตุ 23 ค่าใช้สอย

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	51,044,038.31	42,422,558.18
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	66,042,767.87	64,815,280.31
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	26,398,223.64	22,090,342.98
ค่าจ้างเหมาบริการ	513,910,931.02	424,998,501.07
ค่าธรรมเนียม	192,101.00	730,022.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	14,278,933.07	8,420,029.00
ค่าเช่า	22,236,894.39	23,199,752.79
ค่าใช้จ่ายหลักส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	541,810.00	413,444.68
ค่าประชาสัมพันธ์	25,488,507.90	24,252,098.20
ค่าใช้สอยอื่น	1,554,590.35	1,697,791.96
รวมค่าใช้สอย	<u>721,688,797.55</u>	<u>613,039,821.17</u>

หมายเหตุ 24 ค่าวัสดุ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าวัสดุ	727,713,345.46	1,091,700,947.30
ค่าแก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง	8,146,280.61	9,048,762.05
ค่าจัดหาสินทรัพย์มูลค่าน้อยกว่าเกณฑ์	39,926,917.93	4,377,650.00
รวมค่าวัสดุ	<u>775,786,544.00</u>	<u>1,105,127,359.35</u>

หมายเหตุ 25 ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าไฟฟ้า	21,827,553.67	25,460,857.41
ค่าประปา	1,792,055.81	2,257,636.13
ค่าโทรศัพท์	1,961,532.07	2,050,689.65
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	3,984,786.79	4,094,530.10
รวมค่าสาธารณูปโภค	<u>29,565,928.34</u>	<u>33,863,713.29</u>

หมายเหตุ 26 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	100,786,160.24	83,818,240.14
ครุภัณฑ์	407,085,066.36	377,145,333.72
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	15,108,055.11	7,906,371.08
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	<u>522,979,281.71</u>	<u>468,869,944.94</u>

หมายเหตุ 27 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าใช้จ่ายอุดหนุนดำเนินงาน - ภาคครัวเรือน	1,101,554,875.00	16,768,541,525.00
ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน - ภาคธุรกิจ	-	544,889,829.00
ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน - องค์ระหว่างประเทศ	3,049,066.00	3,045,751.82
รวมค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	<u>1,104,603,941.00</u>	<u>17,316,477,105.82</u>

หมายเหตุ 27 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ (ต่อ)

ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินงานของกรมการข้าว ในปีงบประมาณ 2567 ประกอบด้วย

- ค่าใช้จ่ายอุดหนุนดำเนินงาน - ภาคครัวเรือน โครงการลดต้นทุนการผลิตการเกษตร จำนวน

1,101,554,875.00 บาท

- ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน - องค์ระหว่างประเทศ จำนวน 3,049,066.00 บาท

เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายเพื่อสนับสนุนให้แก่สถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (International Rice Research Institute

: IRR) จำนวน 2,999,999.95 บาท ค่าบำรุงสมาคมทดสอบเมล็ดพันธุ์พืชนานาชาติ (ISTA) จำนวน 38,236.05 บาท

และค่าบำรุงสมาคมเมล็ดพันธุ์ภาคพื้นเอเชีย (APSA) จำนวน 10,830.00 บาท

หมายเหตุ 28 ค่าใช้จ่ายอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ขาดทุนสุทธิจากการจำหน่ายสินทรัพย์	733,145.00	4,774.82
ค่าใช้จ่ายอื่น	463,077.54	390,309.63
รวมค่าใช้จ่ายอื่น	1,196,222.54	395,084.45

หมายเหตุ 29 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	งบสุทธิหลังโอนเปลี่ยนแปลง	เงินกันไว้เบิกเหลือในปี (การสำรองเงิน)	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานบุคลากร	643,774,759.55	-	-	643,598,788.87	175,970.68
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน					
โครงการผลผลิตการเพิ่มศักยภาพการวิจัยและพัฒนาข้าว					
	131,022,290.45	4,711,000.00	9,180,644.08	117,129,042.70	1,603.67
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า					
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า					
	45,360,104.52	-	20,535,586.00	24,641,460.67	183,057.85
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่					
	106,468,233.29	5,147,000.00	4,531,837.90	96,703,639.10	85,756.29
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร					
	2,606,000.00	-	962,800.00	1,643,142.88	57.12
โครงการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย					
	32,978,047.67	-	9,353,657.83	23,563,179.89	61,209.95

หมายเหตุ 29 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย (ต่อ)

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	งบสุทธิหลังโอน เปลี่ยนแปลง	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (การสำรองเงิน)	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า (ต่อ)					
โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว					
	446,087,000.00	9,484,609.10	39,013,000.87	396,933,659.76	655,730.27
โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน					
	150,182,895.48	1,393,220.12	8,533,011.32	140,049,236.58	207,427.46
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร					
	3,450,000.00	-	482,704.00	2,961,708.51	5,587.49
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)					
	10,470,000.00	-	2,985,863.12	7,474,397.13	9,739.75
โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ					
	45,052,000.00	543,500.00	20,088,312.00	24,385,933.22	34,254.78
โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว					
	1,006,656,000.00	-	-	1,006,656,000.00	-
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร					
	2,000,000.00	-	215,000.00	1,637,626.40	147,373.60
โครงการปรับปรุงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2567					
	999,792,000.00	-	999,791,939.00	-	61.00
โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว					
	618,544,000.00	-	-	618,543,701.00	299.00
โครงการส่งเสริมการปลูกพันธุ์ข้าว กข 85 และ กข 87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์					
	27,028,510.00	-	93,180.95	26,888,632.43	46,696.62
โครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุกรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย					
	81,310,000.00	-	79,850,000.00	1,455,626.87	4,373.13
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม					
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการหลวง					
	32,786,095.22	850,000.00	2,386,757.01	29,537,783.11	11,555.10
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้					
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่					
	5,710,000.00	-	680,810.00	4,997,556.93	31,633.07
แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก					
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)					
	15,362,049.54	-	907,758.00	14,240,486.65	213,804.89

หมายเหตุ 29 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย (ต่อ)

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ต่อ)

รายการ	งบสุทธิหลังโอน เปลี่ยนแปลง	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (การสำรองเงิน)	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ต่อ)					
โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร					
	12,937,073.83	1,500,000.00	3,499,507.75	7,867,159.05	70,407.03
แผนงานยุทธศาสตร์จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ					
โครงการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก					
	28,889,200.00	-	4,099,127.00	24,787,646.20	2,426.80
รวม	4,448,466,259.55	23,629,329.22	1,207,191,496.83	3,215,696,407.95	1,949,025.55

รายงานฐานะเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567)

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้			
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่			
	52,000.00	52,000.00	-
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า			
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร			
	22,241,169.20	22,241,169.20	-
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่			
	2,291,125.42	2,272,214.89	18,910.53
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร			
	1,291,095.78	1,291,095.78	-
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน			
	11,359,007.33	11,119,007.33	240,000.00
โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว			
	196,349,204.05	196,331,012.46	18,191.59
โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน			
	6,600,730.24	6,478,730.24	122,000.00
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร			
	560,500.00	560,500.00	-
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)			
	1,087,500.00	1,087,500.00	-

หมายเหตุ 29 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย (ต่อ)

รายงานฐานะเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) (ต่อ)

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า (ต่อ)			
โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ			
1,225,096.25	1,225,096.25	-	
โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว			
	9,715,869.60	715,869.60	9,000,000.00
โครงการปรับปรุงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2566			
	1,255,989,500.00	1,255,989,500.00	-
โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว			
	4,662,030.00	4,662,030.00	-
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน			
ผลผลิตการเพิ่มศักยภาพการวิจัยและพัฒนาข้าว			
	5,926,583.04	5,878,077.09	48,505.95
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม			
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการหลวง			
	2,610,945.10	2,610,945.10	-
แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก			
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)			
	2,400,780.00	2,398,780.00	2,000.00
โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร			
	4,933,390.75	4,933,390.75	-
รวม	1,529,296,526.76	1,519,846,918.69	9,449,608.07

12

หมายเหตุ 29 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย (ต่อ)

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายการ	งบสุทธิหลังโอน เปลี่ยนแปลง	เงินกันไว้เบิก เลื่อนปี (การสำรองเงิน)	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ					
	662,879,201.95	-	-	662,038,947.02	840,254.93
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน					
ผลผลิตการเพิ่มศักยภาพการวิจัยและพัฒนาข้าว					
	133,367,202.00	2,741,712.10	3,184,870.94	124,480,616.69	2,960,002.27
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า					
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า					
	50,306,000.00	-	22,241,169.20	27,654,436.92	410,393.88
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่					
	83,286,121.00	-	2,291,125.42	79,524,623.16	1,470,372.42
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร					
	2,606,000.00	100,000.00	1,191,095.78	1,304,410.19	10,494.03
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน					
	493,893,400.00	-	11,359,007.33	481,632,249.58	902,143.09
โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว					
	433,222,590.00	95,471,766.00	100,874,679.83	236,502,845.87	373,298.30
โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน					
	95,583,000.00	1,115,198.24	5,485,532.00	88,795,363.62	186,906.14
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร					
	3,958,000.00	-	560,500.00	3,325,186.45	72,313.55
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)					
	8,140,000.00	-	1,087,500.00	7,011,438.20	41,061.80
โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ					
	43,092,600.00	-	1,225,096.25	41,686,624.22	180,879.53
โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว					
	15,260,000,000.00	9,000,000.00	715,869.60	15,250,253,582.98	30,547.42
โครงการปรับปรุงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2566					
	1,256,000,000.00	-	1,255,989,500.00	-	10,500.00
โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว					
	1,021,356,000.00	-	4,662,030.00	1,016,131,781.42	562,188.58

หมายเหตุ 29 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย (ต่อ)

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (ต่อ)

รายการ	งบสุทธิหลังโอน เปลี่ยนแปลง	เงินกันไว้เบิก เหลือในปี (การสำรองเงิน)	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม					
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการหลวง					
	30,651,500.00	-	2,610,945.10	27,990,700.19	49,854.71
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้					
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่					
	6,600,000.00	-	52,000.00	6,534,351.25	13,648.75
แผนงานยุทธศาสตร์บูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก					
โครงการพัฒนาเกษตรกรปรารถ (Smart Farmer)					
	13,500,172.00	308,590.00	2,092,190.00	11,055,961.71	43,430.29
โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร					
	12,707,000.00	5,000.00	4,928,390.75	7,456,988.77	316,620.48
รวม	19,611,148,786.95	108,742,266.34	1,420,551,502.20	18,073,380,108.24	8,474,910.17

หมายเหตุ 30 รายงานรายได้แผ่นดิน

กรมการข้าว
รายงานรายได้แผ่นดิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี	7,624,680.34	5,512,618.99
รวมรายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ	7,624,680.34	5,512,618.99
รายได้แผ่นดินจัดเก็บสุทธิ	7,624,680.34	5,512,618.99
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	7,623,955.57	(5,511,013.99)
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	724.77	1,605.00
ปรับ รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	(724.77)	(1,605.00)
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-

✓

หมายเหตุ 30 รายงานรายได้แผ่นดิน (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้แผ่นดินนอกจากภาษี		
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	3,627,326.00	3,444,695.00
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	310,005.48	20,914.85
รายได้อื่น	3,687,348.86	2,047,009.14
รวมรายได้แผ่นดินนอกจากภาษี	<u>7,624,680.34</u>	<u>5,512,618.99</u>

หมายเหตุ 31 การอนุมัติงบการเงิน

รายงานการเงินฉบับนี้ได้รับการอนุมัติให้ออกโดยอธิบดีกรมการข้าว เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2568

.....

ส่วนที่ 4

เรื่องอื่นๆ

ข้าราชการดีเด่น ศูนย์วิจัยข้าวดีเด่น และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่น

1. การคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น พนักงานราชการดีเด่น และจ้างเหมาบริการเพื่อเสริมการปฏิบัติงานดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567 ซึ่งจะมอบโล่รางวัล “คนดีศรีข้าว” ในวันสถาปนากรมการข้าว แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 ประเภทข้าราชการ จำนวน 8 รางวัล ประกอบด้วย

1) รางวัลชนะเลิศ จำนวน 2 รางวัล ได้แก่



นายสิปวิชญ์ ปัญญาตุ้ย

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์วิจัยข้าวสะเมิง กองวิจัยและพัฒนาผลงานดีเด่น เป็นทีมนักวิจัยที่ดำเนินการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวสาลี และได้ดำเนินการขอรับรองพันธุ์ข้าวสาลี กขส1 (สะเมิง 72) โดยพันธุ์นี้มีศักยภาพให้ผลผลิตสูงถึง 569 กก./ไร่และมีคุณภาพของแป้งเหมาะสมสำหรับทำขนมปัง



นางสาว ดวงพร อังสุมาลี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กองเมล็ดพันธุ์ผลงานดีเด่น รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืชระดับดีเด่น การพัฒนาระบบติดตามการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์แบบออนไลน์

ทั้งนี้ ข้าราชการทั้ง 2 ราย เป็นผู้ได้รับคัดเลือกเป็นข้าราชการพลเรือนดีเด่น พ.ศ. 2567 ของกรมการข้าว เพื่อเข้ารับเข็มเชิดชูเกียรติ (ครุฑทองคำ) เกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติ และได้รับบันทึกประวัติในหนังสือที่ระลึกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567 ของสำนักงาน ก.พ.

2) รางวัลรองชนะเลิศ จำนวน 2 รางวัล ได้แก่

- นางสาวเปรมกมล มุลนิลตา นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก
กองวิจัยและพัฒนาข้าว

- นายประจักษ์ เหล็งบำรุง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี
กองวิจัยและพัฒนาข้าว

3) รางวัลชมเชย จำนวน 4 รางวัล ได้แก่

- นายกิตติพงศ์ รื่นงาม นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย
กองวิจัยและพัฒนาข้าว

- นายฉัตรชัย กองแก้ว นายช่างเครื่องกลชำนาญงาน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุบลราชธานี
กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

- นางสาวณปภัช จิระนนท์กุล นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

- นายประจักษ์ ชื่นหมื่นไวย ช่างไฟฟ้า ช4 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นครราชสีมา กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

1.2 ประเภทพนักงานราชการ จำนวน 6 รางวัล ประกอบด้วย

1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ นางบังอร พรหมรักษา คณงานทดลองการเกษตร ศูนย์วิจัยข้าว
อุบลราชธานี กองวิจัยและพัฒนาข้าว

2) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ได้แก่ นายสมพงษ์ สุวิวงศ์ นักวิชาการเกษตร ศูนย์วิจัยข้าว
ปทุมธานี กองวิจัยและพัฒนาข้าว

3) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ได้แก่ นายสุระกิจ ปราบชมภู นักเกษตร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
อุบลราชธานี กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

4) รางวัลชมเชย จำนวน 3 รางวัล ได้แก่

- นางสาวอรพิน นิชำนาญ นักวิชาการเกษตร สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว

- นายชัยวัฒน์ อรุณโชติ นักวิชาการเกษตร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นครสวรรค์ กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

- นางสาวกนกหงส์ ภูหนองโอง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน กลุ่มตรวจสอบภายใน

1.3 ประเภทจ้างเหมาบริการเพื่อเสริมการปฏิบัติงาน จำนวน 5 รางวัล ประกอบด้วย

1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ นางสาวมณฑิรา ชื่นมาธูรไพจิตร ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี กองวิจัยและพัฒนาข้าว

2) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ได้แก่ นางสาวกฤษณา แสนบุญ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่
กองวิจัยและพัฒนาข้าว

3) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ได้แก่ นางสาวอัญมณี ปันติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

4) รางวัลชมเชย จำนวน 2 รางวัล ได้แก่

- นายสายชล มณีกันตา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุโขทัย กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

- นายภูริณ กระแสนเทพ สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว

2. การคัดเลือกศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่น และศูนย์วิจัยข้าวดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2567

2.1 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่น จำนวน 3 รางวัล ดังนี้

- 1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท
- 2) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานี
- 3) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุรินทร์

2.2 ศูนย์วิจัยข้าวดีเด่น จำนวน 3 รางวัล ดังนี้

- 1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี
- 2) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย
- 3) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง



งานความร่วมมือกับต่างประเทศ (กพ.)

การดำเนินงานด้านต่างประเทศ ปี 2567

การประชุมเชิงปฏิบัติการแนวทางการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากนาข้าวภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดภาวะโลกร้อนจากการทำนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Thai Rice NAMA)

วันที่ 10 ตุลาคม 2566 รองอธิบดีกรมการข้าว (นายชิษณุชา บุคตาบุญ) เป็นประธานกล่าวเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องแนวทางการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากนาข้าว ภายใต้โครงการ Thai Rice NAMA ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพฯ และมอบหมายคณะทำงานในการศึกษาและพัฒนากระบวนการตรวจสอบข้อมูลสนับสนุนการตรวจวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และระบบ MRV จากนาข้าว (คณะทำงานฝ่ายวิชาการ) ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากกองวิจัยและพัฒนาข้าว สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ในส่วนภูมิภาค รวมทั้งสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (IRRI) ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี เข้าร่วมด้วย



การประชุมคณะทำงานปฏิบัติงานและประสานการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างกรมการข้าวและองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน ครั้งที่ 1/2566

วันที่ 26 ตุลาคม 2566 รองอธิบดีกรมการข้าว (นายชิษณุชา บุคตาบุญ) เป็นประธานการประชุมคณะทำงานปฏิบัติงานและประสานการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างกรมการข้าวและองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน ครั้งที่ 1/2566 ณ ห้องประชุมรวงข้าว ชั้น 2 อาคารกรมการข้าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานย่อยสำหรับการดำเนินโครงการความร่วมมือร่วมกันจำนวน 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวและมันฝรั่งยั่งยืน เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ด้วยวิธีการส่งเสริมการปลูกข้าว มันฝรั่งและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หมุนเวียนอย่างยั่งยืน (PepsiCo) 2) โครงการระบบผลิตข้าวที่ยั่งยืน แบบองค์รวม (ISRL) 3) โครงการความร่วมมือไทย - เยอรมันด้านพลังงาน การขนส่ง และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (TGC - EMC) ภาคส่วนพลังงานชีวมวล และ 4) โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่ทนต่อภูมิอากาศ (Thai Rice GCF)



การลงพื้นที่ต้อนรับ H.E. Dr. Frank-Walter Steinmeier ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และคณะ ณ จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ 26 มกราคม 2567 รองอธิบดีกรมการข้าว (นายชิษณุชา บุตดาบุญ) ร่วมลงพื้นที่ตรวจราชการกับร้อยเอกธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะของ H.E. Dr. Frank-Walter Steinmeier ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และภริยา โดยมีผู้บริหารส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้บริหารส่วนราชการจังหวัดอุบลราชธานี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ซึ่งในโอกาสนี้ได้เยี่ยมชมแปลงเรียนรู้โครงการระบบการผลิตข้าวยั่งยืนแบบองค์รวม (ISRL) ณ บ้านดอนหม้อ อำเภอดงรัก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุบลราชธานี กรมการข้าว ร่วมกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศเยอรมัน (GIZ) และบริษัท Olam Agri จัดตั้งโครงการดังกล่าว ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (GEF) โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการผลิตข้าวสู่ความยั่งยืนผ่านแนวทางการวางแผนจัดการพื้นที่แบบบูรณาการ และการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร



พิธีลงนามแผนงานความร่วมมือระหว่างกรมการข้าว สถาบันพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกว่างซี ศูนย์บริการด้านการป้องกันสิ่งแวดล้อมหนิงเซี่ยซีตีเอ็ม และสถาบันสิ่งแวดล้อมโลกหย่งชู่ กรุงปักกิ่ง

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2567 รองอธิบดีกรมการข้าว (นายชิษณุชา บุตดาบุญ) เป็นผู้แทนกรมการข้าว ร่วมลงนามในแผนงานความร่วมมือระหว่างกรมการข้าว สถาบันพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกว่างซี ศูนย์บริการด้านการป้องกันสิ่งแวดล้อมหนิงเซี่ยซีตีเอ็ม และสถาบันสิ่งแวดล้อมโลกหย่งชู่ เขตฉาวหยาง กรุงปักกิ่ง ณ อาคารกรมการข้าว โดยแผนงานความร่วมมือดังกล่าวจะมุ่งเน้นการแสวงหาความร่วมมือในการวิจัยเรื่องข้าวคาร์บอนต่ำ การแบ่งปันเทคโนโลยีและการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม รวมถึงการประยุกต์ใช้โครงการวิจัย การพัฒนามาตรฐาน การแลกเปลี่ยนเชิงวิชาการ และการฝึกอบรม การค้า และการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตข้าว ซึ่งหน่วยงานของจีนทั้ง 3 หน่วยงานมีบทบาทภารกิจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวภายใต้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สอดคล้องกับนโยบายของกรมการข้าวที่ให้ความสำคัญต่อการทำนาด้วยเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ ซึ่งกรมการข้าวจะได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนงานวิจัยด้านดังกล่าวในครั้งนี้



องค์กรวินร็อก (Winrock International) เข้าเยี่ยมคารวะอธิบดีกรมการข้าว

วันที่ 25 เมษายน 2567 อธิบดีกรมการข้าว เห็นชอบให้องค์กรวินร็อก (Winrock International) เข้าเยี่ยมคารวะ เพื่อแนะนำโครงการความร่วมมือระหว่างภูมิภาคด้านนวัตกรรมเกษตร (RAIN) พร้อมทั้งรายงานความคืบหน้าในการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายของโครงการ RAIN ในพื้นที่นาแปลงใหญ่ ศูนย์ข้าวชุมชน และ Smart Farmer โดยมีผู้แทนจากกองวิจัยและพัฒนาข้าว และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว เข้าร่วมการหารือดังกล่าว ณ ห้องประชุมใบธง ชั้น 2 อาคารกรมการข้าว โดยโครงการ RAIN ได้รับทุนสนับสนุนจากกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) โดยมีองค์กรวินร็อก เป็นหน่วยงานดำเนินโครงการ ซึ่งมีแผนในการส่งเสริม การผลิต การตลาด และการจัดการสินค้าเกษตร จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง มะพร้าว น้ำหอม ทุเรียน มังคุด และลำไย ในพื้นที่เป้าหมายนำร่อง 11 จังหวัดของประเทศไทย โดยเป็นแผนการส่งเสริมเทคโนโลยีการปลูกข้าวใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย นครราชสีมา ขอนแก่น และจังหวัดชัยภูมิ



การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระยะเริ่มต้น (Inception workshop) ภายใต้โครงการระบบการผลิตข้าวยั่งยืนแบบองค์รวม (ISRL)

วันที่ 3 พฤษภาคม 2567 รองอธิบดีกรมการข้าว (นายชิษณุชา บุตดาบุญ) เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระยะเริ่มต้น (Inception workshop) ภายใต้โครงการระบบการผลิตข้าวยั่งยืนแบบองค์รวม (ISRL) โดยมีนายคณิต พระเพชร ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว เป็นผู้กล่าวรายงาน ณ โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ แอท เซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระยะเริ่มต้นในครั้งนี้ ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของโครงการ ISRL เนื่องจากเป็นโครงการที่มีการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนรวมทั้งสิ้น กว่า 20 องค์กร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงบทบาท ของตนอย่างชัดเจน

โดยโครงการนี้มีเป้าหมายหลักในการยกระดับมาตรฐานการเกษตรที่ยั่งยืนผ่านการใช้วิธีการจัดการภูมิโนเวศแบบบูรณาการ โดยมุ่งลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม รักษาระบบนิเวศ และคุ้มครองความหลากหลาย



ผู้อำนวยการใหญ่ของสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (IRRI) เข้าเยี่ยมคารวะอธิบดีกรมการข้าว

วันที่ 31 พฤษภาคม 2567 Dr. Yvonne Pinto ผู้อำนวยการใหญ่ของสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (IRRI) เข้าเยี่ยมคารวะอธิบดีกรมการข้าว เนื่องในโอกาสที่ Dr. Yvonne Pinto เข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่คนใหม่ของ IRRI พร้อมทั้งรายงานภาพรวมโครงการความร่วมมือที่ IRRI มีส่วนช่วยสนับสนุนในการพัฒนาการผลิตข้าวของประเทศไทย โดยมีผู้แทนจากกองวิจัยและพัฒนาข้าว และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว เข้าร่วมการเข้าเยี่ยมคารวะดังกล่าว ซึ่งในโอกาสนี้ได้มี การหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งอาคารปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ หรือ Gene Bank ณ กรมการข้าว เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการผลิตข้าว อนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมข้าวไทย รวมถึงรวบรวมข้อมูลประวัติ และลักษณะประจำพันธุ์ข้าวเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย โดย IRRI ยินดีที่จะสนับสนุน เชิงวิชาการและให้คำแนะนำในเรื่องการสร้างห้องปฏิบัติการและการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ให้แก่กรมการข้าว



การเข้าร่วมงาน The FOLUR Low-Emission Rice Regional Dialogue: Realizing the Vision of Low-Emissions Rice across Landscapes และศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

วันที่ 9 - 12 กันยายน 2567 รองอธิบดีกรมการข้าว (นายชิษณุชา บุคตาบุญ) เข้าร่วมการประชุมและร่วมเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อ Rice standards, certification, and traceability system ซึ่งเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวของประเทศไทย ในงาน The FOLUR

Low-Emission Rice Regional Dialogue: Realizing the Vision of Low-Emissions Rice across Landscapes
ณ โรงแรมแพน แปซิฟิก ฮานอย และศึกษาดูงาน ณ เมืองท้ายบิญ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม



สรุปจำนวนผู้เดินทางไปประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2567

ผู้เข้าร่วมการประชุม/สัมมนา/ปฏิบัติราชการ การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 47 รายการ 18 ประเทศ จำนวน 104 คน ดังนี้

1. การประชุม/สัมมนา/ปฏิบัติราชการ รวมทั้งสิ้น 34 รายการ 10 ประเทศ 80 คน
2. การฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น 8 รายการ 6 ประเทศ 19 คน
3. การศึกษาดูงาน รวมทั้งสิ้น 5 รายการ 2 ประเทศ 5 คน

งานประชาสัมพันธ์ (กปส.)

ผลการดำเนินงานของกองประชาสัมพันธ์ ในปีงบประมาณ 2567 ทั้งสิ้น จำนวน 10 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ประชาสัมพันธ์ภารกิจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้บริหารกรมการข้าว ติดตามลงพื้นที่ถ่ายภาพ ทำข้าว ประชาสัมพันธ์ การตรวจราชการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้บริหารกรมการข้าว

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อสิ่งพิมพ์ / สื่อโทรทัศน์ / สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : สำนักข่าวออนไลน์ อาทิ ไทยรัฐออนไลน์ LINE TODAY สยามรัฐ มติชนออนไลน์ ข่าวสดออนไลน์ และ Thailand plus / สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ / Facebook Fanpage กรมการข้าว : Rice news Channel / เว็บไซต์กรมการข้าว

หน่วยนับ : ผลิต 312 ข่าว เผยแพร่ 856 ครั้ง



2. ประชาสัมพันธ์ภารกิจศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว (ภูมิภาค) นำภารกิจของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าวมาปรับรูปแบบเป็นเนื้อหาข่าว และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ออกสู่สาธารณะ ผ่านคอลัมน์ “ภูมิภาค บอกต่อ”

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : Facebook Fanpage กรมการข้าว : Rice news Channel / เครือข่ายประชาสัมพันธ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

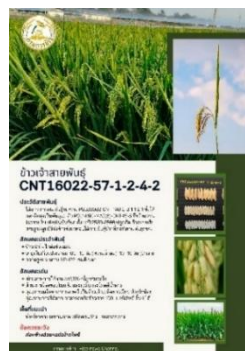
หน่วยนับ : ผลิต 270 ข่าว เผยแพร่ 411 ครั้ง

3. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ด้านข้าวผ่านสื่อ Infographic เผยแพร่องค์ความรู้ด้านข้าว เพื่อสร้างการรับรู้ ผ่านสื่อรูปภาพ (Infographic)

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : Facebook Fanpage: กรมการข้าว : Rice news Channel / เครือข่ายประชาสัมพันธ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยนับ : ผลิต 32 ชิ้นงาน เผยแพร่ 53 ครั้ง



4. แลกงข้าวประจำสัปดาห์ของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมแลกเปลี่ยนของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในประเด็น กรมการข้าวเยียวยาน้ำท่วม ,กรมการข้าวเชิญชวนร่วมงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ประจำปี 2567,กรมการข้าวแนะวิธีป้องกันและกำจัดหุ้ตั่วข้าว และการรับรองข้าวพันธุ์ใหม่ 10 สายพันธุ์

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : สำนักข่าวออนไลน์ อาทิ ไทยรัฐออนไลน์ LINE TODAY สยามรัฐ มติชนออนไลน์ ข่าวสดออนไลน์ และ Thailand plus / สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ / ช่องทางประชาสัมพันธ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ Facebook Fanpage กรมการข้าว : Rice news Channel / เว็บไซต์กรมการข้าว

หน่วยนับ : ผลิต 4 ชิ้นงาน เผยแพร่ 43 ครั้ง

5.จัดกิจกรรมร่วมสนุกเพื่อชิงรางวัลผ่านเพจ Facebook สร้างกิจกรรมร่วมสนุกในเพจ Facebook กรมการข้าว : Rice news Channel เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมให้สมาชิกเพจ

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : Facebook Fanpage: กรมการข้าว : Rice news Channel

หน่วยนับ : 2 ครั้ง

6. ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ด้านข้าวในรูปแบบวีดิทัศน์ นำเสนอองค์ความรู้ด้านข้าวที่เป็นประโยชน์ โดยนำเสนอในรูปแบบวีดิทัศน์ผ่านช่องทางออนไลน์

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : Facebook Fanpage: กรมการข้าว : Rice news Channel

หน่วยนับ : ผลิต 8 เรื่อง เผยแพร่ 16 ครั้ง



7. จ้างจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการสำคัญด้านข้าวของกรมการข้าว จ้างจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการสำคัญด้านข้าวของกรมการข้าว อาทิโครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านข้าว ของพระบรมวงศานุวงศ์ , โครงการทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ 2567 ตลอดจนการแถลงข่าวโครงการยุติต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวภายใต้มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อประชาสัมพันธ์ทุกแขนง

รูปแบบการเผยแพร่ : สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ อาทิ อมรินทร์ 34 HD รายการ ปักหมุดจุดเกษตร สำนักข่าวออนไลน์ อาทิ เดลินิวส์ ประชาชาติธุรกิจ มติชนออนไลน์ ไทยรัฐออนไลน์ อมรินทร์ สยามรัฐ Facebook Fanpage เรื่องเล่าชาวเกษตร Facebook Fanpage ก้าวเกษตร Facebook Fanpage จับกระแสเกษตร

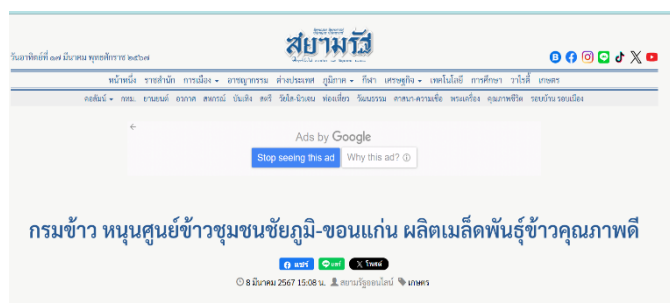
หน่วยนับ : ผลิต 3 ครั้ง เผยแพร่ 36 ครั้ง

8. กิจกรรมนำสื่อมวลชนสัญจร การดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน ผ่านกิจกรรมนำสื่อมวลชนสัญจร ณ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อประชาสัมพันธ์ทุกแขนง

รูปแบบการเผยแพร่ : สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ได้แก่ อมรินทร์ทีวี เอชดี ช่อง 34 สถานีโทรทัศน์ ททบ.5 และสถานีโทรทัศน์อมรินทร์ทีวี เอชดี ช่อง 34 / สื่อออนไลน์ อาทิ เว็บไซต์เทคโนโลยีชาวบ้าน เว็บไซต์สารคดีนิวส์ไทม์ เว็บไซต์ OK Nation เว็บไซต์แตกประเด็นนิวส์ เว็บไซต์สยามรัฐ เว็บไซต์ allnewsxpress เว็บไซต์สำนักข่าวเดอะไทยเพรส เว็บไซต์ทูเดย์วาไรตี้ เว็บไซต์อมรินทร์ทีวี Facebook Fanpage สื่อหอมดิน และFacebook Fanpage ก้าวเกษตร Facebook Fanpage: กรมการข้าว : Rice news Channel / เว็บไซต์กรมการข้าว

หน่วยนับ : ผลิต 1 ชิ้นงาน เผยแพร่ 16 ครั้ง



9. ถ่ายทอดสด กิจกรรมสำคัญด้านข้าว ถ่ายทอดสดกิจกรรมสำคัญด้านข้าว อาทิ งานวันสถาปนากรรมการข้าว , การแถลงข่าววันข้าวและชาวนาแห่งชาติ , การแถลงข่าวสายพันธุ์ข้าวเตรียมรับรองพันธุ์ใหม่ของกรรมการข้าว ปี 2567

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : Facebook Fanpage: กรรมการข้าว : Rice news Channel และเครือข่ายประชาสัมพันธ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยนับ : ผลิต 15 ชิ้นงาน เผยแพร่ 60 ครั้ง

10. เพิ่มศักยภาพการเข้าถึงข้อมูลประชาสัมพันธ์ Facebook กรรมการข้าว : Rice News Channel เพื่อยอดการเข้าถึงข้อมูล โพสต์สำคัญ อาทิ Live สด, eventสำคัญ ผ่านFacebook กรรมการข้าว : Rice news Channel เพื่อกระตุ้นยอดติดตาม และการรับรู้ข้อมูล

สื่อที่เผยแพร่ : สื่อออนไลน์

รูปแบบการเผยแพร่ : Facebook Fanpage: กรรมการข้าว : Rice news Channel

หน่วยนับ : 5 ครั้ง

กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

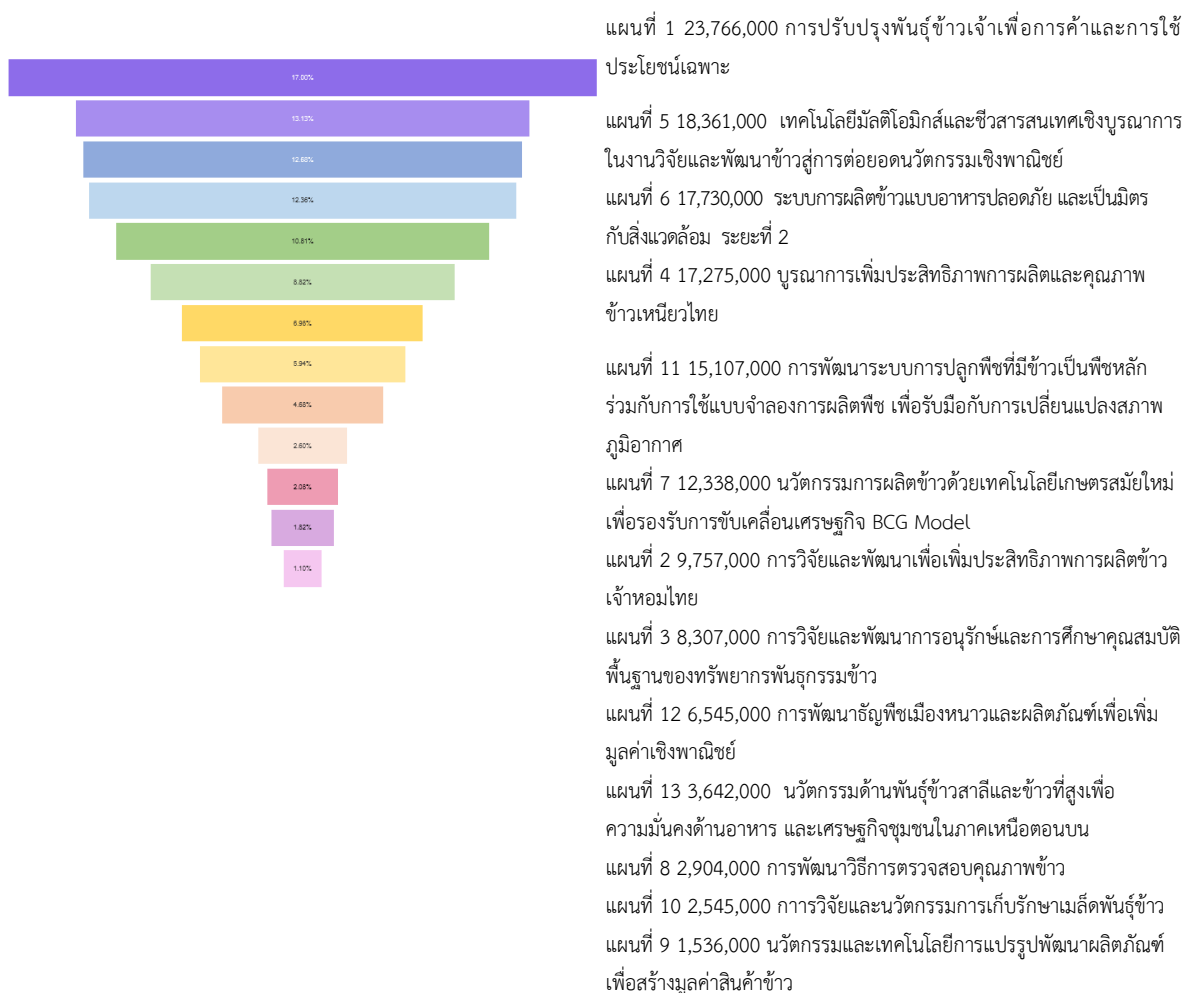
สรุปผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

กองวิจัยและพัฒนาข้าว

1. ชื่อแผนงาน/โครงการ: การวิจัยและพัฒนาข้าว กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

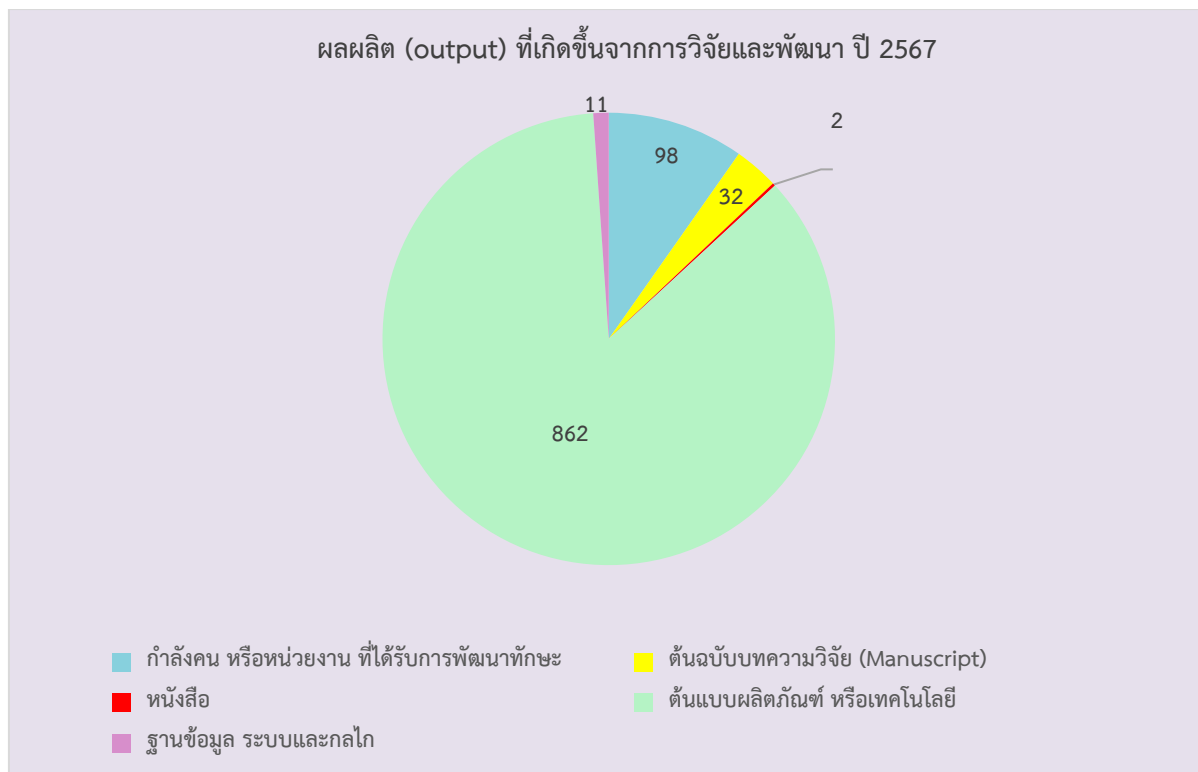
2. แผนการดำเนินงาน

กรมการข้าวได้รับงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 13 แผนงาน งบประมาณรวม 139,813,000 บาท ดังนี้



3. ผลการดำเนินงาน และผลสำเร็จ

กรมการข้าวมีผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการวิจัยและพัฒนา ด้านกำลังคนหรือหน่วยงาน ที่ได้รับการพัฒนาทักษะ จำนวน 98 คน ต้นฉบับบทความวิจัย (Manuscript) จำนวน 32 เรื่อง ต้นแบบผลิตภัณฑ์หรือเทคโนโลยี/กระบวนการใหม่ หรือนวัตกรรมทางสังคม จำนวน 862 ต้นแบบ ฐานข้อมูล ระบบและกลไก จำนวน 11 ฐานข้อมูล และหนังสือ จำนวน 2 เล่ม





คำสั่งกรรมการข้าว
ที่ ๒๒๗ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปี กรรมการข้าว

.....
ตามที่กรรมการข้าวได้มีคำสั่งที่ ๕๓๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ แต่งตั้ง
คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปี กรรมการข้าว ไปแล้ว นั้น

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการจัดทำรายงาน
ประจำปี กรรมการข้าว ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำรายงานประจำปีถูกต้องและครบถ้วน จึงขอยกเลิกคำสั่ง
กรรมการข้าวที่ ๕๓๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปี
กรรมการข้าวชุดใหม่ ดังนี้

องค์ประกอบ

- | | |
|---|-----------------------------------|
| ๑. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว | ประธานคณะกรรมการ |
| ๒. ผู้แทนสำนักบริหารกลาง | คณะกรรมการ |
| ๓. ผู้แทนสำนักส่งเสริมการผลิตข้าว | คณะกรรมการ |
| ๔. ผู้แทนกองวิจัยและพัฒนาข้าว | คณะกรรมการ |
| ๕. ผู้แทนกองเมล็ดพันธุ์ข้าว | คณะกรรมการ |
| ๖. ผู้แทนกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว | คณะกรรมการ |
| ๗. ผู้แทนกองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าว
และผลิตภัณฑ์ | คณะกรรมการ |
| ๘. ผู้แทนกองประสานงานโครงการพระราชดำริ | คณะกรรมการ |
| ๙. ผู้แทนกองประชาสัมพันธ์ | คณะกรรมการ |
| ๑๐. ผู้แทนกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร | คณะกรรมการ |
| ๑๑. ผู้แทนสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ | คณะกรรมการ |
| ๑๒. ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร | คณะกรรมการ |
| ๑๓. ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว | คณะกรรมการ
และเลขานุการ |
| ๑๔. นางพนิดา อินหมย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว | คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๑๕. นางสาวลออรัตน์ ปานมา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว | คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ |

อำนาจหน้าที่...

- ๒ -

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณากำหนดรูปแบบ เนื้อหาสาระ และองค์ประกอบของหนังสือรายงานประจำปี กรรมการข่าวให้สอดคล้องตามแนวทางการจัดทำรายงานประจำปีของหน่วยงาน
๒. ประสานงานกับสำนัก กอง ศูนย์ กลุ่ม เพื่อขอข้อมูลที่จำเป็นประกอบการจัดทำหนังสือ รายงานประจำปี
๓. ดำเนินการรวบรวม จัดทำข้อมูล สถิติ รูปภาพ และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของกรรมการข่าว
๔. พิจารณาจัดทำรูปเล่มทั้งส่วนเนื้อหาและภาพประกอบให้สมบูรณ์ และถูกต้อง
๕. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
๖. ข้อมูลแผนงาน/โครงการที่มุ่งตอบตัวชี้วัด/กรอบระยะเวลาในการรายงาน (ทุกเดือน/ทุก ๓ เดือน)

เพื่อให้ทราบความคืบหน้า

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖



(นายณัฏฐกิตติ์ ของทิพย์)
อธิบดีกรรมการข่าว

ภาพกิจกรรมการประชุมคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี 2567

การประชุมคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี กรมการข้าว ปี 2567 ครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568
เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุมรวงข้าว ชั้น 2 อาคารสำนักงานกรมการข้าว





www.ricethailand.go.th

กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เลขที่ 2177 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทรศัพท์ : 02-561-4293 , แฟกซ์ : 02-261-3624